

Cynnwys

Rhaglen	2
4 - Cofnodion y cyfarfod diwethaf	6
Atodiad 1	19
Atodiad 2	21
14 - Penodi Swyddog Monitro	23
15 - Cynllun Strategol y Cyngor	25
Atodiad 1	27
16 - Dyfodol y Fforymau Ardal	67
17 - Cydbwysedd Gwleidyddol y Cyngor	69

Adran y Prif Weithredwr
Chief Executive's Department
Swyddfa'r Cyngor
CAERNARFON
Gwynedd
LL55 1SH

Cyfarfod / Meeting

Y CYNGOR
THE COUNCIL

Dyddiad ac Amser / Date and Time

1.00pm, DYDD IAU, 1 MAI 2014
1.00pm, THURSDAY, 1 MAY 2014

Lleoliad / Location

Siambr Dafydd Orwig
Swyddfa'r Cyngor, Caernarfon

Pwynt Cyswllt / Contact Point

Eirian Roberts
(01286) 679018
maireirianroberts@gwynedd.gov.uk

(DOSBARTHWDYD / DISTRIBUTED 24/04/14)

Harry Thomas
Prif Weithredwr / Chief Executive

www.gwynedd.gov.uk

24 Ebrill/April 2014

Annwyl Gyngorydd,

CYFARFOD O GYNGOR GWYNEDD – 1 MAI 2014

FE'CH GWYSIR TRWY HYN i gyfarfod o **GYNGOR GWYNEDD** a gynhelir am **1.00PM**, **DYDD IAU** nesaf, **1 MAI 2014 YN SIAMBR DAFYDD ORWIG, SWYDDFA'R CYNGOR, CAERNARFON**, i ystyried y materion a grybwyllir yn y rhaglen a ganlyn.

Dear Councillor,

MEETING OF GWYNEDD COUNCIL – 1 MAY 2014

YOU ARE HEREBY SUMMONED to attend a meeting of **GWYNEDD COUNCIL** which will be held at **1.00PM** on **THURSDAY** next, **1 MAY 2014** in **SIAMBR DAFYDD ORWIG, COUNCIL OFFICES, CAERNARFON** to consider the matters mentioned in the following agenda.

Yr eiddoch yn gywir/Yours faithfully,

Prif Weithredwr/Chief Executive

Bydd yr ystafelloedd a ganlyn ar gael i'r grwpiau gwleidyddol yn ystod y bore:-
The following rooms will be available for the political groups during the morning:-

Plaid Cymru - Siambr Dafydd Orwig
Annibynnol/Independent – Siambr Hywel Dda
Llais Gwynedd – Ystafell Gwyrfai
Democratiaid Rhyddfrydol/Liberal Democrats - Ystafell Llyfni
Llafur/Labour – Cefn Siambr Dafydd Orwig/Rear of Siambr Dafydd Orwig

RHAGLEN

1. CADEIRYDD

Ethol Cadeirydd am 2014/15.

2. IS-GADEIRYDD

Ethol Is-gadeirydd am 2014/15.

3. YMDDIHEURIADAU

Derbyn unrhyw ymddiheuriadau am absenoldeb.

4. COFNODION

Bydd y Cadeirydd yn cynnig y dylid llofnodi cofnodion cyfarfod diwethaf y Cyngor a gynhaliwyd ar 6 Mawrth, 2014 fel rhai cywir (ynghlwm).

5. DATGAN BUDDIANT PERSONOL

Derbyn unrhyw ddatganiad o fuddiant personol.

6. CYHOEDDIADAU'R CADEIRYDD

Derbyn unrhyw gyhoeddiadau gan y Cadeirydd.

7. GOHEBIAETH, CYFATHREBIADAU, NEU FUSNES ARALL

Derbyn unrhyw ohebiaeth, gyfathrebiadau neu fusnes arall a ddygir gerbron yn arbennig dan gyfarwyddyd y Cadeirydd.

8. MATERION BRYD

Nodi unrhyw eitemau sy'n fater bryd ym marn y Cadeirydd fel y gellir eu hystyried.

9. CWESTIYNAU

Ystyried unrhyw gwestiynau y rhoddwyd rhybudd priodol ohonynt o dan Reol Gweithdrefn 12.

10. CAU ALLAN Y WASG A'R CYHOEDD

Bydd y Cadeirydd yn cynnig y dylid cau'r wasg a'r cyhoedd allan o'r cyfarfod yn ystod y drafodaeth ar yr eitem ganlynol gan ei fod yn debygol y datgelir gwybodaeth eithriedig fel y'i diffinnir ym mharagraff 12, Rhan 4, Atodiad 12A, Deddf Llywodraeth Leol 1972. Mae'r paragraff yma'n berthnasol oherwydd bod yr adroddiad yn cynnwys gwybodaeth yn

ymwneud ag unigolion penodol a bod gan yr unigolion hynny hawl i breifatrwydd. Nid oes unrhyw fudd cyhoeddus sy'n galw am ddatgelu gwybodaeth bersonol am yr unigolion nac yn gofyn am eu hadnabod. O ganlyniad mae'r budd cyhoeddus yn disgyn o blaid cadw'r wybodaeth yn eithriedig ac yn gorbwysu unrhyw fudd cyhoeddus o'i ddatgelu

11. PENODI PRIF WEITHREDWR

Derbyn cyflwyniad ac ystyried argymhelliad y Pwyllgor Penodi Prif Swyddogion.

12. AIL-AGOR Y CYFARFOD I'R WASG A'R CYHOEDD

Bydd y Cadeirydd yn cynnig y dylid ail-agor y cyfarfod i'r wasg a'r cyhoedd.

13. CYFLWYNIAD GAN ARWEINYDD Y CYNGOR

Derbyn cyflwyniad llafar gan Arweinydd y Cyngor.

14. PENODI SWYDDOG MONITRO

Cyflwyno adroddiad y Prif Weithredwr (ynghlwm).

15. CYNLLUN STRATEGOL Y CYNGOR

Cyflwyno adroddiad Arweinydd y Cyngor a'r Pennaeth Strategol a Gwella (ynghlwm).

16. DYFODOL Y FFORYMAU ARDAL

Cyflwyno adroddiad yr Aelod Cabinet Gofal Cwsmer (ynghlwm).

17. CYDBWYSEDD GWLEIDYDDOL Y CYNGOR

Cyflwyno adroddiad y Pennaeth Gwasanaethau Democrataidd (ynghlwm).

18. CADEIRYDD Y PWYLLGOR GWASANAETHAU DEMOCRATAIDD

Dewis Cadeirydd ar gyfer 2014/15.

Y CYNGOR, 6.03.14

Yn bresennol: Y Cyngorydd Huw Edwards (Cadeirydd);
Y Cyngorydd Dewi Owen (Is-gadeirydd).

Y Cynghorwyr: Craig ab Iago, Stephen Churchman, Anwen Davies, Lesley Day, Eddie Dogan, Gwynfor Edwards, Dyfed Edwards, Elwyn Edwards, Trevor Edwards, Thomas Ellis, Alan Jones Evans, Aled Evans, Jean Forsyth, Gweno Glyn, Gwen Griffith, Selwyn Griffiths, Alwyn Gruffydd, Sian Gwenllian, Annwen Hughes, John Brynmor Hughes, Louise Hughes, Jason Humphreys, Peredur Jenkins, Anne Lloyd Jones, Brian Jones, Charles W.Jones, Dyfrig Jones, Eric Merfyn Jones, John Wynn Jones, Linda Wyn Jones, Sion Wyn Jones, Eryl Jones-Williams, Beth Lawton, Dilwyn Lloyd, June Marshall, Dilwyn Morgan, Linda Morgan, Christopher O'Neal, Michael Sol Owen, W.Roy Owen, William Tudor Owen, Nigel Pickavance, Caerwyn Roberts, John Pughe Roberts, W.Gareth Roberts, Angela Russell, Dyfrig Siencyn, Mike Stevens, Gareth Thomas, Ioan Thomas, Paul Thomas, Ann Williams, Eirwyn Williams, Elfed Williams, Gethin Glyn Williams, Gruffydd Williams, Hefin Williams, John Wyn Williams, Owain Williams, R.H.Wyn Williams, Robert J.Wright ac Eurig Wyn.

Hefyd yn bresennol: Harry Thomas (Prif Weithredwr), Morwena Edwards, Iwan Trefor Jones a Dilwyn Williams (Cyfarwyddwyr Corfforaethol), Dilys Phillips (Pennaeth Democratiaeth a Chyfreithiol / Swyddog Monitro), Dafydd Edwards (Pennaeth Cyllid), Geraint George (Pennaeth Strategol a Gwella), Arwel E.Jones (Uwch Reolwr Gwasanaeth Comisiynu Corfforaethol), Geraint Owen (Uwch Reolwr Adnoddau Dynol), Iwan Evans (Rheolwr Gwasanaethau Cyfreithiol) ac Eirian Roberts (Swyddog Cefnogi Aelodau a Chraffu).

Ymddiheuriadau: Y Cynghorwyr Endaf Cooke, Simon Glyn, Chris Hughes, Elin Walker Jones, Llywarch Bowen Jones, Dafydd Meurig, Peter Read, Liz Saville Roberts, Mair Rowlands a Mandy Williams-Davies.

Agorwyd y cyfarfod gyda gweddi gan y Cyngorydd John Wynn Jones.

1. COFNODION

Llofnododd y Cadeirydd gofnodion y cyfarfod diwethaf o'r Cyngor a gynhaliwyd ar 5 Rhagfyr, 2013 fel rhai cywir.

2. DATGAN BUDDIANT PERSONOL

'Roedd yr aelodau wedi derbyn nodyn briffio ymlaen llaw gan y Swyddog Monitro ynglŷn ag eitem 9 ar y rhaglen – Datganiad Polisi Tâl ar gyfer 2014/15.

Cynghorwyd yr aelodau i ddatgan buddiant yn yr eitem a gadael y siambr os oedd aelod agos iawn o'u teulu yn cael ei effeithio gan y cynnig yn y datganiad polisi tâl.

Ni dderbyniwyd datganiad o fuddiant personol gan unrhyw aelod oedd yn bresennol.

Tynnwyd sylw hefyd gan y Swyddog Monitro at y ffaith bod yr eitem hon yn effeithio ar yr holl swyddogion oedd yn bresennol, yn enwedig y prif swyddogion, ac y byddent yn gadael y siambr drwy gydol y drafodaeth ar yr eitem hon, ac eithrio'r Prif Weithredwr a'r Pennaeth Cyllid, oedd angen arwain yr aelodau drwy ran o'r adroddiad oedd yn delio

gyda'r cynnig i staff ar y cyflogau isaf, cyn gadael wedyn rhag ofn bod yna unrhyw fater yn effeithio arnynt.

Er nad oedd cynnig i addasu eu telerau, datganodd y Prif Weithredwr, y tri Cyfarwyddwr Corfforaethol a'r Penaethiaid Democratiaeth a Chyfreithiol / Swyddog Monitro, Cyllid a Strategol a Gwella fuddiant personol yn yr eitem hon gan fod yr adroddiad yn ymwneud â'u cyflogau.

'Roeddent o'r farn ei fod yn fuddiant oedd yn rhagfarnu a gadawodd y tri Cyfarwyddwr Corfforaethol a'r Penaethiaid Democratiaeth a Chyfreithiol / Swyddog Monitro a Strategol a Gwella y cyfarfod yn ystod yr holl drafodaeth, a'r Prif Weithredwr a'r Pennaeth Cyllid yn ystod rhan o'r drafodaeth ar yr eitem.

3. CYHOEDDIADAU'R CADEIRYDD

(a) Cydymdeimlad

Cydymdeimlwyd â theulu'r cyn-gynghorydd Emyr Pugh a fu farw'n ddiweddar.

Nodwyd hefyd bod y Cyngor yn dymuno cofio am eraill o fewn cymunedau'r sir oedd wedi colli anwyliaid yn ddiweddar.

Safodd y Cyngor fel arwydd o barch.

(b) Llongyfarchiadau / Dymuniadau Gorau / Diolchiadau

Llongyfarchwyd:-

- (i) Haf Thomas, Cymhorthydd Clerigol yn yr Adran Adnoddau Dynol ar ei llwyddiant yn codi dros £45,000 at elusennau ac achosion da.
- (ii) Mirain Evans o Chwilog ar ennill Can i Gymru 2014. Dymunwyd bob llwyddiant iddi yn cynrychioli Cymru yn yr Ŵyl Ban Geltaidd.

Dymunwyd y gorau i Llyr Hughes o Rydyclafdy oedd yn ymgeisio am y teitl 'Dyn Cryfaf yn y Byd'.

Diolchwyd i weithlu'r Cyngor am eu gwaith caled yn ymateb i'r problemau tywydd garw diweddar.

(c) Nodyn

Anogwyd yr aelodau i gefnogi Pythefnos Masnach Deg. Nodwyd mai un o amcanion Masnach Deg oedd sicrhau bod gweithwyr yn y byd sy'n datblygu yn cael pris teg am eu gwaith ac yn cael gwell mynediad i farchnadoedd yn y gwledydd cyfoethocach.

Nodwyd bod yna ychydig o docynnau ar ôl ar gyfer Cyngerdd Elusennol y Cadeirydd ar yr 8fed o Fawrth yn Galeri, Caernarfon. 'Roedd yn argoeli i fod yn noson i'w chofio a byddai'r elw yn mynd tuag at Gymdeithas Alzheimer. Diolchwyd i Sian Ellis Williams, y Swyddog Dinesig, am hwyluso'r trefniadau.

4. CWESTIYNAU

Cwestiwn gan y Cynghorydd Sion Jones

“Be mae'r Cyngor wedi ei wneud i sicrhau buddsoddiad i Gaernarfon ers 2012?”

Ateb gan y Cynghorydd John Wynn Jones, Aelod Cabinet Economi

“Llwyddodd y Cyngor i ddenu buddsoddiad cyfalaf gwerth tua £3.5m fel rhan o Raglen Cydgyfeiriant Ewropeaidd 2007-13 ar gyfer Cynllun Canol Tref Caernarfon a'i weithredu cyn 2012.

Ers 2012, mae ymdrechion y Cyngor i sicrhau buddsoddiad i'r dref yn cynnwys :

- Cymorth o'r Gronfa Fuddsoddi Leol sydd wedi cynnig grant gwerth £58,645 i 7 o fusnesau gan arwain at fuddsoddiad o £187,939.
- Cymorth Cynllun Grant Gwella Tref sydd wedi cynnig grant gwerth £664,904 gan arwain at fuddsoddiad o tua £1.5m gan uwchraddio 26 eiddo yng nghanol y dref.
- Cyd-weithio gyda phartneriaid fel rhan o Fenter Glannau Caernarfon, sydd eisoes wedi sicrhau buddsoddiad gwerth tua £1.1m yn bennaf drwy Raglen Môn Menai a buddsoddiad preifat.
- Gwaredu Adeilad y Goleuad gan arwain at ailddatblygiad gwerth £2m.
- Ers 2013, mae'r Cyngor hefyd wedi bod yn gyfrifol am weinyddu Rhaglen Cymunedau'n Gyntaf sydd yn targedu adnoddau mewn wardiau penodol o'r dref.

Yn ogystal â'r uchod, mae buddsoddiadau hefyd wedi eu sicrhau gan wahanol wasanaethau ar draws y Cyngor (e.e. buddsoddiad £9.3m yn Ysgol yr Hendre, oedd â llawer o fuddsoddiad yn lleol a'r gwaith yn mynd yn lleol).

Rhaid cydnabod bod adnoddau buddsoddi'r Cyngor yn gyfyng, ac felly mae llwyddiant i ddenu buddsoddiad yn ddibynnol ar ffynonellau allanol.

Bu i'r Cyngor hefyd gyflwyno cais o dan Fframwaith Adfywio Llywodraeth Cymru yng Ngorffennaf 2013. 'Roedd y cais yn seiliedig ar ardal Dalgylch Caernarfon ac yn targedu £11m o'r Gronfa Adfywio gan gynnwys pecyn buddsoddi gwerth £34.5m i'r ardal - ond, yn anffodus, ni chafodd y cais ei gymeradwyo gan Lywodraeth Lafur Cymru.”

Cwestiwn atodol gan y Cynghorydd Sion Jones

“Allwch chi fy sicrhau y bydd mwy o waith yn cael ei wneud i sicrhau arian i Gaernarfon a threfi drwy Wynedd y tro nesaf y bydd y pot arian yma'n agored?”

Ateb gan y Cynghorydd John Wynn Jones, Aelod Cabinet Economi

“Rydym ni fel Cyngor yn ceisio ein gorau i gael yr arian yma. 'Roedd cais Gwynedd yn un cryf iawn ac 'rydym eto i gael gwybod gan Lywodraeth Llafur Cymru pam na chawsom mohono. 'Rydym wedi gofyn yn daer pam nad ydi o wedi dod i Wynedd ac wedi mynd i ardaloedd eraill, a dyna da ni angen wybod.”

5. CYFLWYNIAD GAN YR AELOD CABINET GWYNEDD IACH

Derbyniwyd cyflwyniad PowerPoint gan y Cynghorydd Paul Thomas, Aelod Cabinet Gwynedd Iach, ar waith y Cyngor i wella iechyd y boblogaeth, gan amlygu'r heriau a'r posibiladau o safbwynt dylanwadu.

Rhodddwyd cyfle i'r aelodau ofyn cwestiynau neu gynnig sylwadau. Yn ystod y drafodaeth, amlygwyd y prif faterion a ganlyn:-

- (i) Gan gyfeirio at y Cynllun Atgyfeirio Cenedlaethol ar gyfer Ymarfer Corfforol (NERS), awgrymwyd, er bod disgwyl i'r Cyngor ddarparu'r cyfleusterau, mai'r Gwasanaeth Iechyd sy'n elwa o hyn. Mewn ymateb, nododd yr Aelod Cabinet fod peryg' o fynd i mewn i garfannau wrth feddwl yn y ffordd hynny a'r nod oedd cael pobl i ddechrau cysylltu eu hiechyd gyda mynd i ganolfan hamdden yn hytrach nag i ysbyty.
- (ii) Awgrymwyd y dylai aelodau etholedig anelu i fod yn bencampwyr iechyd o fewn eu cymunedau.
- (iii) Nodwyd na allai plant o deuluoedd tlawd fanteisio ar y cynllun Nofio am Ddim gan fod rhaid i rieni dalu am nofio gyda'u plant. Atebodd yr Aelod Cabinet fod yna gyfle i blant difreintiedig gael gwersi nofio am ddim.
- (iv) Nodwyd nad oedd gan bobl ddifreintiedig y modd i brynu'r bwydydd gorau a'u bod yn dibynnu ar fwyd wedi'i brosesu, sy'n llawn siwgr, ac yn arwain at wahanol gyflyrau iechyd. Atebodd yr Aelod Cabinet fod yna gyswllt clir rhwng ardaloedd difreintiedig a chyflyrau iechyd penodol, ac er nad oedd gan y Cyngor lawer o ddylanwad mewn nifer o'r meysydd hyn, dylai wneud ei orau i ddylanwadu mewn ffordd bositif lle gallai.
- (v) Nodwyd bod penderfyniad diweddar y Pwyllgor Cynllunio i wrthod cais i godi ystafell godi pwysau fechan yn groes i amcan y Cyngor i wella iechyd y boblogaeth. Atebodd yr Aelod Cabinet na allai wneud sylw ar y cais cynllunio, ond bod digon o gyfleoedd i bobl ymarfer codi pwysau o fewn y sir.
- (vi) Awgrymwyd, gan fod gofyn i'r Cyngor sybsideiddio'r Gwasanaeth Iechyd a darparu gwasanaeth sydd o fudd iddynt, y dylid gofyn i'r Llywodraeth am gefnogaeth ariannol i wneud hynny. Cytunodd yr Aelod Cabinet â'r sylw gan nodi fod yna dystiolaeth fod cadw'n iach yn arwain at arbedion i'r Gwasanaeth Iechyd. Fodd bynnag, nid oedd y dystiolaeth honno'n ddigonol i newid meddyliau gweinidogion ar hyn o bryd.
- (vii) Mynegwyd pryder bod diodydd a danteithion melys yn cael eu gwerthu i blant yn y peiriannau gwerthu ac yng nghaffis y canolfannau hamdden. Atebodd yr Aelod Cabinet y gwnaed colled ariannol eithaf sylweddol yn y canolfannau hamdden oherwydd y penderfyniad i dynnu bwydydd afiach allan o'r peiriannau gwerthu, ond gobeithid eu tynnu allan yn gyfan gwbl flwyddyn nesaf fel y byddai'n gost niwtral. Ni ellid newid bwydlen y caffis ar y funud oherwydd bod gan rai o'r tendrau flynyddoedd i redeg eto, ond byddai'r mater yn cael sylw ar yr amser priodol.
- (viii) Nodwyd y gallai cynlluniau fel NERS fod yn fuddiol iawn, ond nad oedd digon o wybodaeth ar gael ynglŷn â sut i fynd o gwmpas pethau fel hyn. Eglurodd yr Aelod Cabinet fod pobl yn cael eu cyfeirio at y cynllun NERS drwy'r meddyg teulu ar hyn o bryd. Ychwanegodd fod y gwaith yn cael ei wneud gan dîm bychan arbenigol yn y canolfannau hamdden ac mai'r nod yn y pen draw oedd sicrhau bod holl staff y canolfannau yn arbenigo yn y meysydd yma. Nododd hefyd y ceisid cyfuno hyn gyda'r gwaith sy'n cael ei wneud gan y Tîm Gyda'n Gilydd a Theuluoedd yn Gyntaf yn y gobaith o gyrraedd mwy o bobl a'u cyfeirio ymlaen at yr arbenigedd fydd yn gallu eu cynorthwyo gydag unrhyw gyflyrau iechyd.

Diolchwyd i'r Aelod Cabinet Gwynedd Iach am ei gyflwyniad.

6. DATGANIAD POLISI TÂL AR GYFER 2014/15

Cyflwynodd yr Arweinydd adroddiad yn argymhell i'r Cyngor gymeradwyo Datganiad Polisi Tâl yn unol ag Adran 38(i) Deddf Lleoliaeth 2011, ynghyd ag argymhelliad y Cabinet i gynyddu tâl staff y Cyngor sy'n derbyn y cyflog isaf drwy ddileu'r ddau bwynt cyflog isaf o strwythur tâl y Cyngor.

Rhoddyd ystyriaeth yn gyntaf i'r argymhelliad i gynyddu tâl y staff sy'n derbyn y cyflog isaf fel y gallai'r Pennaeth Cyllid fod yn bresennol i ymateb i unrhyw gwestiynau / sylwadau.

Mynegwyd cefnogaeth frwd gan sawl aelod i'r argymhelliad, ond 'roedd eraill, er yn gefnogol i'r egwyddor o dalu mwy i'r staff ar y cyflogau isaf, naill ai'n cwestiynu amseriad y cynnig a'r ffaith ei fod yn cael ei ariannu drwy gynnydd yn y Dreth Gyngor, neu'n bryderus nad oedd yn mynd yn ddigon pell. Yn ystod y drafodaeth, amlygwyd y prif faterion a ganlyn:-

- (i) Holwyd pryd fyddai'r Cyngor yn dal i fyny â'r cynghorau hynny sydd eisoes yn talu'r cyflog byw i'w staff. Atebodd y Prif Weithredwr fod hynny'n fater i'r aelodau, a hyderai fod gwneud y penderfyniad eleni i ddileu'r ddau bwynt isaf o'r strwythur tâl yn golygu bod modd ail-edrych ar y sefyllfa'r flwyddyn nesaf. Rhybuddiodd, fodd bynnag, rhag tanseilio'r gwaith a wnaed yn ystod y drefn Arfarnu Swyddi. Ychwanegodd yr Arweinydd fod nifer o gynghorau wedi ceisio gweithredu polisi cyflog byw ac y dylai'r Cyngor hwn geisio cadw hynny fel nod. Fodd bynnag, 'roedd rhai o'r cynghorau hynny hefyd wedi diswyddo cannoedd o weithwyr ar yr un pryd ac nid oedd yn awyddus i Wynedd weithredu polisi sy'n cynnig cyflog byw ar y naill law ac yn diswyddo gweithwyr ar y llall. Nod y Cyngor hwn oedd cynnig cyflog sy'n anrhydeddus ar gyfer yr holl weithlu, ac 'roedd modd gwneud hynny gam wrth gam tros gyfnod o amser.
- (ii) Mynegwyd pryder ynglŷn ag amseriad y cynnig ar y sail ei bod yn fwriad beth bynnag gan Lywodraeth San Steffan godi'r isafswm cyflog cenedlaethol o £6.31 yr awr i £6.50. Gan y byddai hynny'n uwch na'r isafswm o £6.49 a delir gan y Cyngor hwn ar hyn o bryd, nid oedd gan y Cyngor lawer o ddewis yn y mater. Nodwyd ymhellach fod y cyflog a delir i'r gweithwyr hyn yn llawer rhy isel a gofynnwyd a fyddai modd rhoi mwy na'r hyn sy'n cael ei argymell iddynt. Mewn ymateb, nododd yr Arweinydd fod cyfanswm cost y cynnig ar gyfer 2,000 o weithwyr yn £250,000. Hwn oedd yr unig gynnydd gerbron, ond 'roedd yn fodlon edrych ar y sefyllfa o flwyddyn i flwyddyn.
- (iii) Awgrymwyd bod yr isafswm cyflog cenedlaethol yn cadw cyflogau i lawr a bod y Cyngor yn bod yn deg â'r gweithlu drwy godi cyflogau uwchlaw hynny. Cydnabyddid bod hyn yn mynd i gael effaith ar y Dreth Gyngor, ond 'roedd hwn yn arian fyddai'n cael ei fuddsoddi'n uniongyrchol o fewn cymunedau Gwynedd.
- (iv) Mynegwyd pryder bod amseriad y cynnig ynghlwm wrth y penderfyniad ar y Dreth Gyngor ac mai 0.4% o gynnydd ychwanegol yn y dreth fyddai'n talu amdano. Er y derbynnid ei bod yn iawn i weithwyr y Cyngor gael cyflog teg, byddai'n rhaid i weddill gweithlu Gwynedd aros ar yr isafswm cyflog o £6.31 ac wynebu'r cynnydd yn y dreth. Mewn ymateb, eglurodd y Pennaeth Cyllid fod y cynnig wedi'i gyplysu gyda'r codiad treth uwch er mwyn gallu codi cyflog staff ar y lefel isaf heb ddiswyddo staff eraill i'w ariannu.
- (v) Holwyd beth fyddai effaith gweithredu polisi cyflog byw ar lefel y Dreth Gyngor. Atebodd y Pennaeth Cyllid y byddai goblygiadau i lawer mwy o staff wrth wahanu swyddi ar raddfeydd cyfagos. 'Roedd £250,000 yn gyfystyr â chynnydd o 0.4% yn y dreth, felly byddai £1,000,000 ychwanegol yn mynd â'r Cyngor dros y cap o 5% a osodir gan Lywodraeth Cymru.

Er na argymhellid unrhyw newid i dâl prif swyddogion, gadawodd y Pennaeth Cyllid y siambr cyn trafod gweddill yr adroddiad.

Mewn ymateb i ymholiad gan aelod, eglurodd y Prif Weithredwr mai'r Pwyllgor Penodi Prif Swyddogion oedd â'r cyfrifoldeb o ddatblygu'r Polisi Tâl ar gyfer sylw'r Cyngor ac na chodwyd unrhyw fater ynglŷn â chyflogau uwch swyddogion yn y cyfarfod ar 26 Chwefror.

Gadawodd y Prif Weithredwr y siambr fel y gallai'r Cyngor wyntyllu unrhyw fater arall, megis cyflog y Prif Weithredwr. O ganlyniad, 'roedd yr holl brif swyddogion allan o'r siambr yn ystod y bleidlais ar y mater.

Cynigiwyd ac eiliwyd i dderbyn yr argymhelliad i gynyddu tâl y staff sy'n derbyn y cyflog isaf a chynyddu'r Dreth Gyngor o 0.4% ychwanegol i ariannu'r newid, gan ail-edrych ar y polisi o flwyddyn i flwyddyn.

Yn unol â Rheol Gweithdrefn 22(6), cofnodwyd y bleidlais ganlynol ar y cynnig.

O blaid: (63) Y Cynghorwyr Craig ab Iago, Stephen Churchman, Anwen Davies, Lesley Day, Eddie Dogan, Gwynfor Edwards, Dyfed Edwards, Elwyn Edwards, Huw Edwards, Trevor Edwards, Thomas Ellis, Alan Jones Evans, Aled Evans, Jean Forsyth, Gweno Glyn, Gwen Griffith, Selwyn Griffiths, Alwyn Gruffydd, Sian Gwenllian, Annwen Hughes, John Brynmor Hughes, Louise Hughes, Peredur Jenkins, Anne Lloyd Jones, Brian Jones, Charles W.Jones, Dyfrig Jones, Eric Merfyn Jones, John Wynn Jones, Linda Wyn Jones, Sion Wyn Jones, Eryl Jones-Williams, Beth Lawton, Dilwyn Lloyd, June Marshall, Dilwyn Morgan, Linda Morgan, Christopher O'Neal, Dewi Owen, Michael Sol Owen, W.Roy Owen, William Tudor Owen, Nigel Pickavance, Caerwyn Roberts, John Pughe Roberts, W.Gareth Roberts, Angela Russell, Dyfrig Siencyn, Mike Stevens, Gareth Thomas, Ioan Thomas, Paul Thomas, Ann Williams, Eirwyn Williams, Elfed Williams, Gethin Glyn Williams, Gruffydd Williams, Hefin Williams, John Wyn Williams, Owain Williams, R.H.Wyn Williams, Robert J.Wright ac Eurig Wyn.

Yn erbyn: (0)

Atal pleidlais: (1) Y Cynghorydd Jason Humphreys

Adroddodd y Cadeirydd fod y cynnig wedi cario.

Cynigiwyd ac eiliwyd i fabwysiadu'r Datganiad Polisi Tâl ac i beidio gwneud unrhyw newid i dâl prif swyddogion.

Cynigiwyd ac eiliwyd gwelliant i dynnu'r cymal cyntaf o dan y pennawd "Ail-leoli" allan o'r Datganiad ar y sail na ddylid ail-gyflogi cyn-swyddogion sydd wedi derbyn taliadau diswyddo, ac y dylid yn hytrach wneud lle i bobl ifanc sy'n chwilio am waith yn y sir.

Mewn ymateb i'r gwelliant, eglurodd yr Uwch Reolwr Adnoddau Dynol fod yna gysail cyfreithiol ar sail cydraddoldeb a gwahaniaethu sy'n golygu bod angen cynnwys y cymal yma yn y Polisi Datganiad Tâl. Nododd hefyd mai 11 yn unig o gyn-swyddogion a ail-gyflogwyd yn ystod 2012/13, heb gynnwys materion yn ymwneud ag ysgolion, a bod pob un ohonynt wedi'i gyflogi fel rhywun achlysurol yn gweithio nifer fechan iawn o oriau neu am gyfnod penodol tymor byr iawn.

Mewn ymateb i gais gan aelod, cytunodd yr Uwch Reolwr Adnoddau Dynol i ddarparu ystadegau ynglŷn â'r niferoedd a ail-gyflogwyd mewn ysgolion ac o fewn yr Adran Addysg.

Yn wyneb gofynion y gyfraith ynglŷn â'r cymal, cynghorodd y Rheolwr Gwasanaethau Cyfreithiol na ddylid symud ymlaen gyda'r gwelliant.

Nododd eilydd y gwelliant ei bod yn tynnu ei chefnogaeth i'r gwelliant yn ôl ar sail y cyngor cyfreithiol a gafwyd.

Pleidleisiwyd ar y cynnig gwreiddiol ac fe gariodd.

PENDERFYNWYD

(a) Cynyddu tâl staff y Cyngor sy'n derbyn y cyflog isaf drwy ddileu'r ddau bwynt cyflog isaf o strwythur tâl y Cyngor.

- (b) Ymgorffori'r newid hwn yn Natganiad Polisi Tâl y Cyngor ar gyfer 2014/15 a chynyddu'r Dreth Gyngor o 0.4% ychwanegol i ariannu'r newid, gan ail-edrych ar y polisi o flwyddyn i flwyddyn.**
- (c) Mabwysiadu'r Datganiad Polisi Tâl (Atodiad A i'r adroddiad) yn ddarostyngedig i'r cyllid angenrheidiol ar gyfer y newid yn y pwyntiau cyflog isaf gael ei gynnwys yn strategaeth ariannol y flwyddyn nesaf.**
- (ch) Peidio gwneud unrhyw newid i dâl prif swyddogion.**

7. CYLLIDEB 2014/15

Cyflwynodd yr Aelod Cabinet Adnoddau adroddiad ar y gyllideb i'w gosod ar gyfer 2014/15. Nododd, yn hanesyddol, ac yn unol ag ymarfer gorau, bod y Cyngor hwn wedi sefydlu ei gyllideb flynyddol o fewn cyd-destun strategaeth ariannol tymor canolig er mwyn sicrhau bod y gyllideb honno'n paratoi ar gyfer y sefyllfa i ddod yn hytrach na chyfarch anghenion un flwyddyn yn unig. 'Roedd hyn wedi talu ar ei ganfed gan fod modd i'r Cyngor gynllunio unrhyw arbedion angenrheidiol yn rhesymegol heb orfod cymryd penderfyniadau brysiog, allai arwain at y penderfyniadau anghywir o ran y buddion i'r dinesydd. I gloi, diolchodd i'r swyddogion am eu gwaith darbodus i gadw'r Cyngor ar sail gadarn.

Rhodddwyd cyfle i'r aelodau ofyn cwestiynau neu gynnig sylwadau.

Llongyfarchwyd yr Aelod Cabinet a'r staff ar eu gwaith a nodwyd bod y ffaith na argymhellir torri gwasanaethau na diswyddo staff yng nghyllideb 2014/15 yn arwydd o'r cynllunio ariannol gofalus sydd wedi digwydd dros y blynyddoedd diwethaf.

Cynigiwyd ac eiliwyd cynyddu'r Dreth Gyngor 3.9%.

Nodwyd mai'r hyn na chyfeirir ato yn y gyllideb oedd yn destun pryder, yn arbennig y mesurau y gall y Cyngor ymgymryd â hwy i godi incwm a gwneud iawn am rai o'r colledion. Fel enghraifft o hyn, cyfeiriwyd at gost demograffi, yn arbennig i ofalu am yr henoed. Gwelwyd cynnydd sylweddol yn nifer y bobl sy'n dod i Wynedd i ymddeol ac 'roedd hyn yn rhoi pwysau ychwanegol difrifol ar wasanaethau'r Cyngor. Nid oedd y sefyllfa'n gynaliadwy a holwyd a wnaed ymdrech i olrhain gwreiddiau'r bobl hyn. Nodwyd hefyd bod prisiau tai yng nghefn gwlad allan o gyrraedd pobl leol ac awgrymwyd, fel dull o gynorthwyo cymunedau gwledig y sir, y gallai'r Cyngor greu cronfa ar gyfer sefydlu cynllun rhannu ecwiti neu gynnig morgais i bobl leol. O dan gynllun o'r fath, petai rhywun yn methu talu'r morgais, byddai'r Cyngor yn sefyll yn y bwch, yn gwerthu'r eiddo ymlaen ac yn adennill eu harian. Nodwyd ymhellach mai Gwynedd yw'r sir dlotaf yng Ngorllewin Ewrop ac nad oedd yn deg disgwyl i drigolion y sir dalu 0.4% yn ychwanegol o Dreth Gyngor er mwyn codi cyflog 2,000 o staff y Cyngor.

Cynigiwyd ac eiliwyd gwelliant i gynyddu'r Dreth Gyngor 3.5% a bod y £250,000 sydd ei angen i gynyddu tâl staff y Cyngor sy'n derbyn y cyflog isaf yn dod o'r balansau.

Mewn ymateb, eglurodd Dilwyn Williams, Cyfarwyddwr Corfforaethol, na ellid ariannu gwariant parhaol o falansau ac er, yn dechnegol, bod modd gwneud hyn am flwyddyn yn unig, byddai'n arwain at fwy o arbedion yn y pen draw.

Yn ystod y drafodaeth ddilynol, nodwyd y prif sylwadau a ganlyn:-

- (i) Nid yw'r codiadau yn y Dreth Gyngor yn effeithio ar y tlotaf o fewn cymdeithas gan nad ydynt yn talu'r dreth. Y bobl fwyaf cyfoethog sy'n cyfrannu fwyaf at warchod y gwasanaethau sydd mor bwysig i'r bobl dlawd.

- (ii) Bod gormod o sôn am bobl dlawd a phobl gyfoethog a bod mwyafrif poblogaeth y sir yn y canol, neu'r canol isaf, ac yn cael anhawster wynebu'r cynnydd yn y Dreth Gyngor .
- (iii) Arian wrth gefn yw'r balansau ac mae'n arian pwysig iawn. Gallai'r sir wynebu rhagor o dywydd garw a gorfod mynd i'r balansau eto.
- (iv) Mae yna gollu swyddi'n digwydd yn barod ac mae'n bryd i'r Arweinyddiaeth sylweddoli fod gwaith mawr o'u blaenau. Mewn ymateb, pwysleisiodd yr Aelod Cabinet Adnoddau fod y Cabinet yn llawn sylweddoli maint y broblem a bod angen i bawb fod yn rhan o hyn.
- (v) Ei bod yn hawdd iawn tynnu ffigurau o'r awyr. Cafwyd digon o gyfle i drafod yn y seminarau aelodau ac 'roedd bellach yn unfed awr ar ddeg. Credid bod yr adroddiad yn taro balans rhwng sicrhau arbedion effeithlonrwydd a diogelu'r gwasanaethau.
- (vi) Byddai'n gwneud synnwyr defnyddio'r balansau fel datrysiad i'r broblem am flwyddyn yn unig gan fod sôn bod yr economi'n gwella.

Pleidleisiwyd ar y gwelliant ac fe ddisgynnodd.

Pleidleisiwyd ar y cynnig gwreiddiol ac fe gariodd.

PENDERFYNWYD

(1) Cymeradwyo'r argymhellion a gyflwynwyd gan y Cabinet, sef:-

- (a) Y dylid sefydlu cyllideb o £231,860,660 ar gyfer 2014/15 i'w ariannu drwy Grant Llywodraeth o £174,970,570 a chynnydd yn y Dreth Gyngor o 3.9% fyddai'n golygu incwm Treth Gyngor o £55,186,100 gyda'r bwlch sy'n weddill i'w gyllido drwy ddefnyddio £1,703,990 o falansau'r Cyngor.
- (b) Y dylid hefyd sefydlu rhaglen gyfalaf o £16.193m yn 2014/15 a £17.974m yn 2015/16 i'w ariannu o'r ffynonellau a ganlyn:-

£'000	2014/15	2015/16
Gofynion cyfalaf	16,193	17,974
I'w ariannu drwy Darpariaeth cyfalaf yn y setliad	6,630	6,630
Grant tuag at ysgolion	724	5,503
Derbyniadau cyfalaf	1,476	930
Cyfraniad o reffeniw	1,988	2,860
Benthyca darbodus	5,375	2,051
Cyfanswm ariannu	16,193	17,974

(2) Y dylid nodi i'r Aelod Cabinet dros Adnoddau, drwy daflen benderfyniad dyddiedig 7 Tachwedd 2013, gymeradwyo cyfrifiad y symiau a ganlyn ar gyfer y flwyddyn 2014/2015 yn unol â'r rheoliadau a luniwyd dan Adran 33 (5) o Ddeddf Cyllid Llywodraeth Leol 1992 ("Y Ddeddf") :-

(a) 49,669.55 yw'r swm a gyfrifwyd yn unol â'r Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Cyfrifo Sylfaen y Dreth Gyngor) (Cymru) 1995 fel y'i diwygiwyd fel ei sylfaen Dreth Gyngor am y flwyddyn.

(b) Rhan o ardal y Cyngor - Cymuned -

Aberdaron	527.00	Llanegryn	151.58
Aberdyfi	934.66	Llanelltyd	279.33
Abergwyngregyn	113.64	Llanengan	1,963.04
Abermaw	1,094.53	Llanfair	314.56
Arthog	610.39	Llanfihangel y Pennant	210.18
Bala	752.60	Llanfrothen	215.34
Bangor	3,547.47	Llangelynnin	395.03
Beddgelert	314.13	Llangywair	127.18
Bethesda	1,633.31	Llanllechid	330.18
Betws Garmon	132.11	Llanllyfni	1,361.97
Bontnewydd	436.15	Llannor	883.51
Botwnnog	433.86	Llanrug	1,103.16
Brithdir a Llanfachreth	396.31	Llanuwchllyn	308.36
Bryncrug	328.58	Llanwnda	765.56
Buan	224.79	Llanycil	192.12
Caernarfon	3,429.57	Llanystumdwy	854.90
Clynnog Fawr	429.16	Maentwrog	279.91
Corris	294.42	Mawddwy	335.21
Criccieth	924.85	Nefyn	1,379.36
Dolbenmaen	607.33	Pennal	212.68
Dolgellau	1,189.94	Penrhyndeudraeth	737.36
Dyffryn Ardudwy	793.90	Pentir	964.63
Ffestiniog	1,662.17	Pistyll	238.74
Harlech	742.30	Porthmadog	1,956.57
Llanaelhaearn	428.08	Pwllheli	1,664.21
Llanbedr	312.06	Talsarnau	307.26
Llanbedrog	684.27	Trawsfynydd	501.03
Llanberis	756.11	Tudweiliog	444.48
Llanddeiniolen	1,781.23	Tywyn	1,541.52
Llandderfel	490.73	Waunfawr	555.55
Llandwrog	985.92	Y Felinheli	1,055.79
Llandygai	962.52	Y Ganllwyd	85.16

sef y symiau a gyfrifwyd fel symiau Sylfaen y Dreth Gyngor ar gyfer y flwyddyn ar gyfer tai annedd yn y rhannau hynny o'i ardal lle bo un eitem arbennig neu fwy'n berthnasol.

- (3) Bod y symiau a ganlyn yn cael eu pennu yn awr gan y Cyngor ar gyfer y flwyddyn 2014/2015 yn unol ag Adrannau 32 i 36 o'r Ddeddf.

(a) £347,872,620	Sef cyfanswm y symiau y mae'r Cyngor yn eu hamcangyfrif ar gyfer yr eitemau a nodwyd yn Adran 32(2)(a) i (e) o'r Ddeddf.
(b) £116,365,580	Sef cyfanswm y symiau y mae'r Cyngor yn eu hamcangyfrif ar gyfer yr eitemau a nodwyd yn Adran 32(3)(a) i (c) o'r Ddeddf

(c) £231,507,040	Sef y swm sy'n cyfateb i'r gwahaniaeth rhwng cyfanswm 3(a) uchod a chyfanswm 3 (b) uchod, a gyfrifwyd gan y Cyngor, yn unol ag Adran 32 (4) o'r Ddeddf, fel ei ofynion cyllideb ar gyfer y flwyddyn.
(ch) £174,722,289	Sef cyfanswm y symiau y mae'r Cyngor yn amcangyfrif y byddant yn daladwy yn ystod y flwyddyn i'w gronfa ar gyfer cyfan o'r Dreth Annomestig Genedlaethol a Grant Cynnal Refeniw, ynghyd a'r grant ar gyfer y Cynllun Lleihau Treth Gyngor llai amcangyfrif o'r gost i'r Cyngor o ryddhad dewisol o'r dreth annomestig a ganiateir.
(d) £1,143.25	Sef y swm yn 3(c) uchod llai'r swm yn 3 (ch) uchod, y cyfan wedi ei rannu gan y swm a nodir yn 2(a) uchod, a gyfrifwyd gan y Cyngor yn unol ag Adran 33 (1) o'r Ddeddf, sef swm sylfaenol ei Dreth Gyngor am y flwyddyn.
(dd) £1,598,520	Sef cyfanswm yr holl eitemau arbennig y cyfeirir atynt yn Adran 34 (1) o'r Ddeddf.
(e) £1,111.07	Sef y swm yn 3 (d) uchod llai'r canlyniad a geir wrth rannu'r swm yn 3 (dd) uchod â'r swm yn 2 (a) uchod, a gyfrifwyd gan y Cyngor, yn unol ag Adran 34(2) fel swm sylfaenol ei Dreth Gyngor am y flwyddyn ar gyfer tai annedd yn y rhannau hynny o'i ardal lle nad oes unrhyw eitem arbennig yn berthnasol.

(f) Ar gyfer rhannau o ardal y Cyngor -

	£		£
Aberdaron	1,126.25	Llanegryn	1,137.46
Aberdyfi	1,135.91	Llanelltyd	1,132.55
Abergwyngregyn	1,128.67	Llanengan	1,133.99
Abermaw	1,147.07	Llanfair	1,131.73
Arthog	1,126.63	Llanfihangel y Pennant	1,131.65
Bala	1,132.99	Llanfrothen	1,131.97
Bangor	1,195.34	Llangelynnin	1,126.26
Beddgelert	1,136.04	Llangywair	1,127.91
Bethesda	1,143.86	Llanllechid	1,124.70
Betws Garmon	1,120.91	Llanllyfni	1,138.19
Bontnewydd	1,139.73	Llannor	1,125.40
Botwnnog	1,120.29	Llanrug	1,132.37
Brithdir a Llanfachreth	1,126.21	Llanuwchllyn	1,139.61
Bryncrug	1,131.38	Llanwnda	1,134.84
Buan	1,127.75	Llanycil	1,128.25
Caernarfon	1,165.64	Llanystumdwy	1,128.62
Clynnog Fawr	1,127.38	Maentwrog	1,130.72
Corris	1,130.67	Mawddwy	1,125.24
Criccieth	1,147.83	Nefyn	1,146.17
Dolbenmaen	1,127.54	Pennal	1,136.46
Dolgellau	1,152.25	Penrhyndeudraeth	1,157.18
Dyffryn Ardudwy	1,135.00	Pentir	1,141.01
Ffestiniog	1,157.09	Pistyll	1,129.92
Harlech	1,132.62	Porthmadog	1,138.16
Llanaelhaearn	1,141.44	Pwllheli	1,152.23
Llanbedr	1,143.12	Talsarnau	1,143.62
Llanbedrog	1,132.92	Trawsfynydd	1,135.02
Llanberis	1,136.20	Tudweiliog	1,124.12
Llanddeiniolen	1,118.37	Tywyn	1,140.91
Llandderfel	1,125.13	Waunfawr	1,132.67
Llandwrog	1,145.56	Y Felinheli	1,136.64
Llandygai	1,131.81	Y Ganllwyd	1,146.30

sef y symiau a geir trwy ychwanegu symiau'r eitem neu eitemau arbennig sy'n berthnasol i dai annedd yn y rhannau hynny o ardal y Cyngor y cyfeiriwyd atynt uchod, at y swm a geir yn 3 (e) uchod wedi'u rhannu ym mhob achos gan y swm yn 2 (b) uchod, a gyfrifwyd gan y Cyngor yn unol ag Adran 34 (3) o'r Ddeddf, fel symiau sylfaenol ei Dreth Gyngor am y flwyddyn ar gyfer tai annedd yn y rhannau hynny o'i ardal lle bo un eitem arbennig neu fwy'n berthnasol.

- (ff) Ar gyfer rhannau o ardal y Cyngor, y ffigyrau a nodir yn **Atodiad 1**, sef y symiau a geir trwy luosi'r symiau yn 3 (f) uchod â'r rhif sydd yn ôl y cyfrannau a nodir yn Adran 5 (1) o'r Ddeddf, yn berthnasol i dai annedd a restrir mewn band prasio arbennig wedi'i rannu â'r rhif sydd yn ôl y cyfrannau hynny'n berthnasol i dai a restrir ym mand prasio D, a gyfrifir

gan y Cyngor, yn unol ag Adran 36 (1) o'r Ddeddf, yn symiau sydd i'w hystyried ar gyfer y flwyddyn ar gyfer y categorïau o dai annedd a restrir yn y gwahanol fandiau priso.

- (4) Nodi ar gyfer y flwyddyn 2014/2015 fod Swyddfa Comisiynydd yr Heddlu wedi nodi'r symiau a ganlyn mewn praesept a roddwyd i'r Cyngor, yn unol ag Adran 40 o'r Ddeddf ar gyfer pob un o'r categorïau o dai annedd a ddangosir isod:

Band A	Band B	Band C	Band D	Band E	Band F	Band G	Band H	Band I
151.74	177.03	202.32	227.61	278.19	328.77	379.35	455.22	531.09

- (5) Wedi pennu'r cyfanswm ym mhob achos o'r symiau 3 (ff) a 4 uchod, bod y Cyngor, yn unol ag Adran 30 (2) o'r Ddeddf trwy hyn, yn pennu'r symiau a nodir yn Atodiad 2 ar gyfer y Dreth Gyngor yn y flwyddyn 2014/2015 ar gyfer pob categori o dai annedd a ddangosir yn yr Atodiad.

8. STRATEGAETH ARIANNOL 2014/15 – 2017/18

Cyflwynodd yr Aelod Cabinet Adnoddau adroddiad yn gosod allan fwiad y Cabinet ar gyfer ymdrin â'r sefyllfa ariannol tymor canolig er mwyn cael barn y Cyngor arno.

Nodwyd nad oedd yna gyfeiriad yn yr adroddiad at y posibilrwydd o ymuno â chynghorau eraill ac y byddai hynny'n newid yr holl ffigurau a'r tafluniadau. Mewn ymateb, nododd yr Aelod Cabinet Adnoddau fod y tabl ym mhwynt 2.2 o'r adroddiad yn cyfeirio at Gomisiwn Williams, ond na ystyrid y byddai yna symud mawr ymlaen ar hynny yn ystod y rhaglen ariannol 4 blynedd nesaf.

Nodwyd bwriad y Cabinet, sef:-

- O ran y sefyllfa dros y 4 blynedd nesaf, y dylid cynllunio i ddarganfod y bwlch ariannol o dros £34m a daflunnir ar gyfer y 4 blynedd nesaf drwy gadw'r holl opsiynau yn agored (gan gynnwys y posibilrwydd o gynyddu'r Dreth Gyngor yn uwch na 3.5% a darganfod arbedion o'r gyllideb ysgolion) ac y dylid anelu i ddarganfod mwyafrif y bwlch drwy uchafu'r arbedion effeithlonrwydd a rheoli galw y gellir eu gwireddu.
- Y dylid sefydlu cyfundrefn gynhwysol ar gyfer sefydlu'r cynlluniau arbedion effeithlonrwydd ac unrhyw flaenoriaethu sydd angen ei wneud i sefydlu ymhle y byddai'n rhaid torri gwasanaethau.
- Yn y cyfamser, y dylid manteisio ar unrhyw gyfle sy'n codi i wireddu arbedion hyd yn oed os yw'n golygu peidio aros am y gyfundrefn dan sylw er mwyn sicrhau na cholllir cyfle.

PENDERFYNWYD cefnogi Strategaeth Ariannol y Cabinet.

9. RHEOLAETH TRYSORLYS – DATGANIAD STRATEGAETH RHEOLAETH TRYSORLYS, STRATEGAETH DARPARIAETH LLEIAFSWM REFENIW A STRATEGAETH FUDDSODDIAD FLYNYDDOL AR GYFER 2014/15

Cyflwynodd yr Aelod Cabinet Adnoddau adroddiad y Pennaeth Cyllid yn gofyn i'r Cyngor fabwysiadu'r Datganiad Strategaeth Rheolaeth Trysorlys a'r Strategaeth Buddsoddi Flynyddol am 2014/15, y Dangosyddion Darbodus, y Datganiad Darpariaeth Lleiafswm Refeniw a'r trefniant uno gyda'r Gronfa Bensiwn ar gyfer buddsoddi llif arian dyddiol.

Nododd Is-gadeirydd y Pwyllgor Archwilio fod y pwyllgor hwnnw wedi edrych ar y risgiau a'u bod yn fodlon gyda'r sefyllfa.

PENDERFYNWYD mabwysiadu'r Datganiad Strategaeth Rheolaeth Trysorlys a'r Strategaeth Buddsoddi Flynyddol am 2014/15 (Atodiad A), y Dangosyddion Darbodus (Atodiad C), y Datganiad Darpariaeth Lleiafswm Refeniw (Atodiad D) a'r trefniant uno gyda'r Gronfa Bensiwn ar gyfer buddsoddi llif arian dyddiol.

10. CALENDR PWYLLGORAU 2014/15

Cyflwynodd yr Arweinydd galendr ar gyfer dyddiadau cyfarfodydd y Cyngor ar gyfer 2014/15.

PENDERFYNWYD mabwysiadu'r Calendr Pwyllgorau ar gyfer 2014/15.

11. ABSENOLDEB AELOD O'R CYNGOR

Eglurodd y Pennaeth Democratiaeth a Chyfreithiol / Swyddog Monitro nad oedd angen i'r Cyngor ystyried yr eitem hon bellach gan fod y Cyngorydd Nigel Pickavance wedi gallu dod i'r cyfarfod hwn.

12. PROTOCOL AR Y DEFNYDD O GYFRYNGAU CYMDEITHASOL GAN GYNGHORWYR

Cyflwynodd Cadeirydd y Pwyllgor Gwasanaethau Democratiaidd brotocol ar y defnydd o gyfryngau cymdeithasol gan Gynghorwyr ac atodiadau iddo gan wahodd y Cyngor i'w fabwysiadu.

Gwahoddwyd sylwadau'r aelodau ar gynnwys y ddogfen.

- (i) Nodwyd bod y sylw ym mharagraff 10 bod y protocol hwn yn berthnasol i aelodau yn eu rôl fel cynghorwyr a hefyd fel unigolion preifat yn groes i ganllawiau cenedlaethol a chynsail a osodwyd yn gyfreithiol, sef bod gan bob aelod yr hawl i fywydau preifat ar wahân i'w bywydau fel cynghorwyr. Mewn ymateb, nododd y Pennaeth Democratiaeth a Chyfreithiol / Swyddog Monitro fod y Cod Ymddygiad yn datgan yn eglur y gall cyngorydd ddwyn anfri ar y Cyngor neu ar ei swyddogaeth fel cyngorydd wrth weithredu fel cyngorydd neu wrth weithredu fel unigolyn preifat. Byddai'r naill achos a'r llall yn groes i'r Cod Ymddygiad a byddai gan yr Ombwdsmon ddiddordeb yn y ddau fath o senario.
- (ii) Na ddeöllid pwrpas y trydydd pwynt bwled ym mharagraff 12, sef na ddylid trydar ar fanylion cyfarfod, gan ei bod yn fwriad gan y Cyngor we-ddarlledu cyfarfodydd beth bynnag.

PENDERFYNWYD mabwysiadu'r Protocol ar y Defnydd o Gyfryngau Cymdeithasol gan Gynghorwyr.

13. RHYBUDD O GYNNIG

Cyflwynwyd, er gwybodaeth, llythyr gan Dîm Gohebiaeth Gweinidogol yr Adran Gwaith a Phensiynau mewn ymateb i rybudd o gynnig y Cyngorydd Dilwyn Morgan i'r cyfarfod diwethaf ynghylch diwygiadau i Fudd-dal Tai.

PENDERFYNWYD nodi'r llythyr.

Dechreuodd y cyfarfod am 1.00pm a daeth i ben am 4.30pm.

	Band A	Band B	Band C	Band D	Band E	Band F	Band G	Band H	Band I
Aberdaron	750.83	875.97	1,001.11	1,126.25	1,376.53	1,626.81	1,877.08	2,252.50	2,627.92
Aberdyfi	757.27	883.49	1,009.70	1,135.91	1,388.33	1,640.76	1,893.18	2,271.82	2,650.46
Abergwyngregyn	752.45	877.85	1,003.26	1,128.67	1,379.49	1,630.30	1,881.12	2,257.34	2,633.56
Abermaw	764.71	892.17	1,019.62	1,147.07	1,401.97	1,656.88	1,911.78	2,294.14	2,676.50
Arthog	751.09	876.27	1,001.45	1,126.63	1,376.99	1,627.35	1,877.72	2,253.26	2,628.80
Bala	755.33	881.21	1,007.10	1,132.99	1,384.77	1,636.54	1,888.32	2,265.98	2,643.64
Bangor	796.89	929.71	1,062.52	1,195.34	1,460.97	1,726.60	1,992.23	2,390.68	2,789.13
Beddgelert	757.36	883.59	1,009.81	1,136.04	1,388.49	1,640.95	1,893.40	2,272.08	2,650.76
Bethesda	762.57	889.67	1,016.76	1,143.86	1,398.05	1,652.24	1,906.43	2,287.72	2,669.01
Betws Garmon	747.27	871.82	996.36	1,120.91	1,370.00	1,619.09	1,868.18	2,241.82	2,615.46
Bontnewydd	759.82	886.46	1,013.09	1,139.73	1,393.00	1,646.28	1,899.55	2,279.46	2,659.37
Botwnnog	746.86	871.34	995.81	1,120.29	1,369.24	1,618.20	1,867.15	2,240.58	2,614.01
Brithdir a Llanfachreth	750.81	875.94	1,001.08	1,126.21	1,376.48	1,626.75	1,877.02	2,252.42	2,627.82
Bryncrug	754.25	879.96	1,005.67	1,131.38	1,382.80	1,634.22	1,885.63	2,262.76	2,639.89
Buan	751.83	877.14	1,002.44	1,127.75	1,378.36	1,628.97	1,879.58	2,255.50	2,631.42
Caernarfon	777.09	906.61	1,036.12	1,165.64	1,424.67	1,683.70	1,942.73	2,331.28	2,719.83
Clynnog Fawr	751.59	876.85	1,002.12	1,127.38	1,377.91	1,628.44	1,878.97	2,254.76	2,630.55
Corris	753.78	879.41	1,005.04	1,130.67	1,381.93	1,633.19	1,884.45	2,261.34	2,638.23
Criccieth	765.22	892.76	1,020.29	1,147.83	1,402.90	1,657.98	1,913.05	2,295.66	2,678.27
Dolbenmaen	751.69	876.98	1,002.26	1,127.54	1,378.10	1,628.67	1,879.23	2,255.08	2,630.93
Dolgellau	768.17	896.19	1,024.22	1,152.25	1,408.31	1,664.36	1,920.42	2,304.50	2,688.58
Dyffryn Ardudwy	756.67	882.78	1,008.89	1,135.00	1,387.22	1,639.44	1,891.67	2,270.00	2,648.33
Ffestiniog	771.39	899.96	1,028.52	1,157.09	1,414.22	1,671.35	1,928.48	2,314.18	2,699.88
Harlech	755.08	880.93	1,006.77	1,132.62	1,384.31	1,636.01	1,887.70	2,265.24	2,642.78
Llanaelhaearn	760.96	887.79	1,014.61	1,141.44	1,395.09	1,648.75	1,902.40	2,282.88	2,663.36
Llanbedr	762.08	889.09	1,016.11	1,143.12	1,397.15	1,651.17	1,905.20	2,286.24	2,667.28
Llanbedrog	755.28	881.16	1,007.04	1,132.92	1,384.68	1,636.44	1,888.20	2,265.84	2,643.48
Llanberis	757.47	883.71	1,009.96	1,136.20	1,388.69	1,641.18	1,893.67	2,272.40	2,651.13
Llanddeiniolen	745.58	869.84	994.11	1,118.37	1,366.90	1,615.42	1,863.95	2,236.74	2,609.53
Llandderfel	750.09	875.10	1,000.12	1,125.13	1,375.16	1,625.19	1,875.22	2,250.26	2,625.30
Llandwrog	763.71	890.99	1,018.28	1,145.56	1,400.13	1,654.70	1,909.27	2,291.12	2,672.97
Llandygai	754.54	880.30	1,006.05	1,131.81	1,383.32	1,634.84	1,886.35	2,263.62	2,640.89
Llanegryn	758.31	884.69	1,011.08	1,137.46	1,390.23	1,643.00	1,895.77	2,274.92	2,654.07
Llanelltyd	755.03	880.87	1,006.71	1,132.55	1,384.23	1,635.91	1,887.58	2,265.10	2,642.62
Llanengan	755.99	881.99	1,007.99	1,133.99	1,385.99	1,637.99	1,889.98	2,267.98	2,645.98
Llanfair	754.49	880.23	1,005.98	1,131.73	1,383.23	1,634.72	1,886.22	2,263.46	2,640.70
Llanfihangel y Pennant	754.43	880.17	1,005.91	1,131.65	1,383.13	1,634.61	1,886.08	2,263.30	2,640.52
Llanfrothen	754.65	880.42	1,006.20	1,131.97	1,383.52	1,635.07	1,886.62	2,263.94	2,641.26
Llangelynnin	750.84	875.98	1,001.12	1,126.26	1,376.54	1,626.82	1,877.10	2,252.52	2,627.94
Llangywair	751.94	877.26	1,002.59	1,127.91	1,378.56	1,629.20	1,879.85	2,255.82	2,631.79
Llanllechid	749.80	874.77	999.73	1,124.70	1,374.63	1,624.57	1,874.50	2,249.40	2,624.30
Llanllyfni	758.79	885.26	1,011.72	1,138.19	1,391.12	1,644.05	1,896.98	2,276.38	2,655.78
Llannor	750.27	875.31	1,000.36	1,125.40	1,375.49	1,625.58	1,875.67	2,250.80	2,625.93
Llanrug	754.91	880.73	1,006.55	1,132.37	1,384.01	1,635.65	1,887.28	2,264.74	2,642.20
Llanuwchllyn	759.74	886.36	1,012.99	1,139.61	1,392.86	1,646.10	1,899.35	2,279.22	2,659.09
Llanwnda	756.56	882.65	1,008.75	1,134.84	1,387.03	1,639.21	1,891.40	2,269.68	2,647.96
Llanycil	752.17	877.53	1,002.89	1,128.25	1,378.97	1,629.69	1,880.42	2,256.50	2,632.58
Llanystumdwy	752.41	877.82	1,003.22	1,128.62	1,379.42	1,630.23	1,881.03	2,257.24	2,633.45
Maentwrog	753.81	879.45	1,005.08	1,130.72	1,381.99	1,633.26	1,884.53	2,261.44	2,638.35

	Band A	Band B	Band C	Band D	Band E	Band F	Band G	Band H	Band I
Mawddwy	750.16	875.19	1,000.21	1,125.24	1,375.29	1,625.35	1,875.40	2,250.48	2,625.56
Nefyn	764.11	891.47	1,018.82	1,146.17	1,400.87	1,655.58	1,910.28	2,292.34	2,674.40
Pennal	757.64	883.91	1,010.19	1,136.46	1,389.01	1,641.55	1,894.10	2,272.92	2,651.74
Penrhyndeudraeth	771.45	900.03	1,028.60	1,157.18	1,414.33	1,671.48	1,928.63	2,314.36	2,700.09
Pentir	760.67	887.45	1,014.23	1,141.01	1,394.57	1,648.13	1,901.68	2,282.02	2,662.36
Pistyll	753.28	878.83	1,004.37	1,129.92	1,381.01	1,632.11	1,883.20	2,259.84	2,636.48
Porthmadog	758.77	885.24	1,011.70	1,138.16	1,391.08	1,644.01	1,896.93	2,276.32	2,655.71
Pwllheli	768.15	896.18	1,024.20	1,152.23	1,408.28	1,664.33	1,920.38	2,304.46	2,688.54
Talsarnau	762.41	889.48	1,016.55	1,143.62	1,397.76	1,651.90	1,906.03	2,287.24	2,668.45
Trawsfynydd	756.68	882.79	1,008.91	1,135.02	1,387.25	1,639.47	1,891.70	2,270.04	2,648.38
Tudweiliog	749.41	874.32	999.22	1,124.12	1,373.92	1,623.73	1,873.53	2,248.24	2,622.95
Tywyn	760.61	887.37	1,014.14	1,140.91	1,394.45	1,647.98	1,901.52	2,281.82	2,662.12
Waunfawr	755.11	880.97	1,006.82	1,132.67	1,384.37	1,636.08	1,887.78	2,265.34	2,642.90
Y Felinheli	757.76	884.05	1,010.35	1,136.64	1,389.23	1,641.81	1,894.40	2,273.28	2,652.16
Y Ganllwyd	764.20	891.57	1,018.93	1,146.30	1,401.03	1,655.77	1,910.50	2,292.60	2,674.70

	Band A	Band B	Band C	Band D	Band E	Band F	Band G	Band H	Band I
Aberdaron	902.57	1053.00	1203.43	1353.86	1654.72	1955.58	2256.43	2707.72	3159.01
Aberdyfi	909.01	1060.52	1212.02	1363.52	1666.52	1969.53	2272.53	2727.04	3181.55
Abergwyngregyn	904.19	1054.88	1205.58	1356.28	1657.68	1959.07	2260.47	2712.56	3164.65
Abermaw	916.45	1069.20	1221.94	1374.68	1680.16	1985.65	2291.13	2749.36	3207.59
Arthog	902.83	1053.30	1203.77	1354.24	1655.18	1956.12	2257.07	2708.48	3159.89
Bala	907.07	1058.24	1209.42	1360.60	1662.96	1965.31	2267.67	2721.20	3174.73
Bangor	948.63	1106.74	1264.84	1422.95	1739.16	2055.37	2371.58	2845.90	3320.22
Beddgelert	909.10	1060.62	1212.13	1363.65	1666.68	1969.72	2272.75	2727.30	3181.85
Bethesda	914.31	1066.70	1219.08	1371.47	1676.24	1981.01	2285.78	2742.94	3200.10
Betws Garmon	899.01	1048.85	1198.68	1348.52	1648.19	1947.86	2247.53	2697.04	3146.55
Bontnewydd	911.56	1063.49	1215.41	1367.34	1671.19	1975.05	2278.90	2734.68	3190.46
Botwnnog	898.60	1048.37	1198.13	1347.90	1647.43	1946.97	2246.50	2695.80	3145.10
Brithdir a Llanfachreth	902.55	1052.97	1203.40	1353.82	1654.67	1955.52	2256.37	2707.64	3158.91
Bryncrug	905.99	1056.99	1207.99	1358.99	1660.99	1962.99	2264.98	2717.98	3170.98
Buan	903.57	1054.17	1204.76	1355.36	1656.55	1957.74	2258.93	2710.72	3162.51
Caernarfon	928.83	1083.64	1238.44	1393.25	1702.86	2012.47	2322.08	2786.50	3250.92
Clynnog Fawr	903.33	1053.88	1204.44	1354.99	1656.10	1957.21	2258.32	2709.98	3161.64
Corris	905.52	1056.44	1207.36	1358.28	1660.12	1961.96	2263.80	2716.56	3169.32
Criccieth	916.96	1069.79	1222.61	1375.44	1681.09	1986.75	2292.40	2750.88	3209.36
Dolbenmaen	903.43	1054.01	1204.58	1355.15	1656.29	1957.44	2258.58	2710.30	3162.02
Dolgellau	919.91	1073.22	1226.54	1379.86	1686.50	1993.13	2299.77	2759.72	3219.67
Dyffryn Ardudwy	908.41	1059.81	1211.21	1362.61	1665.41	1968.21	2271.02	2725.22	3179.42
Ffestiniog	923.13	1076.99	1230.84	1384.70	1692.41	2000.12	2307.83	2769.40	3230.97
Harlech	906.82	1057.96	1209.09	1360.23	1662.50	1964.78	2267.05	2720.46	3173.87
Llanaelhaearn	912.70	1064.82	1216.93	1369.05	1673.28	1977.52	2281.75	2738.10	3194.45
Llanbedr	913.82	1066.12	1218.43	1370.73	1675.34	1979.94	2284.55	2741.46	3198.37
Llanbedrog	907.02	1058.19	1209.36	1360.53	1662.87	1965.21	2267.55	2721.06	3174.57
Llanberis	909.21	1060.74	1212.28	1363.81	1666.88	1969.95	2273.02	2727.62	3182.22
Llanddeiniolen	897.32	1046.87	1196.43	1345.98	1645.09	1944.19	2243.30	2691.96	3140.62
Llandderfel	901.83	1052.13	1202.44	1352.74	1653.35	1953.96	2254.57	2705.48	3156.39
Llandwrog	915.45	1068.02	1220.60	1373.17	1678.32	1983.47	2288.62	2746.34	3204.06
Llandygai	906.28	1057.33	1208.37	1359.42	1661.51	1963.61	2265.70	2718.84	3171.98
Llanegryn	910.05	1061.72	1213.40	1365.07	1668.42	1971.77	2275.12	2730.14	3185.16
Llanelltyd	906.77	1057.90	1209.03	1360.16	1662.42	1964.68	2266.93	2720.32	3173.71
Llanengan	907.73	1059.02	1210.31	1361.60	1664.18	1966.76	2269.33	2723.20	3177.07
Llanfair	906.23	1057.26	1208.30	1359.34	1661.42	1963.49	2265.57	2718.68	3171.79
Llanfihangel y Pennant	906.17	1057.20	1208.23	1359.26	1661.32	1963.38	2265.43	2718.52	3171.61
Llanfrothen	906.39	1057.45	1208.52	1359.58	1661.71	1963.84	2265.97	2719.16	3172.35
Llangelynnin	902.58	1053.01	1203.44	1353.87	1654.73	1955.59	2256.45	2707.74	3159.03
Llangywair	903.68	1054.29	1204.91	1355.52	1656.75	1957.97	2259.20	2711.04	3162.88
Llanllechid	901.54	1051.80	1202.05	1352.31	1652.82	1953.34	2253.85	2704.62	3155.39
Llanllyfni	910.53	1062.29	1214.04	1365.80	1669.31	1972.82	2276.33	2731.60	3186.87
Llanmor	902.01	1052.34	1202.68	1353.01	1653.68	1954.35	2255.02	2706.02	3157.02
Llanrug	906.65	1057.76	1208.87	1359.98	1662.20	1964.42	2266.63	2719.96	3173.29
Llanuwchllyn	911.48	1063.39	1215.31	1367.22	1671.05	1974.87	2278.70	2734.44	3190.18
Llanwnda	908.30	1059.68	1211.07	1362.45	1665.22	1967.98	2270.75	2724.90	3179.05
Llanycil	903.91	1054.56	1205.21	1355.86	1657.16	1958.46	2259.77	2711.72	3163.67
Llanystumdwy	904.15	1054.85	1205.54	1356.23	1657.61	1959.00	2260.38	2712.46	3164.54
Maentwrog	905.55	1056.48	1207.40	1358.33	1660.18	1962.03	2263.88	2716.66	3169.44

	Band A	Band B	Band C	Band D	Band E	Band F	Band G	Band H	Band I
Mawddwy	901.90	1052.22	1202.53	1352.85	1653.48	1954.12	2254.75	2705.70	3156.65
Nefyn	915.85	1068.50	1221.14	1373.78	1679.06	1984.35	2289.63	2747.56	3205.49
Pennal	909.38	1060.94	1212.51	1364.07	1667.20	1970.32	2273.45	2728.14	3182.83
Penrhyndeudraeth	923.19	1077.06	1230.92	1384.79	1692.52	2000.25	2307.98	2769.58	3231.18
Pentir	912.41	1064.48	1216.55	1368.62	1672.76	1976.90	2281.03	2737.24	3193.45
Pistyll	905.02	1055.86	1206.69	1357.53	1659.20	1960.88	2262.55	2715.06	3167.57
Porthmadog	910.51	1062.27	1214.02	1365.77	1669.27	1972.78	2276.28	2731.54	3186.80
Pwllheli	919.89	1073.21	1226.52	1379.84	1686.47	1993.10	2299.73	2759.68	3219.63
Talsarnau	914.15	1066.51	1218.87	1371.23	1675.95	1980.67	2285.38	2742.46	3199.54
Trawsfynydd	908.42	1059.82	1211.23	1362.63	1665.44	1968.24	2271.05	2725.26	3179.47
Tudweiliog	901.15	1051.35	1201.54	1351.73	1652.11	1952.50	2252.88	2703.46	3154.04
Tywyn	912.35	1064.40	1216.46	1368.52	1672.64	1976.75	2280.87	2737.04	3193.21
Waunfawr	906.85	1058.00	1209.14	1360.28	1662.56	1964.85	2267.13	2720.56	3173.99
Y Felinheli	909.50	1061.08	1212.67	1364.25	1667.42	1970.58	2273.75	2728.50	3183.25
Y Ganllwyd	915.94	1068.60	1221.25	1373.91	1679.22	1984.54	2289.85	2747.82	3205.79

Cyfarfod	Y Cyngor Llawn
Dyddiad	1 Mai 2014
Teitl	Penodi Swyddog Monitro
Pwrpas	I benodi Swyddog Monitro Newydd
Awdur	Prif Weithredwr – Harry Thomas
Arweinydd Portffolio	Gofal Cwsmer – Y Cyngorydd Ioan Thomas

1. Ar yr 11eg o Fawrth eleni, bu i'r Cabinet gymeradwyo adroddiad yn argymhell aillstrwythuro strwythur uwch reolaethol y Cyngor. O ganlyniad bydd y newidiadau yn golygu bron i £500,000 o arbedion blynyddol a fydd yn cyfrannu tuag at gyfanswm y targed arbedion ar gyfer y cyfnod 2015/16 - 2017/18.
2. Mae'r pecyn hwn yn golygu dileu'r Adran Democratiaeth a Cyfreithiol ac adleoli gwasanaethau'r adran i rannau eraill o'r Cyngor. Bydd rhan o'r arbedion yn cael eu cyflawni drwy ddileu y swydd Pennaeth Democratiaeth a Chyfreithiol sydd hefyd yn cyflawni rôl y Swyddog Monitro. Mae'r penderfyniad yn cael ei weithredu drwy gymeradwyo'r cais i ymddeol yn gynnar gan ddeilydd y swydd bresennol sy'n weithredol o ddiwedd Awst.
3. Mae'n rhaid i'r Cyngor yn awr enwebu swyddog arall i weithredu fel ei Swyddog Monitro. Nid oes unrhyw ofynion cyfreithiol fod yn rhaid i'r Swyddog Monitro fod yn gyfreithiwr neu bod angen cefndir cyfreithiol. O'm profiad i, fodd bynnag, mae cefndir o'r fath yn ddefnyddiol ar gyfer gweithredu'r rôl yn effeithiol. Mae dyletswyddau statudol y Swyddog Monitro fel a ganlyn:
 - (a) Adrodd ar unrhyw gynnig, penderfyniad neu ddiffyg gan yr awdurdod fyddai'n groes i'r gyfraith neu'n arwain at gamweinyddu; a
 - (b) Goruchwylio gweithrediad Cod Ymddygiad Aelodau.
4. Mae gan y Cyngor Dirprwy Swyddog Monitro yn barod sydd hefyd yn cyflawni'r rôl o reoli'r Uned Gyfreithiol - sef Iwan Evans. Wedi trafod y mater gyda'r Swyddog Monitro presennol ynghyd â'r Aelodau Cabinet perthnasol, rwyf yn argymhell fel Pennaeth Statudol y Gwasanaeth Taledig, bod y Cyngor yn penodi Iwan Evans fel ei Swyddog Monitro nesaf i fod yn effeithiol o'r 1af o Fedi.
5. Rwyf hefyd yn argymhell bod Iwan Evans, sydd gyda chryn brofiad yn barod fel Dirprwy Swyddog Monitro, yn cael cefnogaeth drwy ddarparu pecyn datblygu sy'n gyson gyda phenodiadau o'r fath.

6. Os dderbynnir yr argymhelliad hwn, bydd y Swyddog Monitro newydd yn gyfrifol am benodi Dirprwy Swyddog Monitro o'r pwll talentog o ymgeiswyr potensial o fewn yr awdurdod.

7. **ARGYMHELLIAD**

Argymhellir bod y Cyngor yn penodi Iwan Evans fel ei Swyddog Monitro nesaf yn effeithiol o'r 1af o Fedi 2014.

CYFARFOD	CYNGOR LLAWN
DYDDIAD	1 MAI 2014
PWNC	CYNLLUN STRATEGOL Y CYNGOR
AWDUR(ON)	Y Cyngorydd Dyfed Edwards, Arweinydd y Cyngor Geraint George, Pennaeth Strategol a Gwella
ARGYMHELLIAD	Mabwysiadu'r Cynllun Strategol

1. Cyflwyniad

- 1.1 Ym mis Mai 2013, mabwysiadodd y Cyngor ei Gynllun Strategol ar gyfer 2013 - 17. Prif bwrpas y Cynllun Strategol yw gosod gweledigaeth y Cyngor ar gyfer 2013 - 17, sef "Cefnogi Pobl Gwynedd i Ffynnu Mewn Cyfnod Anodd." Mae'r Cynllun Strategol yn gosod blaenoriaethau'r Cyngor ar gyfer y cyfnod ac yn disgrifio'r hyn bydd y Cyngor yn ei wneud er mwyn eu cyflawni.
- 1.2 Eleni eto, mae'n ofynnol i'r Cyngor fabwysiadu cynllun penodol ar gyfer y flwyddyn i ddod. Bydd Aelodau yn ymwybodol o'r gwaith sydd wedi mynd rhagddo i adolygu'r Cynllun Strategol yn wyneb yr her ariannol enfawr a'r arbedion y bydd yn rhaid i'r Cyngor eu canfod dros y blynyddoedd nesaf yn ogystal â thrafodaethau ad-drefnu tebygol ar y gorwel.

2. Cynnwys y Cynllun

- 2.1 Mae'r hyn sydd gerbron yn gynnyrch misoedd o waith adolygu a thrafod mewnol. Yn ogystal, gwahoddwyd sylwadau Aelodau, y cyhoedd a phartneriaid y Cyngor ar y blaenoriaethau drafft. O ran Aelodau, cafwyd sesiynau penodol gyda'r pedwar Fforwm Ardal yn gwahodd sylwadau ar y blaenoriaethau tebygol. Cafodd y sylwadau hynny a'r ymatebion iddynt eu rhannu gyda phob Aelod mewn rhifyn diweddar o Rhaeadr, er mwyn i Aelodau weld yr ymateb i'w sylwadau.
- 2.2 Unwaith eto eleni, rydym wedi ceisio bod yn fwy eglur am ein rhesymeg dros fynd i'r afael â rhai o'r materion yn y Cynllun a hefyd y canlyniadau yr ydym am eu haddo i drigolion Gwynedd.

- 2.3 Mae'r Cynllun yn cynnwys gwahanol fathau o brosiectau, rhai sydd yn trawsffurfio gwasanaethau ac yn arbed arian, rhai lle mae rheidrwydd i ymateb i ofynion statudol neu ofynion rheoleiddwyr ac eraill, er eu bod yn ddewisol, lle mae blaenoriaeth glir ar gyfer gwireddu. Yn ogystal, mae rhai o'r prosiectau sydd yn gwireddu canlyniadau pendant yn ystod 2014 - 15 a chynlluniau datblygol sydd yn waith paratoi pwysig ond lle y bydd unrhyw ganlyniadau yn debyg o gael eu gwireddu ar ôl 2014 - 15.

3. Yr Her

- 3.1 Un o'r pethau anoddaf ar yr adeg hon o wynebu her y Rhaglen Arbedion yw sicrhau'r capasiti digonol ar gyfer gweithredu ar yr addewidion hyn yn arian ac, yn fwy allweddol yn amser aelodau a swyddogion. Mae goblygiadau ariannol posib ynghlwm â rhai o'r ymrwymadau yn y Cynllun a bydd y rheiny yn cael eu hystyried fesul achos wrth bwysu a mesur yr achosion busnes unigol.
- 3.2 Mae'r ddogfen ei hun yn nodi bod maint yr her ariannol y mae'r Cyngor yn ei wynebu yn ei wneud yn anodd iawn barnu a fyddwn yn medru gwireddu pob un o'r addewidion yn y ddogfen. Mae'r uchelgais yn glir ond bydd yn rhaid i ni gadw llygad barcud ar bethau yn ystod y flwyddyn i weld a ydym yn medru gwireddu'r uchelgais hynny ym mhob maes blaenoriaeth.

4. Argymhelliad

- 4.1 Gwahoddir y Cyngor i fabwysiadu'r Cynllun Strategol.**

CYNLLUN STRATEGOL CYNGOR GWYNEDD

2013 - 17

www.gwynedd.gov.uk

CYNNWYS

1. CYFLWYNIAD YR ARWEINYDD A'R PRIF WEITHREDWR	03
2. PROFFIL O WYNEDD A'R CYNGOR	04
3. ADOLYGU'R CYNLLUN	06
4. STRWYTHUR Y CYNLLUN	08
5. CYFLAWNI'R CYNLLUN	11
6. MAES PLANT A PHOBL IFANC	12
7. MAES GOFAL, IECHYD A LLES	19
8. MAES YR ECONOMI	24
9. MAES YR AMGYLCHEDD	27
10. MAES CYMUNEDAU CRYF	31
11. MAES DIWYLLIANT A THREFNIADAU BUSNES Y CYNGOR	35
12. ATODIAD 1 – CYD-DESTUN ARIANNOL AR GYFER Y CYNLLUN STRATEGOL	39

1. CYFLWYNIAD YR ARWEINYDD A'R PRIF WEITHREDWR

Mae'n amlwg datgan bod y cyfnod yr ydym yn ei wynebu fel Sir ac fel Cyngor yn un eithriadol o heriol. Mae pwysau ar wasanaethau cyhoeddus yn codi o ddisgwyliadau uwch a hefyd crebachu i raddau na welwyd ei debyg o'r blaen ar yr adnoddau sydd ar gael ar gyfer darparu gwasanaethau.

Ar adeg heriol fel hyn, mae ffocws clir a phendant yn allweddol. Ffocws y Cynllun hwn yw **"cefnogi pobl Gwynedd i ffynnu mewn cyfnod anodd"**. Nod y Cyngor felly yw cynnal safon uchel o wasanaethau dydd i ddydd a hefyd newid a gwella mewn ffyrdd sydd yn arbed arian ac yn cynnig canlyniadau da i bobl Gwynedd.

Felly, hyd yn oed ar adeg heriol, mae gennym fel Cyngor uchelgais glir iawn ac mae'r Cynllun hwn yn amlygu'r uchelgais hynny ar draws 6 maes thematig lle y mae'r Cyngor yn dymuno gwneud gwahaniaeth i drigolion y Sir. Ond, oherwydd yr amgylchiadau ariannol digynsail, bydd rhaid i'r Cyngor fod yn hyblyg wrth ymateb i'r holl fygythiadau a chyfleoedd sy'n codi yn y cyfnod dan sylw ac ymarfer yr ystwythder sy'n gysylltiedig gydag ysbryd o fentergarwch cyhoeddus.

Fodd bynnag, mae'r Cyngor yn ymrwymo i anelu at gyflawni'r canlyniadau sydd yn cael eu cynnig yn y ddogfen hon er lles ein trigolion. Un peth sydd yn amlwg yw na all y Cyngor wneud hyn oll ar ei ben ei hun. Byddwn yn dibynnu ar bartneriaid o'r sectorau cyhoeddus, trydydd sector a busnes a hefyd ar drigolion i ganfod a gweithredu atebion sydd yn mynd i weithio ar lawr gwlad.

Dyfed Edwards

Dyfed Edwards
Arweinydd y Cyngor

Harry Thomas

Harry Thomas
Prif Weithredwr

2. PROFFIL O WYNEDD A'R CYNGOR

Cyflwynir isod ychydig o ffeithiau am Sir Gwynedd a'r Cyngor:

- Mae 75 Aelod Lleol yn eistedd ar Gyngor Gwynedd. Mae'r Cyngor yn gyfrifol am ddarparu ystod eang o wasanaethau cyhoeddus ar gyfer 122,100 o breswylwyr, gan gynnwys: addysg ac ysgolion, gwasanaethau cymdeithasol, canolfannau hamdden, llyfrgelloedd, gwasanaethau cynllunio, priffyrdd, rheoli gwastraff, gwarchod y cyhoedd, gwasanaethau ieuencid a datblygu'r economi.
- Ers 2001, mae poblogaeth Gwynedd wedi cynyddu o 4.5% (5,298 o bobl). Mae hyn yn cymharu gyda chynnydd o 5.6% yng Nghymru.
- Mae Gwynedd yn ardal wledig fawr sydd yn 2,535 cilomedr sgwâr o faint mewn termau daearyddol. Gwynedd yw'r ail Sir fwyaf yng Nghymru ac mae'n werth 12% o gyfanswm arwynebedd y wlad.
- Mae 65% o drigolion Gwynedd yn siarad Cymraeg a hithau hefyd yw iaith weinyddol fewnol y Cyngor.
- Yn 2013 - 14, roedd Gwariant Refeniw Crynswth y Cyngor yn £369.3 miliwn. Ymhlith amrywiaeth eang o wasanaethau eraill, defnyddiwyd yr arian hwn i addysgu dros 16,000 o breswylwyr, cynnal 2,882 cilomedr o briffyrdd a 301 cilomedr o arfordir.
- Mae 97 Ysgol Gynradd, 14 Ysgol Uwchradd a 3 Ysgol Arbennig yng Ngwynedd.
- Mae'r Cyngor yn gyfrifol am redeg 14 Canolfan Hamdden o fewn y Sir ac 17 o Lyfrgelloedd.
- Mae amgylchedd naturiol Gwynedd yn atyniad gwerthfawr o ran denu twristiaeth. Yn 2011, daeth oddeutu 7.2 miliwn o ymwelwyr i Wynedd gan greu £916 miliwn mewn refeniw.
- Mae 67.5% o dir Gwynedd wedi ei leoli o fewn Parc Cenedlaethol Eryri, y parc cenedlaethol mwyaf yng Nghymru.
- Cafodd ran helaeth o Ben Llŷn ei ddynodi yn Ardal o Harddwch Naturiol yn 1956, un o bump yng Nghymru.
- Yn 2013, roedd canolrif incwm cartref yng Ngwynedd (£22,111) yn 11% yn is na'r ffigwr ar gyfer Cymru (£24,721) ac 20% yn is na'r ffigwr ar gyfer Prydain (£27,510).
- Yn 2012, y pris canolrif ar gyfer tŷ yn cael ei werthu yng Ngwynedd oedd £136,000 sydd yn gynydd o 3.0% o'i gymharu â 2011.

- Amcangyfrifir bydd nifer yr aelwydydd yng Ngwynedd wedi cynyddu o 12.5% erbyn 2036. Mae hyn yn llai na'r amcangyfrif o gynnydd ar gyfer Cymru oll, sef 14.6%.
- Yn ôl Arolwg Panel Trigolion Gwynedd (2013):
 - Roedd 92.3% o bobl yn fodlon neu'n fodlon iawn gyda Gwynedd fel lle i fyw;
 - Roedd 63.4% yn fodlon neu'n fodlon iawn gyda'r ffordd mae Cyngor Gwynedd yn rhedeg pethau;
 - Roedd 54.5% yn cytuno neu'n cytuno'n gryf fod Cyngor Gwynedd yn cynnig gwerth am arian;
 - Roedd 14.4% yn anghytuno neu'n anghytuno'n gryf fod Cyngor Gwynedd yn cynnig gwerth am arian;
 - Roedd 39.3% yn anghytuno eu bod yn gallu dylanwadu ar benderfyniadau yn eu hardal leol, ond roedd 37.0% yn cytuno eu bod yn gallu dylanwadu ar y gwasanaethau maent yn eu defnyddio.

Gellir cael mwy o wybodaeth am y Cyngor a'i wasanaethau drwy ymweld â'r wefan - www.gwynedd.gov.uk

3. ADOLYGU'R CYNLLUN

Cafodd y Cynllun Strategol gwreiddiol ar gyfer 2013 – 17 ei fabwysiadu gan y Cyngor ym mis Mai 2013. Cafodd ei baratoi mewn sawl cam, fel a ganlyn:

- Cam Un - Asesu Anghenion a Sganio'r Gorwel:

Cychwyn y gwaith o baratoi'r Cynllun oedd adnabod y prif yrwyr cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a pholisi sydd yn dylanwadu'r Cyngor a'r Sir ac sy'n debygol o wneud hynny yn y blynyddoedd nesaf. Yn ogystal, cynhaliwyd arolygon gyda thrigolion y Sir a staff ac Aelodau Etholedig y Cyngor er mwyn casglu gwybodaeth am eu profiadau o fyw a gweithio yng Ngwynedd a rhoi cyfle iddynt leisio'u barn ar y materion y dylid eu blaenoriaethu yn y Cynllun.

- Cam Dau - Adnabod Blaenoriaethau Drafft:

Yr ail gam yn y broses oedd defnyddio'r data a gwybodaeth allweddol a gasglwyd yn ystod Cam Un i adnabod blaenoriaethau drafft ar gyfer y Cynllun. Fel rhan o'r gwaith hwn, rhoddwyd ystyriaeth i'r prif gyfleoedd a heriau sy'n wynebu'r Sir ar draws nifer o feysydd, eu heffaith posibl ar drigolion Gwynedd a gallu'r Cyngor i wneud gwahaniaeth arwyddocaol yn y meysydd hynny. Rhoddwyd y cyfle i drigolion y Sir a'n partneriaid i leisio'u barn ar y blaenoriaethau drafft.

- Cam Tri - Cadarnhau'r Blaenoriaethau a Datblygu Cynigion Cyflawni:

Y cam nesaf oedd cadarnhau'r blaenoriaethau ar gyfer y Cynllun a datblygu cyfres o gynigion ar gyfer eu cyflawni. Datblygwyd cynigion ar gyfer rhai meysydd penodol ac adnabuwyd yr angen i gwblhau gwaith pellach yn ystod 2013 - 14 er mwyn datblygu cynigion pendant ar gyfer meysydd eraill. Rhoddwyd ystyriaeth gofalus i faterion cydraddoldeb, iaith a chynaliadwyedd drwy gydol y broses o baratoi'r Cynllun er mwyn sicrhau ei fod yn cael effaith cadarnhaol ar grwpiau penodol o fewn y boblogaeth, yr amgylchedd a'r iaith Gymraeg.

Wrth lunio'r cynigion ar gyfer 2014 - 15, rhoddwyd sylw i ddau fater pwysig fydd yn cael effaith ar flaenoriaethau a siâp y Cyngor i'r dyfodol:

- Yn gyntaf, bydd llai o arian ar gael dros y blynyddoedd nesaf i gynnal gwasanaethau. Mae hyn yn golygu y bydd rhaid i ni ganfod ffyrdd newydd a gwahanol o ddarparu gwasanaethau o ansawdd i'r dyfodol i drigolion y Sir.
- Yn ail, mae adroddiad Comisiwn Syr Paul Williams ar ddyfodol gwasanaethau cyhoeddus yng Nghymru yn awgrymu lleihau nifer cynghorau Gogledd Cymru o chwech i dri. Yn ddibynnol ar ymateb Llywodraeth Cymru i'r adroddiad, bydd unrhyw ad-drefnu a newid mewn patrwm gwasanaethau yn sicrhau gael dylanwad ar ein ffordd o weithio dros y blynyddoedd nesaf.

Rhoddwyd sylw hefyd i yrwyr cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a pholisi newydd sydd yn dylanwadu'r Cyngor a'r Sir nawr ac sy'n debygol o wneud hynny yn y blynyddoedd nesaf. Yn ogystal, rhoddwyd y cyfle i drigolion y Sir a'n partneriaid leisio'u barn ar y blaenoriaethau ar gyfer y cyfnod nesaf.

Rhestrir isod y prif addasiadau a wnaed i'r Cynllun yn dilyn yr adolygiad:

Blaenoriaethau:

Mae nifer y blaenoriaethau wedi lleihau o 24 i 21:

- Rydym wedi cyfuno dwy flaenoriaeth o fewn y Maes Gofal, Iechyd a Lles (*Ymateb yn well i anghenion pobl fregus i sicrhau gwasanaethau gofal cynaliadwy a Chynyddu gwaith ataliol ym maes gofal oedolion a phobl hŷn*) er mwyn sefydlu blaenoriaeth newydd, sef: *Ymateb yn Well i Anghenion Pobl sydd Angen Cefnogaeth, Cynyddu'r Gefnogaeth Gymunedol sydd ar gael a Sicrhau Gwasanaethau Gofal Cynaliadwy*.
- Rydym wedi dileu'r flaenoriaeth *Hybu balchder a chyfrifoldeb cymunedol* o'r Maes Cymunedau Cryf. Ond, bydd elfennau o'r gwaith yn parhau i dderbyn sylw o dan y flaenoriaeth *Lleihau'r galw ar wasanaethau drwy atal ac ymyrraeth gynnar* o fewn y Maes Diwylliant a Threfniadau Busnes y Cyngor.
- Rydym wedi dileu'r flaenoriaeth *Manteisio ar 'faint' y Cyngor er lles pobl Gwynedd* o'r Maes Diwylliant a Threfniadau Busnes y Cyngor. Ond, bydd elfennau o'r gwaith yn parhau i dderbyn sylw o dan y flaenoriaeth *Lleihau'r galw ar wasanaethau drwy atal ac ymyrraeth gynnar* o fewn y Maes Diwylliant a Threfniadau Busnes y Cyngor.

Canlyniadau:

Mae'r canlyniadau oll yn canolbwyntio ar bobl Gwynedd ac yn fwy eglur a phendant o ran y gwahaniaeth a geisir erbyn diwedd cyfnod y Cynllun.

Prosiectau:

Rydym wedi penderfynu terfynu rhai prosiectau er mwyn rhyddhau capasiti ac arian i ganolbwyntio ar faterion eraill. Rhestrir isod y prosiectau sydd wedi eu dileu o'r Cynllun:

- Prosiect Rhaglen Cyflenwyr Gwynedd
- Prosiect Ymateb i Fygythiadau Newid Hinsawdd (Tymor Hir)
- Prosiect Iaith – 'Amodau Gweithio mewn partneriaeth'

Mesuryddion:

Rydym hefyd wedi addasu a mireinio rhai o'r mesuryddion canlyniad er mwyn sicrhau y gallwn fesur yn well effaith ein gwaith ar drigolion Gwynedd.

4. STRWYTHUR Y CYNLLUN

Ein nod yw sicrhau *Y Gorau ar gyfer Pobl Gwynedd Heddiw ac Yfory* ac rydym yn gwneud hynny yn bennaf trwy ein busnes arferol, sef y gwasanaethau sydd yn cael eu darparu yn ddyddiol. Mae'r Cynllun hwn, fodd bynnag, yn rhoi sylw penodol i'n blaenoriaethau a'r prif newidiadau rydym yn ymrwymo iddynt dros y blynyddoedd nesaf.

Mae'r ddogfen hon wedi ei strwythuro o gwmpas y meysydd canlynol:

- Plant a Phobl Ifanc
- Gofal, Iechyd a Lles
- Yr Economi
- Yr Amgylchedd
- Cymunedau Cryf
- Diwylliant a Threfniadau Busnes y Cyngor

Mae gennym **weledigaeth** ar gyfer pob maes. Mae'r gweledigaethau maes yn cyfrannu at brif weledigaeth y Cynllun, sef: *Cefnogi pobl Gwynedd i ffynnu mewn cyfnod anodd*, ac yn disgrifio ein huchelgais ar gyfer y maes dros y blynyddoedd nesaf.

Gweledigaeth Maes Plant a Phobl Ifanc	Gweledigaeth Maes Gofal, Iechyd a Lles
<i>Cefnogi pob plentyn a pherson ifanc i fyw bywydau cyflawn</i>	<i>Ysbrydoli pobl Gwynedd i fyw bywydau iach Cefnogi pobl fregus i fyw bywydau cyflawn</i>
Gweledigaeth Maes Yr Economi	Gweledigaeth Maes Yr Amgylchedd
<i>Gwella'r cyfleoedd i bobl Gwynedd fyw, gweithio a llwyddo'n lleol</i>	<i>Hybu cyflenwad addas o gartrefi i bobl Gwynedd Hybu amgylchedd diogel a chynaliadwy, gyda chysylltiadau hwylus</i>
Gweledigaeth Maes Cymunedau Cryf	Gweledigaeth Maes Diwylliant a Threfniadau Busnes y Cyngor
<i>Cydweithio i greu dyfodol hyderus a Chymraeg Lleihau effaith amddifadedd ar bobl Gwynedd</i>	<i>Pobl Gwynedd yn ganolog i bopeth rydym yn ei wneud</i>

Rydym wedi pennu cyfres o **flaenoriaethau** ar gyfer pob maes. Mae'r blaenoriaethau yn canolbwyntio ar y materion byddwn yn rhoi sylw pennaf iddynt dros y blynyddoedd nesaf. Y blaenoriaethau yw **amcanion gwella'r** Cyngor ar gyfer cyfnod y Cynllun. Rydym wedi pennu 21 o flaenoriaethau i gyd:

Blaenoriaethau Maes Plant a Phobl Ifanc
<p>P1: Codi Safonau Addysgol Plant a Phobl Ifanc</p> <p>P2: Gwella Profiadau a Chyfleoedd i Grwpiau Bregus o Blant, Pobl Ifanc a Theuluoedd</p> <p>P3: Gwella Addasrwydd y Gyfundrefn Ysgolion</p> <p>P4: Paratoi Pobl Ifanc yn Well ar gyfer Byw a Gweithio yn Lleol</p>
Blaenoriaethau Maes Gofal, Iechyd a Lles
<p>GOF1: Ymateb yn Well i Anghenion Pobl sydd Angen Cefnogaeth, Cynyddu'r Gefnogaeth Gymunedol sydd ar gael a Sicrhau Gwasanaethau Gofal Cynaliadwy</p> <p>GOF2: Diogelu Plant ac Oedolion</p> <p>GOF3: Gwella'r Amodau a'r Cyfleon i Drigolion Gwynedd Allu Byw'n Iach</p>
Blaenoriaethau Maes Yr Economi
<p>ECON1: Cryfhau Gwytnwch Busnesau'r Sir a Chadw'r Budd yn Lleol</p> <p>ECON2: Gwella Ansawdd Swyddi a Lefelau Cyflog</p> <p>ECON3: Gwella Mynediad Pobl y Sir i Waith ac Ymateb i Rwystrau</p>
Blaenoriaethau Maes Yr Amgylchedd
<p>AMG1: Hybu Cyflenwad Addas o Dai ar gyfer Pobl Leol</p> <p>AMG2: Lleihau Allyriadau Carbon</p> <p>AMG3: Ymateb i Fygythiadau Newid Hinsawdd</p> <p>AMG4: Lleihau Faint o Wastraff sy'n Mynd i'w Dirlenwi</p>
Blaenoriaethau Maes Cymunedau Cryf
<p>CC1: Hyrwyddo'r Iaith Gymraeg</p> <p>CC2: Mynd i'r Afael â Thlodi ac Amddifadedd</p> <p>CC3: Hybu Cymunedau Gwledig Cynaliadwy</p>
Blaenoriaethau Maes Diwylliant a Threfniadau Busnes y Cyngor
<p>DT1: Hybu Diwylliant drwy'r Cyngor Cyfan o Roi Pobl Gwynedd yn Ganolog i'n Holl Waith a'n Penderfyniadau</p> <p>DT2: Ymgysylltu'n Effeithiol â Phobl Gwynedd a Sicrhau eu Cyfranogaeth a'u Perchnogaeth o'r Dyfodol</p> <p>DT3: Gwneud Defnydd Mwy Effeithlon o Adnoddau, Gan Geisio Lleihau Effaith Toriadau ar Bobl Gwynedd</p> <p>DT4: Lleihau'r Galw ar Wasanaethau Drwy Atal ac Ymyrraeth Gynnar</p>

Yn ogystal, rydym wedi adnabod cyfres o **ganlyniadau** i drigolion Gwynedd. Mae'r canlyniadau hyn yn disgrifio'r prif wahaniaeth rydym eisiau ei gyflawni i drigolion erbyn 2017. Cyflwynir isod trosolwg o'r canlyniadau fesul maes. Defnyddir saethau i ddisgrifio'r gwahaniaeth a geisir:

- ↑ - Mwy / Cynyddu
- ↓ - Llai / Lleihau
- ↔ - Cynnal

Canlyniadau Maes Plant a Phobl Ifanc
<ul style="list-style-type: none"> ↑ Perfformiad disgyblion ym maes Safon Trothwy Lefel 2+ ↑ Perfformiad disgyblion ym maes Mathemateg Lefel 2 ↑ Disgyblion yn derbyn yr un safon dda o addysg o fewn ysgolion ar draws y Sir ↑ Plant a phobl ifanc yn barod ar gyfer y cyfnod addysgol nesaf ↑ Presenoldeb disgyblion Ysgolion Cynradd ac Uwchradd ↓ Disgyblion yn cael eu gwahardd am gyfnodau penodol (Cynradd ac Uwchradd) ↓ Disgyblion yn cael eu gwahardd yn barhaol (Uwchradd) ↑ Plant a phobl ifanc yn cael eu haddysgu mewn amgylchedd ddysgu o ansawdd er gwella safonau ↑ Pobl Ifanc gyda sgiliau bywyd a gwaith addas ↑ Perfformiad addysgol disgyblion Cinio Ysgol am Ddim ↑ Perfformiad addysgol Plant Mewn Gofal ↓ Teuluoedd bregus yn datblygu problemau dwys a chymhleth ↓ Plant yn cael eu hystyried fel Plant Mewn Angen ↓ Plant yn cael eu derbyn i ofal ↓ Plant gydag Anghenion Addysgol Arbennig ↑ Plant a phobl ifanc gydag Anghenion Addysg arbennig yn cyflawni yn erbyn eu targedau ↓ Pobl Ifanc nad ydynt mewn Addysg, Cyflogaeth neu Hyfforddiant neu'n hawlio'r Lwfans Ceiswyr Gwaith
Canlyniadau Maes Gofal, Iechyd a Lles
<ul style="list-style-type: none"> ↑ Pobl yn derbyn cefnogaeth gymunedol ↑ Pobl Gwynedd yn cael dewis eang o wasanaethau ataliol ↑ Pobl Gwynedd yn cael dewis ehangach a mwy addas o lety ar draws y Sir ↑ Pobl Gwynedd yn derbyn gwasanaethau sy'n cwrdd â'u hanghenion yn well ↑ Gwiriad Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd i bobl sydd angen ↑ Ansawdd yr asesiadau risg sy'n cael eu cyflwyno i Gynhadledd Achos ↑ Aelodau staff newydd a presennol yn derbyn hyfforddiant diogelu pwrpasol ↑ Gweithrediad trefniadau diogelu mewn cyrff / asiantaethau mae'r Cyngor yn eu comisiynu ↑ Iechyd Pobl Gwynedd
Canlyniadau Maes Yr Economi
<ul style="list-style-type: none"> ↑ Swyddi ar gyfer pobl Gwynedd yn cael eu gwarchod a'u creu ↑ Busnesau lleol yn gystadleuol ac yn goroesi ↑ Swyddi gwerth uchel ar gael i bobl y Sir ↑ Dewis o swyddi amrywiol i bobl ar draws Gwynedd ↑ Pobl y Sir efo'r sgiliau sydd eu hangen gan gyflogwyr lleol ↑ Pobl yn symud o fudd-daliadau i waith
Canlyniadau Maes Yr Amgylchedd
<ul style="list-style-type: none"> ↑ Pobl Gwynedd yn cael unedau tai addas ↓ Allyriadau carbon y Cyngor ↑ Pobl Gwynedd yn ymdopi'n well efo llifogydd ↑ Ailddefnyddio, ailgylchu a chompostio gan bobl a busnesau Gwynedd
Canlyniadau Maes Cymunedau Cryf
<ul style="list-style-type: none"> ↑ Defnydd cymdeithasol o'r Gymraeg gan blant a phobl ifanc y tu allan i'r ysgol ↔ Cymunedau gyda dros 70% o'r boblogaeth sy'n gallu siarad Cymraeg ↔ Cymunedau sydd wedi gostwng o dan 70% ↓ Dirywiad cymharol mewn adnoddau cyhoeddus i'r Cyngor oherwydd natur wledig y Sir ↑ Pobl yn gallu ymdopi yn annibynnol efo'r her ariannol yn deillio o'r drefn Diwygio Lles ↓ Pobl yn cael eu derbyn yn ddigartref ↓ Pobl dan anfantais oherwydd tlodi
Canlyniadau Maes Diwylliant a Threfniadau Busnes y Cyngor
<ul style="list-style-type: none"> ↑ Pobl yn derbyn gwasanaethau sydd yn cwrdd â'u hanghenion ac yn cynnig gwerth am arian ↑ Pobl Gwynedd yn cael eu cynnwys mewn penderfyniadau sydd yn effeithio ar eu bywydau a'u hardal ↔ Cyflawni arbedion o £15m heb wneud toriadau ↓ Galw am wasanaethau ↓ Cost darparu gwasanaethau ↑ Canlyniadau i drigolion Gwynedd

Byddwn yn gweithredu cyfres o **brosiectau** er mwyn cyflawni'r canlyniadau uchod a gwireddu ein blaenoriaethau. Rhestrir pob prosiect fesul blaenoriaeth a rhoddir sylw yn benodol i'r addewidion bydd y prosiectau yn anelu i'w cyflawni yn ystod 2014 - 15.

Byddwn yn defnyddio **mesuryddion canlyniad** er mwyn mesur cynnydd y prosiectau o safbwynt cyflawni'r canlyniadau a gwireddu'r blaenoriaethau. Rydym wedi pennu **uchelgais** ar gyfer pob mesurydd canlyniad, sef maint y gwahaniaeth rydym eisiau ei gyflawni i drigolion Gwynedd.

Byddwn hefyd yn mesur y mesuryddion allweddol eraill sydd yn berthnasol i feysydd y Cynllun, sef **Mesuryddion Allweddol y Cyngor** a **Mesuryddion Strategol Cenedlaethol**.

Mae Mesuryddion Allweddol y Cyngor un ai yn:

- Cyfrannu at wireddu blaenoriaethau a chanlyniadau strategol;
- Bwysig i fywyd dydd i ddydd pobl Gwynedd;
- Adlewyrchu iechyd corfforaethol y Cyngor.

Defnyddir Mesuryddion Strategol Cenedlaethol i fesur perfformiad Awdurdodau Lleol ar lefel genedlaethol. Mae pob mesurydd yn cyd-fynd ag un neu fwy o flaenoriaethau strategol Llywodraeth Cymru. Mae rhai o Fesuryddion Canlyniad a Mesuryddion Allweddol y Cyngor hefyd yn Fesuryddion Strategol Cenedlaethol.

Yn olaf, rydym wedi llunio **Strategaeth Ariannol** am oes y Cynllun Strategol gan sicrhau fod yr adnoddau priodol mewn lle i wireddu'r hyn sy'n cael ei gynnwys yn y Cynllun. Gellir gweld y strategaeth yn Atodiad 1.

5. CYFLAWNI'R CYNLLUN

Mae cyflawni'r Cynllun yn flaenoriaeth bwysig yn ei hun. Rydym wedi rhoi trefniadau priodol mewn lle ar bob lefel o fewn y Cyngor er mwyn cyflawni'r Cynllun ac mae gan bawb rhan bwysig i'w chwarae yn hynny.

Y Cyngor Llawn sydd yn gyfrifol am fabwysiadu'r Cynllun Strategol a gosod y cyfeiriad i waith y Cyngor dros y blynyddoedd nesaf.

Bydd Aelodau Cabinet y Cyngor yn gyfrifol am weithredu'r Cynllun Strategol o fewn eu meysydd o gyfrifoldeb ac yn sicrhau fod trefniadau rheoli prosiect a rheoli perfformiad cadarn mewn lle i gyflawni'r canlyniadau a gwireddu'r blaenoriaethau.

Bydd y Pwyllgorau Craffu yn dal yr Aelodau Cabinet i gyfrif am eu perfformiad o safbwynt cyflawni'r canlyniadau a byddant hefyd yn craffu effaith y Cynllun ar drigolion Gwynedd.

Bydd y Cyngor yn parhau i gydweithio gyda'i bartneriaid yn y sector gyhoeddus, trydydd sector a sector breifat i wireddu blaenoriaethau sydd angen mewnbyn gan fwy nag un partner i'w cyflawni.

Fel rhan o'n hymrwymiad i roi pobl Gwynedd yng nghanol popeth mae'n wneud, byddwn yn ymgysylltu'n barhaus gyda thrigolion a chymunedau er mwyn rhoi cyfleoedd iddynt ddylanwadu ar waith y Cyngor a'u grymuso i gymryd perchnogaeth a chyfrifoldeb o'r dyfodol.

6. MAES PLANT A PHOBL IFANC

Beth yw ein blaenoriaethau ar gyfer y maes?

P1: Codi Safonau Addysgol Plant a Phobl Ifanc

P2: Gwella Profiadau a Chyfleoedd i Grwpiau Bregus o Blant, Pobl Ifanc a Theuluoedd

P3: Gwella Addasrwydd y Gyfundrefn Ysgolion

P4: Paratoi Pobl Ifanc yn Well ar gyfer Byw a Gweithio yn Lleol

Pam fod y rhain yn flaenoriaethau?

- Mae perfformiad ysgolion Gwynedd yn annigonol o ran Safon Trothwy Lefel 2+ a chanlyniadau Mathemateg o'u cymharu â chanlyniadau mewn pynciau eraill yng Nghyfnod Allweddol 4. Yn ogystal, mae angen cau'r bwloch canlyniadau rhwng disgyblion drwy wella cyrhaeddiad grwpiau penodol o ddisgyblion sydd yn tanberfformio (e.e. disgyblion sy'n derbyn Prydau Ysgol am Ddim, Plant Mewn Gofal). Mae angen hefyd lleihau'r anghysonderau rhwng canlyniadau ysgolion gwahanol.
- Nid yw'r ddarpariaeth bresennol ar gyfer grwpiau bregus o blant, pobl ifanc a theuluoedd yn gynaliadwy i'r dyfodol a gall y Cyngor sicrhau arbedion ariannol sylweddol drwy fuddsoddi mwy mewn gwaith ataliol ac ymyrraeth gynnar. Yn ogystal, mae angen cryfhau cydweithio rhwng asiantaethau er mwyn darparu gwasanaethau cydlynus ac integredig sydd wedi eu cynllunio'n effeithiol o amgylch anghenion grwpiau bregus o blant, pobl ifanc a theuluoedd.
- Nid yw'r gyfundrefn addysg bresennol yn gynaliadwy nac yn cynnig yr amgylchedd ddysgu orau i blant, pobl ifanc a staff. Oherwydd hynny mae'n llawer iawn mwy heriol cyrraedd ein huchelgais o wella safonau addysg y Sir.
- Nid yw pobl ifanc Gwynedd wedi eu paratoi'n addas ar gyfer bywyd fel oedolion. Mae diffyg pwyslais yn yr ysgolion ar ddysgu sgiliau bywyd (e.e. rheoli arian a choginio) ac mae canran uchel o fusnesau yn datgan eu bod yn wynebu anawsterau recriwtio oherwydd diffyg sgiliau a chymwysterau perthnasol gan ymgeiswyr.

Beth yw'r canlyniadau yr ydym yn ceisio'u cyflawni i drigolion Gwynedd?

Dyma'r gwahaniaeth yr ydym eisiau ei gyflawni i *holl blant a phobl ifanc* Gwynedd:

- ↑ Perfformiad disgyblion ym maes Safon Trothwy Lefel 2+
- ↑ Perfformiad disgyblion ym maes Mathemateg Lefel 2
- ↑ Disgyblion yn derbyn yr un safon dda o addysg o fewn ysgolion ar draws y Sir
- ↑ Plant a phobl ifanc yn barod ar gyfer y cyfnod addysgol nesaf
- ↑ Presenoldeb disgyblion Ysgolion Cynradd ac Uwchradd
- ↓ Disgyblion yn cael eu gwahardd am gyfnodau penodol (Cynradd ac Uwchradd)
- ↓ Disgyblion yn cael eu gwahardd yn barhaol (Uwchradd)
- ↑ Plant a phobl ifanc yn cael eu haddysgu mewn amgylchedd ddysgu o ansawdd er gwella safonau
- ↑ Pobl Ifanc gyda sgiliau bywyd a gwaith addas

Dyma'r gwahaniaeth yr ydym eisiau ei gyflawni i *grwpiau bregus o blant, pobl ifanc a theuluoedd* yng Ngwynedd:

- ↑ Perfformiad addysgol disgyblion Cinio Ysgol am Ddim
- ↑ Perfformiad addysgol Plant Mewn Gofal
- ↓ Teuluoedd bregus yn datblygu problemau dwys a chymhleth
- ↓ Plant yn cael eu hystyried fel Plant Mewn Angen
- ↓ Plant yn cael eu derbyn i ofal
- ↓ Plant gydag Anghenion Addysgol Arbennig
- ↑ Plant a phobl ifanc gydag Anghenion Addysg arbennig yn cyflawni yn erbyn eu targedau

↓ Pobl Ifanc nad ydynt mewn Addysg, Cyflogaeth neu Hyfforddiant neu'n hawlio'r Lwfans Ceiswyr Gwaith

Beth fyddwn ni yn ei gyflawni yn ystod 2014 - 15?

Rhestrir isod y prosiectau y byddwn yn eu gweithredu fesul blaenoriaeth er mwyn cyflawni'r canlyniadau uchod. Nodir hefyd yr addewidion y bydd pob un yn eu gwireddu yn ystod 2014 - 15.

P1: Codi Safonau Addysgol Plant a Phobl Ifanc:

Prosiect Hyrwyddo Ansawdd Mewn Ysgolion Uwchradd

- Bydd 100% o reolwyr canol a 65% o uwch reolwyr wedi cael y cyfle i'w huwch-sgilio ym maes arweinyddiaeth erbyn diwedd y flwyddyn addysgol 2014 - 2015. Bydd arferion da wedi eu rhannu ymhob cyfarfod penaethiaid ac mewn gweithdai i dimau rheoli.
- Bydd pob Ysgol Uwchradd yn rhan o o leiaf un rhwydwaith cydweithio arfer dda erbyn 2015.
- Bydd egwyddorion cyffredin ar gyfer asesu ac olrhain cynnydd wedi'u sefydlu ar draw Ysgolion Uwchradd yr Awdurdod.
- Bydd 14 Ysgol Uwchradd yn rhan o gynlluniau llythrennedd / rhifedd dalgylchol.
- Bydd 100% o ddysgwyr Prydau Ysgol am Ddim wedi cael cefnogaeth i gyrraedd eu targedau addysgol.
- Bydd 100% o Blant Mewn Gofal wedi cael cefnogaeth cydlynus i gyrraedd eu targedau o fewn y cynllun addysg personol.
- Bydd o leiaf 72% o ddysgwyr yn meddu ar y sgiliau llythrennedd a rhifedd gweithredol wrth drosglwyddo o Gyfnod Allweddol 2 i Gyfnod Allweddol 3.
- Bydd dealltwriaeth Llywodraethwyr o'u rôl fel cyfaill beirniadol a'u cyfraniad at godi safonau dysgwyr wedi gwella.

P2: Gwella Profiadau a Chyfleoedd i Grwpiau Bregus o Blant, Pobl Ifanc a Theuluoedd:

Prosiect Gyda'n Gilydd

- Bydd 400 o deuluoedd bregus wedi cael mynediad at wasanaethau ataliol Teuluoedd yn Gyntaf.
- Bydd 80 o deuluoedd bregus wedi derbyn cefnogaeth integredig gan y Tîm Gyda'n Gilydd.
- Bydd cyfeiriad y gwasanaeth i'r dyfodol wedi ei sefydlu.

Prosiect Trawsnewid Gwasanaethau Plant

- Bydd eglurder yn ei le ynghylch y defnydd o ofal preswyl i'r dyfodol yn dilyn adolygiad o'r Strategaeth Gofal.
- Bydd trefniadau newydd mewn lle ar gyfer rheoli lleoliadau er mwyn rheoli ansawdd a chostau i'r Cyngor.

Prosiect Cynhwysiad ac Ymddygiad

- Bydd y Cyngor wedi parhau i gydweithio gydag ysgolion y Sir i weithredu cynlluniau a rhaglenni er gwella cynhwysiad ac ymddygiad disgyblion.

P3: Gwella Addasrwydd y Gyfundrefn Ysgolion:

Project Trefniadaeth Ysgolion

- Bydd gwaith adeiladu Ysgol Ardal Groeslon, Carmel a Fron wedi cychwyn a'r camau angenrheidiol eraill wedi digwydd i sefydlu'r Ysgol Ardal newydd yn llwyddiannus.
- Bydd modelau terfynol wedi eu cymeradwyo ar gyfer dalgylch Y Gader a dalgylch y Berwyn.
- Bydd y weledigaeth ar gyfer cynllunio gofodol addysg a gwasanaethau cyhoeddus ym Meirionnydd yn cael ei weithredu.
- Bydd cynllun pendant wedi ei adnabod ar gyfer Ysgol Arbennig Dwyfor Meirion ac ymgynghoriad wedi ei gynnal arno.
- Bydd cytundeb yn ei le ar y weledigaeth gymunedol / addysgol ar gyfer Maesgeirchen.

P4: Paratoi Pobl Ifanc yn well ar gyfer Byw a Gweithio yn Lleol:

Prosiect Darpariaeth Addysg a Hyfforddiant 16 - 19

- Bydd dysgwyr pob Ysgol Uwchradd efo chweched dosbarth a Cholegau Addysg Bellach yn dechrau manteisio o'r drefn newydd bydd mewn lle ar gyfer cydgyllunio a delifro'r cwricwlwm ar gyfer addysg a hyfforddiant yn ardal Gwynedd ac Ynys Môn.

Sut fyddwn ni yn mesur effaith ein gwaith?

Byddwn yn defnyddio'r mesuryddion isod er mwyn mesur cynnydd y prosiectau o safbwynt gwireddu'r canlyniadau a'r blaenoriaethau. Nodir hefyd yr uchelgais ar gyfer pob canlyniad, sef maint y gwahaniaeth rydym eisiau ei gyflawni i drigolion Gwynedd.

Mesuryddion Canlyniad	Gwaelodlin	Uchelgais 2014 - 15	Uchelgais 2017
Canlyniad = ↑ Perfformiad disgyblion ym maes Safon Trothwy Lefel 2+			
<ul style="list-style-type: none"> • Canran y disgyblion 15 oed ar y 31ain Awst blaenorol, mewn ysgolion a gynhelir gan yr Awdurdod Lleol a gyflawnodd y Trothwy Lefel 2+ yn cynnwys gradd A*-C TGAU mewn Cymraeg mamiaith neu Saesneg a Mathemateg [Mesurydd Strategol Cenedlaethol]. 	54.99%	62%	65%
Canlyniad = ↑ Perfformiad disgyblion ym maes Mathemateg Lefel 2			
<ul style="list-style-type: none"> • Canran o ddisgyblion 16 oed yn cyrraedd Safon Lefel 2 mewn Mathemateg. 	62.17%	64%	70%
Canlyniad = ↑ Disgyblion yn derbyn yr un safon dda o addysg o fewn ysgolion ar draws y Sir			
<ul style="list-style-type: none"> • Canran y bwch rhwng disgyblion 16 oed sy'n cyrraedd y Safon Trothwy Lefel 2+ rhwng ysgolion. 	24%	15%	12%
Canlyniad = ↑ Plant a Phobl Ifanc yn barod ar gyfer y cyfnod addysgol nesaf			
<ul style="list-style-type: none"> • Canran y disgyblion a aseswyd ar ddiwedd Cyfnod Allweddol 2, mewn ysgolion a gynhelir gan yr awdurdod lleol, ac sy'n cyrraedd y Dangosydd Pynciau Craidd, fel y penderfynir gan Asesiadau Athrawon [Mesurydd Strategol Cenedlaethol]. 	86.22%	97.5%	99%
<ul style="list-style-type: none"> • Canran y disgyblion a aseswyd ar ddiwedd Cyfnod Allweddol 3, mewn ysgolion a gynhelir gan yr awdurdod lleol, ac sy'n cyrraedd y Dangosydd Pynciau Craidd, fel y penderfynir gan Asesiadau Athrawon. 	85.4%	87%	90%
Canlyniad = ↑ Presenoldeb disgyblion Ysgolion Cynradd ac Uwchradd			
<ul style="list-style-type: none"> • Canran presenoldeb disgyblion mewn Ysgolion Cynradd. 	94.60%	Gwelliant	95%
<ul style="list-style-type: none"> • Canran presenoldeb disgyblion mewn Ysgolion Uwchradd. 	92.10%	Gwelliant	95%

Canlyniad = ↓ Disgyblion yn cael eu gwahardd am gyfnodau penodol (Cynradd ac Uwchradd)			
• Nifer y diwrnodau ysgol wedi'u colli o ganlyniad i waharddiadau cyfnod penodol yn ystod y flwyddyn academaidd mewn Ysgolion Cynradd.	126.50	Gwelliant	Gwelliant
• Nifer y diwrnodau ysgol wedi'u colli o ganlyniad i waharddiadau cyfnod penodol yn ystod y flwyddyn academaidd mewn Ysgolion Uwchradd.	706.50	Gwelliant	Gwelliant
Canlyniad = ↓ Disgyblion yn cael eu gwahardd yn barhaol (Uwchradd)			
• Nifer y gwaharddiadau parhaol mewn Ysgolion Uwchradd.	15	4	Cynnal
Canlyniad = ↑ Plant a phobl ifanc yn cael eu haddysgu mewn amgylchedd ddysgu o ansawdd, er mwyn gwella safonau			
• Nifer yr ysgolion yng nghategori cyflwr 'A' a 'B' [Categori A = Da. Yn perfformio yn ôl y disgwyl ac yn gweithredu'n effeithlon / Categori B = Boddhaol. Yn perfformio yn ôl y disgwyl ond dirywiadau bychan yn dod i'r amlwg].	113 (o 116)	Cynnal	Gwelliant
• Canran y Llefydd Gweigion (cyfunol) yn Ysgolion y Sir.	28.2%	Gwelliant	18.5% - 21.6%
Canlyniad = ↑ Pobl Ifanc gyda sgiliau bywyd a gwaith addas			
• Canran o ddisgyblion 16 oed sy'n cyrraedd Safon Trothwy Lefel 1.	97.1%	Cynnal	Cynnal
• Cyfraddau cyrhaeddiad wedi'u seilio ar ganlyniadau arholiadau mewn cyrsiau galwedigaethol ar draws sefydliadau.	I'w Sefydlu	I'w Sefydlu	I'w Sefydlu
Canlyniad = ↑ Perfformiad addysgol disgyblion Cinio Ysgol am Ddim			
• Canran bwllch rhwng perfformiad dysgwyr Prydau Ysgol am Ddim / Dim-Prydau Ysgol am Ddim sy'n cyrraedd Safon Trothwy Lefel 2+.	32.2%	Cynnal	20%
Canlyniad = ↑ Perfformiad addysgol Plant Mewn Gofal			
• Canran bwllch sgôr Plant Mewn Gofal a disgyblion nad ydynt mewn gofal.	13.8%	Gwelliant	Gwelliant
Canlyniad = ↓ Teuluoedd bregus yn datblygu problemau dwys a chymhleth			
• Canran y cynnydd a wnaed gan deuluoedd yn dilyn ymyrraeth y Tîm Gyda'n Gilydd.	15%	18%	15 - 20%
Canlyniad = ↓ Plant yn cael eu hystyried fel Plant Mewn Angen			
• Cyfanswm Plant Mewn Angen.	720	Gwelliant	Gwelliant
Canlyniad = ↓ Plant yn cael eu derbyn i ofal			
• Cyfanswm Plant Mewn Gofal neu ar y Gofrestr Amddiffyn Plant.	244	244	235

Beth arall fyddwn ni yn ei fesur?
Byddwn hefyd yn mesur y mesuryddion allweddol eraill sydd yn berthnasol i'r maes, sef: <ul style="list-style-type: none"> Mesuryddion Allweddol y Cyngor Mesuryddion Strategol Cenedlaethol

Mesuryddion Allweddol y Cyngor (Haen 1)	Perfformiad 2012 - 13	Uchelgais 2014 - 15	Cyfeiriad Uchelgais
• Cynllun trosiannol wedi ei gytuno ar gyfer Plant Anabl yn 16 oed.	-	-	Cynnal
• Cynllun llwybr wedi ei gytuno ar gyfer Plant Mewn Gofal.	-	-	Cynnal
• Canran y plant sy'n derbyn gofal ar 31 Mawrth sydd wedi cael tri lleoliad neu'n fwy yn ystod y flwyddyn [Mesurydd Strategol Cenedlaethol].	4.4%	-	Cynnal
• Canran y cyfeiriadau sy'n cael eu hail-gyfeirio o fewn 12 mis.	31.7%	-	Gwelliant
• Canran yr ymweliadau statudol â phlant sy'n derbyn gofal oedd fod i gael eu cynnal yn ystod y flwyddyn a'u cynhaliwyd yn unol â'r rheoliadau.	81.3%	-	Gwelliant
• Canran y Gofalwyr Ifanc y mae'r Gwasanaethau Cymdeithasol yn ymwybodol ohonynt a gafodd eu hasesu.	100%	95 – 100%	Cynnal
• Nifer Ysgolion Cynradd yn un o gategoriâu ESTYN [gwelliant sylweddol a mesurau arbennig].	1	1 i 2	Gwelliant Sylweddol
• Nifer Ysgolion Uwchradd yn un o gategoriâu ESTYN [gwelliant sylweddol a mesurau arbennig].	2	1	Gwelliant
• Canran yr holl ddisgyblion (gan gynnwys y rhai sydd yng ngofal awdurdod lleol); ac sydd mewn unrhyw ysgol a gynhelir gan Awdurdod Lleol, a hwythau'n 15 oed ar y 31 Awst blaenorol ac sy'n gadael addysg orfodol, hyfforddiant neu ddysgu seiliedig ar waith heb fod ganddynt gymhwyster allanol a gymeradwywyd [Mesurydd Strategol Cenedlaethol].	0%	0 - 0.21%	Cynnal
• Canran gwahaniaeth rhwng perfformiad disgyblion sydd â'r hawl i Brydau Ysgol am Ddim a disgyblion nad ydynt yn gymwys am Brydau Ysgol am Ddim CA2 (7 - 11 oed) yn y dangosydd Pynciau Craidd.	13.7%	12%	Gwelliant
• Canran gwahaniaeth rhwng perfformiad disgyblion sydd a'r hawl i Brydau Ysgol am Ddim a disgyblion nad ydynt yn gymwys am Brydau Ysgol am Ddim CA3 (11 - 14 oed) yn y dangosydd Pynciau Craidd.	26.6%	23%	Gwelliant

<ul style="list-style-type: none"> • Canran disgyblion enillodd lefel 3 da neu uwch [lefel 3 yn ysgrifennu yn y Gymraeg] yn CA2 (7 - 11oed) a gafodd asesiad athro yn y Gymraeg iaith gyntaf ar ddiwedd CA3 (11 - 14oed). 	97.2%	97.5%	Cynnal
--	-------	-------	--------

Mesuryddion Strategol Cenedlaethol	Perfformiad 2012 - 13	Uchelgais 2014 - 15	Cyfeiriad Uchelgais
<ul style="list-style-type: none"> • Canran y plant sy'n derbyn gofal ar 31 Mawrth sydd â phrofiad o symud ysgol unwaith neu fwy yn ystod cyfnod neu gyfnodau o dderbyn gofal, nad oedd y symud hwnnw oherwydd trefniadau trosiannol, yn y 12 mis hyd at 31 Mawrth. 	14.5%	-	Gwelliant
<ul style="list-style-type: none"> • Canran y plant cymwys, perthnasol a phlant a fu'n berthnasol: a chanddynt gynlluniau llwybr yn ôl yr angen. 	100%	-	Cynnal
<ul style="list-style-type: none"> • Canran yr asesiadau cychwynnol sydd wedi eu cwblhau yn ystod y flwyddyn lle mae yna dystiolaeth bod Gweithiwr Cymdeithasol wedi gweld y plentyn ar ben ei hun. 	40%	-	Gwelliant
<ul style="list-style-type: none"> • Canran y bobl ifanc oedd yn arfer derbyn gofal y mae'r awdurdod mewn cysylltiad â nhw pan yn 19 oed. 	87.5%	-	Gwelliant
<ul style="list-style-type: none"> • Canran y bobl ifanc oedd yn arfer derbyn gofal y mae'r awdurdod mewn cysylltiad â nhw, ac yn gwybod eu bod mewn llety difrys addas pan yn 19 oed. 	85.7%	-	Gwelliant
<ul style="list-style-type: none"> • Canran y bobl ifanc oedd yn arfer derbyn gofal ac mae'r awdurdod mewn cysylltiad â nhw, ac yn gwybod eu bod yn derbyn addysg, hyfforddiant neu sy'n gweithio pan yn 19 oed . 	35.7%	-	Gwelliant
<ul style="list-style-type: none"> • Y sgôr ar gyfartaledd, o'r pwyntiau cymwysterau allanol ar gyfer plant sy'n 16 oed ac yn derbyn gofal, mewn unrhyw osodiad dysgu sy'n cael eu cynnal gan yr awdurdod. 	289	-	Gwelliant
<ul style="list-style-type: none"> • Canran y disgyblion sydd yng ngofal awdurdodau lleol, sydd mewn unrhyw ysgol a gynhelir gan awdurdod lleol, a hwythau'n 15 oed ar y 31 Awst blaenorol ac sy'n gadael addysg orfodol, hyfforddiant neu ddysgu seiliedig ar waith heb fod ganddynt gymhwyster allanol a gymeradwywyd. 	0%	0 - 0.65%	Cynnal
<ul style="list-style-type: none"> • Canran y disgyblion a aseswyd mewn ysgolion a gynhelir gan yr awdurdod lleol, ac sy'n cael Asesiad Athrawon yn y Gymraeg (iaith gyntaf) ar ddiwedd Cyfnod Allweddol 3. 	86.10%	-	Cynnal

<ul style="list-style-type: none"> • Canran y datganiadau terfynol am anghenion addysgol arbennig wedi'u cyhoeddi o fewn 26 wythnos: a) Yn cynnwys eithriadau. 	87.80%	-	Gwelliant
<ul style="list-style-type: none"> • Canran y datganiadau terfynol am anghenion addysgol arbennig wedi'u cyhoeddi o fewn 26 wythnos: b) Ddim yn cynnwys eithriadau. 	100%	100%	Cynnal
<ul style="list-style-type: none"> • Cyfartaledd y sgôr pwyntiau ar gyfer disgyblion sy'n 15 oed ar y 31 Awst blaenorol mewn ysgolion a gynhelir gan yr Awdurdod Lleol. 	335	353	Gwelliant

Beth fyddwn ni yn ei gynllunio yn ystod 2014 - 15?

Yn ogystal â gwireddu'r addewidion pendant a nodwyd uchod, byddwn hefyd yn cynllunio ymlaen yn y meysydd isod. Byddwn yn gwneud hyn un ai er mwyn cadarnhau'r addewidion i'w gwireddu neu sicrhau eglurder yn ystod neu erbyn diwedd y flwyddyn ar yr hyn y gellir ei gyflawni i drigolion Gwynedd fel bod modd i ni benderfynu a ydym am gynnig addewidion pendant yn y meysydd hynny o 2015 - 16 ymlaen.

P2: Gwella Profiadau a Chyfleoedd i Grwpiau Bregus o Blant, Pobl Ifanc a Theuluoedd:

Trawsnewid Anghenion Addysgol Arbennig a Chynhwysiad

- Bydd eglurder yn ei le ynghylch natur a strwythur y ddarpariaeth i'w weithredu ym Medi 2015 a'i effaith ar blant, pobl ifanc, teuluoedd, ysgolion a phartneriaid.

P4: Paratoi Pobl Ifanc yn well ar gyfer Byw a Gweithio yn Lleol:

Paratoi Pobl Ifanc ar gyfer Byw a Gweithio yng Ngwynedd

- Bydd y prosiect wedi llunio strategaeth a rhaglen gweithredu.
- Bydd 14 Ysgol Uwchradd yn cydweithio er mwyn datblygu heriau er mwyn eu cyflwyno o Fedi 2015.

7. MAES GOFAL, IECHYD A LLES

Beth yw ein blaenoriaethau ar gyfer y maes?

GOF1: Ymateb yn Well i Anghenion Pobl sydd Angen Cefnogaeth, Cynyddu'r Gefnogaeth Gymunedol sydd ar Gael a Sicrhau Gwasanaethau Gofal Cynaliadwy

GOF2: Diogelu Plant ac Oedolion

GOF3: Gwella'r Amodau a'r Cyfleon i Drigolion Gwynedd Allu Byw'n Iach

Pam fod y rhain yn flaenoriaethau?

- Ein dymuniad yw sicrhau fod pobl yn gallu parhau i fyw yn eu cartrefi a chymunedau eu hunain mor hir ag sydd bosib. Ar hyn o bryd, mae ein gwasanaethau gofal yn tueddu i 'dynnu pobl mewn' i ofal ffurfiol, gan beidio gwerthfawrogi yn ddigonol gallu unigolion a chymunedau i barhau yn 'iach ac adref' yn hwy. Er mwyn blaenoriaethu hyn, rydym am sicrhau gwasanaethau integredig sy'n cefnogi pobl i fyw yn eu cartrefi eu hunain cyhyd ag y dymunant ac y bo hynny'n ymarferol bosibl. Yn ogystal, byddwn yn sicrhau cyfundrefnau llywodraethu a gweithlu priodol sy'n canolbwyntio ar anghenion y sawl sy'n derbyn y gwasanaeth mewn modd cost effeithiol.
- Mae angen sicrhau bod ein gweithdrefnau a pholisïau diogelu plant ac oedolion yn cael eu deall yn glir gan bawb sy'n gweithio i'r Cyngor ac yn cael eu diweddarau a'u lledaenu'n rheolaidd.
- Mae angen ystyried a yw'r model presennol o ddarpariaeth hamdden yn gynaliadwy ar gyfer y dyfodol o ystyried y sefyllfa ariannol sydd ohoni. Mae angen hefyd i ni fod yn glir o'n rôl o fewn y maes gwella iechyd ac yng nghyd-destun gwaith partneriaid.

Beth yw'r canlyniadau yr ydym yn ceisio'u cyflawni i drigolion Gwynedd?

Dyma'r gwahaniaeth rydym eisiau ei gyflawni i *bobl sydd angen cefnogaeth* yng Ngwynedd:

- ↑ Pobl yn derbyn cefnogaeth gymunedol
- ↑ Pobl Gwynedd yn cael dewis eang o wasanaethau ataliol
- ↑ Pobl Gwynedd yn cael dewis ehangach a mwy addas o lety ar draws y Sir
- ↑ Pobl Gwynedd yn derbyn gwasanaethau sy'n cwrdd â'u hanghenion yn well

Dyma'r gwahaniaeth yr ydym eisiau ei gyflawni i *holl bobl* Gwynedd:

- ↑ Gwiriad Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd i bobl sydd angen
- ↑ Ansawdd yr asesiadau risg sy'n cael eu cyflwyno i Gynhadledd Achos
- ↑ Aelodau staff newydd a presennol yn derbyn hyfforddiant diogelu pwrpasol
- ↑ Gweithrediad trefniadau diogelu mewn cyrff / asiantaethau mae'r Cyngor yn eu comisiynu
- ↑ Iechyd Pobl Gwynedd

Beth fyddwn ni yn ei gyflawni yn ystod 2014 - 15?

Rhestrir isod y prosiectau y byddwn yn eu gweithredu fesul blaenoriaeth er mwyn cyflawni'r canlyniadau uchod. Nodir hefyd yr addewidion y bydd pob un yn eu gwireddu yn ystod 2014 - 15.

GOF1: Ymateb yn Well i Anghenion Pobl sydd Angen Cefnogaeth, Cynyddu'r Gefnogaeth Gymunedol sydd ar Gael a Sicrhau Gwasanaethau Gofal Cynaliadwy:

Prosiect Lletya

- Bydd y Strategaeth Letya Pobl Hŷn wedi ei gytuno.
- Bydd 7 uned bwrpasol yn barod yn Harlech ar gyfer 8 unigolyn ag anableddau dysgu.
- Bydd gwaith adeiladu wedi cychwyn ar Dai Gofal Ychwanegol ym Mhorthmadog.
- Bydd 40 uned Tai Gofal Ychwanegol ar gael ar gyfer pobl hŷn ym Mangor.
- Bydd eglurder ar ddyfodol safle Frondeg.

- Bydd model amgen o ddefnydd tai gwarchod wedi ei dreialu yn ardal Meirionnydd a bydd y canlyniadau wedi eu gwerthuso.

Prosiect Trefniadau Llywodraethu a Strwythur

- Bydd cytundeb ar strwythur adrannol newydd mewn lle, a hwnnw wedi ei weithredu, ar y cyd â Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr os yn berthnasol.
- Bydd trefniadau llywodraethu a llinellau atebolrwydd clir mewn lle ar draws yr Adran o ran gwaith dydd i ddydd a phrosiectau.

Prosiect Gweithio'n Integredig (Cronfa Gofal Canolraddol)

- Bydd holl brosiectau'r Gronfa Gofal Canolraddol wedi eu cyflawni yn unol â'r cais a gyflwynwyd i Lywodraeth Cymru.
- Bydd rhaglen gynllunio wedi ei datblygu ar gyfer dilyniant i'r Gronfa Gofal Canolraddol.

GOF2: Diogelu Plant ac Oedolion:

Prosiect Diogelu Plant ac Oedolion

- Bydd yr holl reolwyr a staff o fewn y Cyngor a'r cyrff sydd wedi eu comisiynu wedi derbyn hyfforddiant sy'n briodol i'w rôl a'u cyfrifoldeb.
- Bydd yr holl staff a gwirfoddolwyr sydd angen gwiriad Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd (DBS, CRB gynt) wedi'i dderbyn.
- Bydd holl staff y Cyngor yn ymwybodol o 'Bolisi a Chanllawiau Diogelu Plant ac Oedolion' ac yn cydymffurfio â hi.

GOF3: Gwella'r Amodau a'r Cyfleon i Drigolion Gwynedd Allu Byw'n Iach:

Prosiect Chwaraeon a Gweithgaredd Egniol

- Bydd cyfleoedd ar gael i bobl Gwynedd fod yn fwy egniol.
- Bydd pobl Gwynedd yn fwy ymwybodol o gyfleoedd i fod yn fwy egniol.

Sut fyddwn ni yn mesur effaith ein gwaith?

Byddwn yn defnyddio'r mesuryddion isod er mwyn mesur cynnydd y prosiectau o safbwynt gwireddu'r canlyniadau a'r blaenoriaethau. Nodir hefyd yr uchelgais ar gyfer pob canlyniad, sef maint y gwahaniaeth rydym eisiau ei gyflawni i drigolion Gwynedd.

Mesuryddion Canlyniad	Gwaelodlin	Uchelgais 2014 - 15	Uchelgais 2017
Canlyniad = ↑ Pobl yn derbyn cefnogaeth gymunedol			
<ul style="list-style-type: none"> • Canran o ddefnyddwyr sy'n adrodd bod Teleofal yn eu galluogi i fyw gartref yn annibynnol. 	I'w sefydlu	I'w sefydlu	Gwelliant
Canlyniad = ↑ Pobl Gwynedd yn cael dewis eang o wasanaethau ataliol			
<ul style="list-style-type: none"> • Cyfradd o gysylltiadau gyda'r gwasanaeth oedolion wedi eu cyfeirio at gyngor asiantaethau partner / cefnogol neu ddarpariaeth amgen. 	I'w sefydlu	I'w sefydlu	Gwelliant
Canlyniad = ↑ Pobl Gwynedd yn cael dewis ehangach a mwy addas o lety ar draws y Sir			
<ul style="list-style-type: none"> • Canran trigolion sydd wedi eu cartrefi mewn tai gofal sydd wedi gweld gwahaniaeth positif i'w bywydau. 	I'w sefydlu	I'w sefydlu	Gwelliant

Canlyniad = ↑ Pobl Gwynedd yn derbyn gwasanaethau sy'n cwrdd â'u hanghenion yn well			
<ul style="list-style-type: none"> Canran y defnyddwyr gwasanaeth Galluogi sy'n gadael y gwasanaeth heb yr angen am wasanaethau parhaol wedi eu comisiynu gan Ofal Cymdeithasol i Oedolion. 	I'w sefydlu	I'w sefydlu	Gwelliant
Canlyniad = ↑ Gwiriad Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd i bobl sydd angen			
<ul style="list-style-type: none"> Canran o'r holl staff sy'n gweithio'n uniongyrchol gyda phlant, pobl ifanc ac oedolion bregus sydd â gwiriad DBS cyfredol. 	I'w sefydlu	I'w sefydlu	100%
Canlyniad = ↑ Ansawdd yr asesiadau risg sy'n cael eu cyflwyno i Gynhadledd Achos			
<ul style="list-style-type: none"> Canran yr asesiadau risg a gafodd eu cyflwyno i Gynhadledd Achos a oedd yn cael eu hystyried yn rhai a oedd yn dangos ansawdd wrth wneud penderfyniad. 	94.64%	95% - 100%	95% - 100%
Canlyniad = ↑ Aelodau staff newydd a presennol yn derbyn hyfforddiant diogelu pwrpasol			
<ul style="list-style-type: none"> Canran holl staff Gwynedd wedi derbyn hyfforddiant Lefel 1 mewn amddiffyn a diogelu. 	I'w sefydlu	I'w sefydlu	100%
Canlyniad = ↑ Gweithrediad trefniadau diogelu mewn cyrff / asiantaethau mae'r Cyngor yn eu comisiynu			
<ul style="list-style-type: none"> O'r atgyfeiriadau amddiffyn oedolion sydd wedi'u cwblhau yn ystod y flwyddyn, y ganran lle mae'r perygl wedi'i reoli [Mesurydd Strategol Cenedlaethol]. 	99.47%	90% - 100%	90% - 100%
Canlyniad = ↑ Iechyd Pobl Gwynedd			
<ul style="list-style-type: none"> Canran o oedolion Gwynedd yn cyrraedd canllawiau gweithgareddau egniol llywodraeth Cymru. 	34%	34% - 36%	36% - 38%
<ul style="list-style-type: none"> Canran o oedolion sydd dros eu pwysau neu'n ordew. 	55%	55% - 53%	53% - 51%
<ul style="list-style-type: none"> Canran o blant yn cael eu mesur dros eu pwysau neu'n ordew trwy'r Rhaglen Mesur Plant. 	30%	30% - 28%	28% - 26%
<ul style="list-style-type: none"> Canran o gyfranogwyr NERS (Y Cynllun Atgyfeirio Cenedlaethol ar gyfer Ymarfer Corfforol) gyda gwellhad yn eu hiechyd meddwl - canlyniadau EQ5L5D (pecyn cymorth i ddangos gwelliannau mesuradwy mewn canlyniadau clinigol cleifion). 	I'w sefydlu	70% - 75%	75% - 80%
<ul style="list-style-type: none"> Canran o gerddwyr sydd yn datgan eu bod yn egniol yn gorfforol yn rheolaidd yn y 6 mis diwethaf. 	I'w sefydlu	75% - 80%	80% - 85%

Beth arall fyddwn ni yn ei fesur?
Byddwn hefyd yn mesur y mesuryddion allweddol eraill sydd yn berthnasol i'r maes, sef: <ul style="list-style-type: none"> • Mesuryddion Allweddol y Cyngor • Mesuryddion Strategol Cenedlaethol

Mesuryddion Allweddol y Cyngor (Haen 1)	Perfformiad 2012 - 13	Uchelgais 2014 - 15	Cyfeiriad Uchelgais
• Canran y cyflwyniadau digartref sy'n cael eu penderfynu o fewn 33 diwrnod gwaith.	77.4%	-	Gwelliant
• Galluogi - Canran y rhai a dderbyniodd wasanaeth Galluogi a ddychwelodd o fewn 2 flynedd.	11.07%	-	Gwelliant
• Cyfradd pobl hŷn (sy'n 65oed neu drosodd) y mae'r awdurdod yn rhoi cymorth iddynt mewn cartrefi gofal fesul 1,000 o'r boblogaeth sy'n 65oed neu drosodd ar 31 Mawrth - gan eithrio hunan arianwyr.	22.71	-	Gwelliant
• Canran o ofalwyr oedolion a gafodd asesiad neu ailasesiad uniongyrchol yn ystod y flwyddyn a dderbyniodd wasanaeth.	82.27%	-	Gwelliant (am y tro)
• Canran o staff perthnasol sydd wedi derbyn gwiriad Disclosure and Barring Service (DBS) o fewn 2 fis i ddyddiad eu penodiad.	-	99 - 100%	Cynnal
• Nifer yr ymweliadau â chanolfannau chwaraeon a hamdden awdurdodau lleol yn ystod y flwyddyn fesul 1,000 o'r boblogaeth, pan fydd yr ymwelydd yn cymryd rhan mewn gweithgarwch corfforol.	12408	-	Cynnal
• Canran o blant erbyn 11 oed sydd wedi cyrraedd safon cwricwlwm cenedlaethol mewn nofio.	80%	85%	Gwelliant

Mesuryddion Strategol Cenedlaethol	Perfformiad 2012 - 13	Uchelgais 2014 - 15	Cyfeiriad Uchelgais
• Cyfradd y bobl oedrannus (65 oed neu drosodd) sy'n cael cymorth i fyw gartref fesul 1,000 o'r boblogaeth sy'n 65 oed a throsodd.	46.53	-	Gweler isod
• Cyfradd pobl hyn (sy'n 65oed neu drosodd) y mae'r awdurdod yn rhoi cymorth iddynt mewn cartrefi gofal fesul 1,000 o'r boblogaeth sy'n 65oed neu drosodd ar 31 Mawrth.	24.69	-	Gwelliant
• Cyfradd oedi wrth drosglwyddo gofal am resymau gofal cymdeithasol fesul 1,000 o'r boblogaeth sy'n 75+ oed.	1.16	-	Gwelliant

<ul style="list-style-type: none"> Y nifer o ddiwrnodau calendr ar gyfartaledd a gymerwyd i roi Grant Cyfleusterau i'r Anabl. 	298	-	Gwelliant
--	-----	---	-----------

Beth fyddwn ni yn ei gynllunio yn ystod 2014 - 15?

Yn ogystal â gwireddu'r addewidion pendant a nodwyd uchod, byddwn hefyd yn cynllunio ymlaen yn y meysydd isod. Byddwn yn gwneud hyn un ai er mwyn cadarnhau'r addewidion i'w gwireddu neu sicrhau eglurder yn ystod neu erbyn diwedd y flwyddyn ar yr hyn y gellir ei gyflawni i drigolion Gwynedd fel bod modd i ni benderfynu a ydym am gynnig addewidion pendant yn y meysydd hynny o 2015 - 16 ymlaen.

GOF1: Ymateb yn Well i Anghenion Pobl sydd Angen Cefnogaeth, Cynyddu'r Gefnogaeth Gymunedol sydd ar Gael a Sicrhau Gwasanaethau Gofal Cynaliadwy:

Adolygiad Dechrau-i-Ddiwedd Pobl Hŷn

- Bydd yr adolygiad wedi ei gwblhau a bydd chynllun gweithredu clir wedi ei gymeradwyo gan y Cabinet a'i gyhoeddi.
- Bydd eglurder yn ei le ar gyfer cyfeiriad y Gwasanaeth i'r dyfodol.

Ymyrraeth Gynnar / Arbedol

- Bydd asedau cymunedol a chyfleoedd gefnogaeth anffurfiol ar draws Gwynedd wedi eu hadnabod.
- Bydd eglurder yn ei le ar y math o gefnogaeth a gwasanaethau ataliol sydd angen eu datblygu ar draws y Sir.
- Bydd eglurder yn ei le ar rôl a chyfraniad y Trydydd Sector i wireddu'r anghenion.

Ymyrraeth wedi ei dargedu

- Bydd y Gwasanaeth Teleofal a Galluogi wedi gwireddu £318,000 o arbedion.
- Bydd cynllun yn ei le ar gyfer sicrhau darpariaeth gofal dydd addas drwy'r Sir.
- Bydd adolygiad llwyr o'r gwasanaeth Taliadau Uniongyrchol wedi ei gynnal.

GOF3: Gwella'r Amodau a'r Cyfleon i Drigolion Gwynedd Allu Byw'n Iach:

Adolygiad Digonolrwydd y Ddarpariaeth Hamdden

- Bydd eglurder mewn lle ar y ffordd ymlaen ar gyfer darpariaeth canolfannau hamdden y Cyngor, gyda gweledigaeth glir ar gyfer y maes.

Ymyrraethau Iechyd

- Bydd cyfeiriad ac uchelgais glir ar gyfer y maes gwella iechyd yng Ngwynedd wedi ei ddatblygu.

8. MAES YR ECONOMI

Beth yw ein blaenoriaethau ar gyfer y maes?

ECON1: Cryfhau Gwytnwch Busnesau'r Sir a Chadw'r Budd yn Lleol

ECON2: Gwella Ansawdd Swyddi a Lefelau Cyflog

ECON3: Gwella Mynediad Pobl y Sir i Waith ac Ymateb i Rwystrau

Pam fod y rhain yn flaenoriaethau?

- Mae angen rhoi sylw penodol i allu busnesau i oroesi a chyflogi. Mae angen eu cefnogi i ganfod a chyrraedd marchnadoedd newydd, a chystadlu am gytundebau, fel gallant dyfu a ffynnu a sicrhau fod y Sir a'i phobl yn gallu manteisio ar y buddion economaidd ddaw.
- Mae angen rhoi sylw i: lefelau cyflog isel o fewn y Sir, y diffyg amrywiaeth yn y gwaith sydd ar gael yn lleol yn enwedig mewn sectorau sy'n talu'n dda, a'r prinder swyddi gwag yn enwedig mewn rhai ardaloedd.
- Mae angen sicrhau fod pobl Gwynedd - boed nhw gyda chymwysterau uchel neu dan fygythiad o gollu incwm oherwydd y trefniadau newydd ar gyfer budd-daliadau - yn meddu'r sgiliau priodol i fanteisio ar gyfleoedd gwaith o fewn yr ardal, a bod busnesau Gwynedd yn gallu dod o hyd i weithwyr lleol addas wrth recriwtio.

Beth yw'r canlyniadau yr ydym yn ceisio'u cyflawni i drigolion Gwynedd?

Dyma'r gwahaniaeth yr ydym eisiau ei gyflawni i *holl bobl* Gwynedd:

↑ Swyddi ar gyfer pobl Gwynedd yn cael eu gwarchod a'u creu

↑ Busnesau lleol yn gystadleuol ac yn goroesi

↑ Swyddi gwerth uchel ar gael i bobl y Sir

↑ Dewis o swyddi amrywiol i bobl ar draws Gwynedd

↑ Pobl y Sir efo'r sgiliau sydd eu hangen gan gyflogwyr lleol

Dyma'r gwahaniaeth yr ydym eisiau ei gyflawni i *grwpiau penodol o fewn y farchnad lafur* yng Ngwynedd:

↑ Pobl yn symud o fudd-daliadau i waith

Beth fyddwn ni yn ei gyflawni yn ystod 2014 - 15?

Rhestrir isod y prosiectau y byddwn yn eu gweithredu fesul blaenoriaeth er mwyn cyflawni'r canlyniadau uchod. Nodir hefyd yr addewidion y bydd pob un yn eu gwireddu yn ystod 2014 - 15.

ECON1: Cryfhau Gwytnwch Busnesau'r Sir a Chadw'r Budd yn Lleol:

Prosiect Cadw'r Budd yn Lleol: Caffael y Cyngor

- Bydd y Cyngor wedi newid ei drefniadau fel sail i gynyddu ei wariant efo busnesau lleol.

Prosiectau Buddsoddi yng Ngwynedd

(a) Gwynedd Ddigidol

- Bydd argaeledd y ddarpariaeth newydd i fusnesau'r Sir wedi ei hyrwyddo.
- Bydd sylw wedi ei roi i ddefnyddio technolegau blaengar eraill ar gyfer busnesau a chartrefi fydd ddim yn derbyn darpariaeth Cyflymu Cymru.
- Bydd y gefnogaeth fwyaf effeithiol i fusnesau cynhenid y Sir wedi ei hadnabod a'i hyrwyddo ar gyfer sefydlu defnydd e.fusnes ac e.fasnachu o ganlyniad i werthusiad o'r peilot a gynhaliwyd yn y Sir ar y cyd â Llywodraeth Cymru.
- Bydd busnesau wedi dechrau manteisio wrth i'r gwaith o dreiglo rhaglen gefnogaeth e.fusnes ac e.fasnachu gychwyn ar draws y Sir.

(b) Yma Mae Pethau yn Digwydd

- Bydd pobl a busnesau lleol wedi manteisio o 5 digwyddiad proffil uchel cenedlaethol neu ryngwladol wedi eu denu i Wynedd, a 6 digwyddiad llai, ar draws y Sir.
- Bydd oddeutu £3.5m ychwanegol wedi ei ddenu i economi'r Sir trwy'r digwyddiadau.
- Bydd pobl ifanc yn fwy ymwybodol o'r cyfleoedd yn y maes digwyddiadau.
- Bydd arbenigedd 3 grŵp cymunedol o fewn ardaloedd y digwyddiadau wedi ei ddatblygu.

ECON2: Gwella Ansawdd Swyddi a Lefelau Cyflog:

Prosiect Swyddi Gwerth Uchel ac o Ansawdd

- Bydd eglurder yn ei le ar y sectorau gwerth uchel i'w targedu ar gyfer safleoedd Trawsfynydd a Llanbedr, a hefyd y camau allweddol ar gyfer y gwaith targedu busnesau a swyddi.
- Bydd Cynigion Sector mewn lle ar gyfer 3 sector (Ynni ac Amgylchedd; Digidol a Data; Uwch-Weithgynhyrchu); a bydd y clystyrau busnes perthnasol wedi cychwyn cael eu cefnogi.
- Bydd y gwasanaeth i gynorthwyo gyda mewnfuddsoddiad yn ei le, ar gyfer sefydlu gwaith a swyddi gwerth uchel yn y Sir.
- Bydd eglurder mewn lle ar sut bydd trigolion y Sir yn cael eu cysylltu gyda chyfleoedd gwaith gwerth uchel.

Sut fyddwn ni yn mesur effaith ein gwaith?

Byddwn yn defnyddio'r mesuryddion isod er mwyn mesur cynnydd y prosiectau o safbwynt gwireddu'r canlyniadau a'r blaenoriaethau. Nodir hefyd yr uchelgais ar gyfer pob canlyniad, sef maint y gwahaniaeth rydym eisiau ei gyflawni i drigolion Gwynedd.

Mesuryddion Canlyniad	Gwaelodlin	Uchelgais 2014 - 15	Uchelgais 2017
Canlyniad = ↑ Swyddi ar gyfer pobl Gwynedd yn cael eu gwarchod a'u creu			
• Nifer swyddi wedi eu diogelu o fewn busnesau'r Sir o ganlyniad i weithgaredd Caffael y Cyngor.	I'w sefydlu	I'w sefydlu	I'w sefydlu
• Nifer swyddi wedi eu creu o fewn busnesau'r Sir o ganlyniad i weithgaredd Caffael y Cyngor.	I'w sefydlu	I'w sefydlu	I'w sefydlu
• Canran gwariant y Cyngor efo busnesau lleol.	40.33%	I'w sefydlu	I'w sefydlu
Canlyniad = ↑ Busnesau lleol yn gystadleuol ac yn goroesi			
• Nifer busnesau'r Sir yn adrodd iddynt ddefnyddio technoleg (e.fusnes / e.fasnachu) o ganlyniad i ymyrraeth Gwynedd Ddigidol.	0	250 o'r newydd	750 o'r newydd (cronnus)
• Cyllid wedi ei ddenu i'r economi leol o'r digwyddiadau proffil uchel.	£6.3m	£3.5m	£10.5m (cronnus)
Canlyniad = ↑ Swyddi gwerth uchel ar gael i bobl y Sir			
• Nifer swyddi gwerth uchel wedi eu creu.	I'w sefydlu	30	150 – 200 (cronnus)
Canlyniad = ↑ Dewis o swyddi amrywiol i bobl ar draws Gwynedd			
• Nifer swyddi wedi eu creu o fewn Ardaloedd Gwynedd.	I'w sefydlu	I'w sefydlu	I'w sefydlu

Beth arall fyddwn ni yn ei fesur?
Byddwn hefyd yn mesur y mesuryddion allweddol eraill sydd yn berthnasol i'r maes, sef: <ul style="list-style-type: none"> • Mesuryddion Allweddol y Cyngor • Mesuryddion Strategol Cenedlaethol

Mesuryddion Allweddol y Cyngor (Haen 1)	Perfformiad 2012 - 13	Uchelgais 2014 - 15	Cyfeiriad Uchelgais
• Nifer o swyddi newydd wedi eu creu gyda chefnogaeth y Cyngor.	60	I'w sefydlu	Fodlon gweld gostyngiad

Nid oes Mesuryddion Strategol Cenedlaethol ar gyfer y maes.

Beth fyddwn ni yn ei gynllunio yn ystod 2014 – 15?
<p>Yn ogystal â gweithio tuag at wireddu'r addewidion pendant a nodwyd uchod, byddwn hefyd yn cynllunio ymlaen yn y meysydd isod. Byddwn yn gwneud hyn un ai er mwyn cadarnhau'r addewidion i'w gwireddu neu sicrhau eglurder yn ystod neu erbyn diwedd y flwyddyn ar yr hyn y gellir ei gyflawni i bobl Gwynedd fel bod modd i ni benderfynu a ydym am gynnig addewidion pendant yn y meysydd hynny o 2015 - 16 ymlaen.</p> <p><u>ECON1: Cryfhau Gwytnwch Busnesau'r Sir a Chadw'r Budd yn Lleol:</u></p> <p><i>Hyrwyddo Prynu Lleol</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Bydd y cynllun a'r brand mewn lle ar gyfer hybu pryniant mewn siopau a busnesau lleol, a bydd y Cyngor wedi cychwyn gweithredu. <p><i>Gwynedd Werdd – Economi Fwy Hunangynhaliol</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Bydd y prosiect wedi ei ddatblygu i gyd-fynd gydag amserlen Rhaglen Datblygu Gwledig Cymru (rhaglen cyllid Ewrop) a bydd y ceisiadau priodol wedi eu cyflwyno i ganiatáu gweithredu yng Ngwynedd. <p><u>ECON2: Gwella Ansawdd Swyddi a Lefelau Cyflog:</u></p> <p><i>Cynlluniau Cyflogaeth</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Bydd y Cyngor wedi ymateb i ganfyddiadau Cynllun Cyflogaeth Llŷn ac Eifionydd, trwy lunio cynllun gweithredu fel sail ar gyfer targedu cyfleoedd ac adnoddau i'r ardal yn y dyfodol. <p><i>Adeiladu ar Ein Cryfderau</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Bydd gwerth buddsoddiad Safle Treftadaeth y Byd i'r Sir a'i thrigolion yn eglur. • Bydd rhanddeiliaid, gan gynnwys cymunedau, wedi eu cynnwys wrth sefydlu'r bwriadau ar gyfer yr ardaloedd llechi a'r safleoedd ar gyfer enwebiad Safle Treftadaeth y Byd. • Bydd ceisiadau cyllido ar gyfer prosiect Glannau Caernarfon wedi eu cyflwyno. <p><u>ECON3: Gwella Mynediad Pobl y Sir i Waith ac Ymateb i Rwystrau:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Bydd y Cyngor wedi cydweithio gydag Awdurdodau Lleol eraill Gogledd Cymru i adnabod yr ymyraethau cywir yn 2014 - 15 ar gyfer gweithredu rhaglen waith briodol yn y blynyddoedd dilynol.

9. MAES YR AMGYLCHEDD

Beth yw ein blaenoriaethau ar gyfer y maes?

AMG1: Hybu Cyflenwad Addas o Dai ar gyfer Pobl Leol
AMG2: Lleihau Allyriadau Carbon
AMG3: Ymateb i Fygythiadau Newid Hinsawdd
AMG4: Lleihau Faint o Wastraff sy'n Mynd i'w Dirlenwi

Pam fod y rhain yn flaenoriaethau?

- Nid oes digon o dai addas ar gael i drigolion lleol yn y Sir sydd o'r math a'r maint cywir, yn y lleoliad iawn ac am y pris cywir.
- Mae allyriadau carbon yng Ngwynedd yn cael effaith niweidiol ar yr amgylchedd lleol yn ogystal â chyfrannu tuag at effeithiau newid yn yr hinsawdd ar lefel byd eang. Er mai dim ond bychan iawn yw cyfraniad y Cyngor a Gwynedd mae'n bwysig ein bod yn chwarae ein rhan trwy leihau ein hallyriadau carbon ar lefel briodol.
- Nid yw'r trefniadau presennol ar gyfer ymateb i fygythiadau newid hinsawdd yn addas a chynaliadwy.
- Mae gorddibyniaeth ar waredu gwastraff i safleoedd tirlenwi ac felly mae angen cynyddu lefelau ailddefnyddio, ailgylchu a chompostio ar draws y Sir.

Beth yw'r canlyniadau yr ydym yn ceisio'u cyflawni i drigolion Gwynedd?

Dyma'r gwahaniaeth yr ydym eisiau ei gyflawni i *holl bobl* Gwynedd:

- ↑ Pobl Gwynedd yn cael unedau tai addas
- ↓ Allyriadau carbon y Cyngor
- ↑ Pobl Gwynedd yn ymdopi'n well efo llifogydd
- ↑ Ailddefnyddio, ailgylchu a chompostio gan bobl a busnesau Gwynedd

Beth fyddwn ni yn ei gyflawni yn ystod 2014 - 15?

Rhestrir isod y prosiectau y byddwn yn eu gweithredu fesul blaenoriaeth er mwyn cyflawni'r canlyniadau uchod. Nodir hefyd yr addewidion y bydd pob un yn eu gwireddu yn ystod 2014 - 15.

AMG1: Hybu Cyflenwad Addas o Dai ar gyfer Pobl Leol:

Prosiect Tai Gwag Nôl i Ddefnydd

- Bydd 70 o bobl Gwynedd (gyda blaenoriaeth ar y digartref ac ymgeiswyr oddi rhestr tai cyffredin yng Ngwynedd) wedi elwa o waith i ddod â 35 o unedau tai gwag yn ôl i ddefnydd drwy gymorth grantiau ar gyfer pobl leol am rent / pris fforddiadwy.
- Bydd pobl wedi elwa o waith i ddod â 25 o unedau tai gwag yn ôl i ddefnydd drwy gymorth benthyciadau, mesuriadau gorfodaeth ac anogaeth sydd ar gael yn y farchnad dai agored lleol.

Prosiect Tai Fforddiadwy

- Bydd rhwng 139 - 187 o bobl Gwynedd sy'n methu fforddio cartref addas wedi manteisio ar waith i sefydlu 115 o unedau tai fforddiadwy fydd ar gael i'w rhentu a'u prynu yn y Sir.
- Bydd rhwng 80 - 98 o bobl Gwynedd sy'n methu fforddio cartref addas wedi manteisio ar gynnydd o 61 yn y nifer o unedau tai llai mewn llefydd ag angen.
- Bydd model cyllido yn ei le sydd wedi ei gymeradwyo gan y Cyngor er mwyn cynyddu'r ddarpariaeth tai fforddiadwy yn y Sir.
- Bydd penderfyniad wedi ei wneud os oes modelau Ymddiriedolaeth Tir addas a hyfyw ar gyfer eu gweithredu yn y Sir.

- Bydd cynllun yn ei le i gynorthwyo hunan adeiladwyr i oresgyn y rhwystrau sydd ynghlwm ag amodau 106.

AMG2: Lleihau Allyriadau Carbon:

Cynllun Rheoli Carbon y Cyngor

- Bydd 8 o gynlluniau wedi eu gweithredu i ddod ag allyriadau carbon i lawr 5% pellach er mwyn cwrdd â tharged o leihad o 25% yn allyriadau carbon y Cyngor erbyn diwedd 2014 - 15.
- Bydd adolygiad o'r cynllun wedi ei gwblhau ac opsiynau ar gyfer Cynllun Rheoli Carbon Newydd wedi eu hadnabod gan benderfynu ar hyfywdra cynllun i'r dyfodol.

AMG3: Ymateb i Fygythiadau Newid Hinsawdd:

Prosiect Ymateb i Fygythiadau Newid Hinsawdd

- Bydd 1,750 o aelwydydd mewn ardaloedd hefo risg o lifogydd yn ymwybodol o'r risg sy'n eu hwynebu ac yn deall y camau sydd angen eu cymryd er mwyn lliniaru'r risg hwnnw.

AMG4: Lleihau Faint o Wastraff sy'n Mynd i'w Dirlenwi:

Prosiect Lleihau Gwastraff

- Bydd pobl Gwynedd wedi lleihau'r gwastraff bwrdeistrefol a yrrir i'w dirlenwi a chynyddu lefelau aildddefnyddio / ailgylchu / compostio.
- Bydd busnesau Gwynedd wedi lleihau'r gwastraff masnachol a yrrir i'w dirlenwi a chynyddu lefelau aildddefnyddio / ailgylchu / compostio.

Sut fyddwn ni yn mesur effaith ein gwaith?

Byddwn yn defnyddio'r mesuryddion isod er mwyn mesur cynnydd y prosiectau o safbwynt gwireddu'r canlyniadau a'r blaenoriaethau. Nodir hefyd yr uchelgais ar gyfer pob canlyniad, sef maint y gwahaniaeth rydym eisiau ei gyflawni i drigolion Gwynedd.

Mesuryddion Canlyniad	Gwaelodlin	Uchelgais 2014 - 15	Uchelgais 2017
Canlyniad = ↑ Pobl Gwynedd yn cael unedau tai addas			
• Canran trigolion sydd wedi eu cartrefu o ganlyniad i waith gan y Cyngor sydd wedi gweld gwahaniaeth positif i'w bywydau.	I'w Sefydlu	I'w Sefydlu	I'w Sefydlu
• Nifer o unigolion / cyplau / teuluoedd sydd wedi elwa o ganlyniad i ddarpariaeth unedau tai gwag nôl i ddefnydd.	I'w Sefydlu	70	I'w Sefydlu
• Nifer o unigolion / cyplau / teuluoedd sydd wedi elwa o ganlyniad i ddarpariaeth tai fforddiadwy.	I'w Sefydlu	139 - 187	I'w Sefydlu
Canlyniad = ↓ Allyriadau carbon y Cyngor			
• Canran y lleihad yn lefel yr allyriadau carbon sy'n cael ei gynhyrchu trwy weithgareddau'r Cyngor.	30,748 tCO ₂	25%	I'w Sefydlu

Canlyniad = ↑ Pobl Gwynedd yn ymdopi'n well efo llifogydd			
<ul style="list-style-type: none"> Nifer o aelwydydd yr ymgysylltwyd â hwy er mwyn gwella eu dealltwriaeth o risg llifogydd a sut i fyw gyda'r / lliniaru'r risg. 	I'w Sefydlu	1,750	I'w Sefydlu
Canlyniad = ↑ Ailddefnyddio, ailgylchu a chompostio gan bobl Gwynedd			
<ul style="list-style-type: none"> Canran y gwastraff trefol a gesglir gan yr Awdurdod Lleol ac a gaiff ei baratoi ar gyfer ei ailddefnyddio, ailgylchu neu ei gompostio [Mesurydd Strategol Cenedlaethol]. 	51.52%	56%	60%
<ul style="list-style-type: none"> Canran y gwastraff masnachol a gesglir gan yr Awdurdod Lleol ac a gaiff ei baratoi ar gyfer ei ailddefnyddio, ailgylchu neu ei gompostio. 	27.30%	32 - 35%	35 - 40%
<ul style="list-style-type: none"> Uchafswm tunelledd gwastraff pydradwy a dirlenwir (lwfans tirlenwi). 	20,695t (Lwfans = 21,567t)	19,731t	17,895t

Beth arall fyddwn ni yn ei fesur?
Byddwn hefyd yn mesur y mesuryddion allweddol eraill sydd yn berthnasol i'r maes, sef: <ul style="list-style-type: none"> Mesuryddion Allweddol y Cyngor Mesuryddion Strategol Cenedlaethol

Mesuryddion Allweddol y Cyngor (Haen 1)	Perfformiad 2012 - 13	Uchelgais 2014 - 15	Cyfeiriad Uchelgais
<ul style="list-style-type: none"> Canran y troseddau sylweddol a gafodd eu cywiro drwy ymyrraeth gan Gwarchod y Cyhoedd. 	87.5%	85 - 100%	Gwelliant
<ul style="list-style-type: none"> Canran o sefydliadau bwyd sydd yn y system sy'n cyrraedd sgôr 4 / 5 safonau hylendid bwyd. 	-	75 - 100%	Gwelliant
<ul style="list-style-type: none"> Canran yr holl geisiadau cynllunio perthnasol wedi eu pennu o fewn 8 wythnos. 	70.1%	70 – 75%	Cynnal
<ul style="list-style-type: none"> Mesur o Lendid ac Edrychiad Strydoedd. 	71.88%	71%	Gwelliant
<ul style="list-style-type: none"> Canran y prif ffyrdd (dosbarth A) sydd mewn cyflwr gwael yn gyffredinol. 	5.2%	5%	Fodlon Gweld Gostyngiad
<ul style="list-style-type: none"> Canran ffyrdd nad ydynt yn brif ffyrdd / ffyrdd dosbarthedig (B) sydd mewn cyflwr gwael yn gyffredinol. 	5.2%	5.1%	Fodlon Gweld Gostyngiad

Mesuryddion Strategol Cenedlaethol	Perfformiad 2012 - 13	Uchelgais 2014 - 15	Cyfeiriad Uchelgais
<ul style="list-style-type: none"> Nifer o unedau tai fforddiadwy a gafodd eu darparu fel canran o'r holl unedau tai ychwanegol a gafodd eu darparu yn ystod y flwyddyn drwy'r drefn cynllunio. 	30%	16	-
<ul style="list-style-type: none"> Canran yr oedolion sy'n 60 oed neu drosodd sy'n ddeiliaid tocynnau Teithio rhatach ar y bws. 	84.93%	82.63 - 84.04%	-
<ul style="list-style-type: none"> Canran o ddigwyddiadau gwaredu slei bach ar dir perthnasol sydd wedi clirio o fewn 5 diwrnod gwaith i'r amser hysbyswyd. 	93.8%	94 - 95%	Cynnal
<ul style="list-style-type: none"> Canran y gwastraff trefol yrrwyd i'w dirlenwi. 	46.92%	44%	Gwelliant
<ul style="list-style-type: none"> Canran o'r anheddau sector preifat a oedd wedi bod yn wag am fwy na 6 mis ar 1 Ebrill ac a feddiannwyd eto yn ystod y flwyddyn o ganlyniad i weithredu uniongyrchol gan yr Awdurdod Lleol. 	-	3.75 - 4.75%	-

10. MAES CYMUNEDAU CRYF

Beth yw ein blaenoriaethau ar gyfer y maes?

CC1: Hyrwyddo'r Iaith Gymraeg
CC2: Mynd i'r Afael â Thlodi ac Amddifadedd
CC3: Hybu Cymunedau Gwledig Cynaliadwy

Pam fod y rhain yn flaenoriaethau?

- Gwelwyd lleihad o 3.6% yn y nifer o siaradwyr Cymraeg rhwng 2001 a 2011 yn ogystal â lleihad yn y nifer o wardiau etholiadol yng Ngwynedd gyda 70% neu fwy o'r boblogaeth yn gallu siarad Cymraeg. Mae llai o blant a phobl ifanc yn defnyddio'r Gymraeg mewn sefyllfaoedd anffurfiol / cymdeithasol a cheir amrywiaeth o ran polisiau iaith cyrff ac asiantaethau cyhoeddus o fewn y Sir.
- Mae angen symud y ffocws o liniaru effaith tlodi ac amddifadedd yn unig i roi sylw i'r ffactorau ehangach sydd yn eu hachosi, yn ogystal â pharhau gyda mesurau i leihau effaith y newidiadau yn y drefn Diwygio Lles, a gweithio i leihau digartrefedd.
- Mae fformiwla cyllido Llywodraeth Leol y Cynulliad yn creu anfantais i'r Cyngor gan nad yw'n cymryd i ystyriaeth natur wledig y Sir. O ganlyniad, mae dirywiad cymharol mewn adnoddau cyhoeddus i'r Cyngor ac mae hyn, yn ei dro, yn cael effaith ar ddarpariaeth gwasanaethau mewn cymunedau gwledig.

Beth yw'r canlyniadau yr ydym yn ceisio'u cyflawni i drigolion Gwynedd?

Dyma'r gwahaniaeth yr ydym eisiau ei gyflawni i *holl bobl* Gwynedd:

- ↑ Defnydd cymdeithasol o'r Gymraeg gan blant a phobl ifanc y tu allan i'r ysgol
- ↔ Cymunedau gyda dros 70% o'r boblogaeth sy'n gallu siarad Cymraeg
- ↔ Cymunedau sydd wedi gostwng o dan 70%
- ↓ Dirywiad cymharol mewn adnoddau cyhoeddus i'r Cyngor oherwydd natur wledig y Sir

Dyma'r gwahaniaeth yr ydym eisiau ei gyflawni i *grwpiau bregus* o bobl yng Ngwynedd:

- ↑ Pobl yn gallu ymdopi yn annibynnol efo'r her ariannol yn deillio o'r drefn Diwygio Lles
- ↓ Pobl yn cael eu derbyn yn ddigartref
- ↓ Pobl dan anfantais oherwydd tlodi

Beth fyddwn ni yn ei gyflawni yn ystod 2014 – 15?

Rhestrir isod y prosiectau y byddwn yn eu gweithredu fesul blaenoriaeth er mwyn cyflawni'r canlyniadau uchod. Nodir hefyd yr addewidion y bydd pob un yn eu gwireddu yn ystod 2014 - 15.

CC1: Hyrwyddo'r Iaith Gymraeg:

Prosiect Siarter Iaith Gymraeg Ysgolion Cynradd Gwynedd

- Bydd pob Ysgol Gynradd wedi eu harfogi i weithredu gofynion Gwobr Efydd a / neu Arian Siarter Iaith Gymraeg Ysgolion Cynradd Gwynedd fel dull o gynyddu defnydd cymdeithasol plant o'r Gymraeg.

Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg

- Bydd cynnydd yng nghanran y disgyblion Blwyddyn 9 sy'n cael eu hasesu yn y Gymraeg (Iaith Gyntaf).
- Bydd Cynllun Gweithredu wedi ei gytuno yn sgil yr Ymchwiliad Craffu Addysg Gymraeg.

Prosiect Cymunedau yn Hyrwyddo'r Gymraeg

- Bydd cymunedau wedi eu grymuso i weithredu cynlluniau fydd yn hyrwyddo defnydd o'r Gymraeg.

Prosiect Y Gymraeg yn y Gwasanaethau Cyhoeddus

- Bydd y Cyngor wedi cydweithio gyda chyrff cyhoeddus eraill yr ardal i weithio tuag at y Safonau Iaith a chynllunio arfer dda ar y cyd.

CC2: Mynd i'r Afael â Thlodi ac Amddifadedd:

Prosiect Diwygio Lles

- Bydd teuluoedd wedi derbyn cefnogaeth i addasu i'r newid achosir gan y dreth llofftlydd ac osgoi syrthio i ddyled trwy barhau i weithredu'r Gronfa Galedi (Tâl Dewisol Tai).
- Bydd trigolion wedi eu cefnogi i ddod yn fwy annibynnol trwy strwythuro a thargeddu'r cymorth fydd ar gael e.e. trwy'r Gronfa Galedi, a sefydlu trefn dapro dros amser.
- Bydd gallu derbynwyr cymorth i ddod yn fwy annibynnol wedi ei gryfhau trwy ddatblygu eu sgiliau.
- Bydd y Cyngor wedi cadw llygad ar effaith y newidiadau budd-daliadau hyd yma ar ddinasyddion, gan adnabod y sgîl-ffeithiau problemus er mwyn darparu cefnogaeth brydlon i'r rhai effeithir fwyaf.
- Bydd y Cyngor wedi cydweithio'n lleol efo'r Adran Gwaith a Phensiynau er mwyn adnabod bylchau gwasanaeth a chostau; a rhagbaratoi ar gyfer y Gwasanaethau Cymorth Lleol newydd fydd yn cefnogi Hawlwyr y Credyd Cynhwysol pan ddaw i rym yn 2016.
- Bydd y Cyngor wedi sicrhau fod pobl ar fudd-daliadau efo gwasanaeth safonol, cydlynus a chyson ar draws sefydliadau er mwyn ateb cwestiynau, sicrhau mynediad i'r union wybodaeth arbenigol sydd ei hangen, a'u cyfeirio at leoliadau cyfrifiaduron cyfagos ac at gyngor ariannol.
- Bydd adnoddau allanol newydd wedi eu denu i gefnogi rhaglen cynhwysiad ariannol ar gyfer rhai ar fudd-daliadau.
- Bydd cyngor arbenigol wedi ei ddarparu i hawlwr budd-daliadau mewn lleoliadau hanesyddol dirwasgedig yn ardaloedd Caernarfon, Bangor a Thalysarn.

Prosiect Lesu Tai Preifat

- Bydd stoc unedau byw y Sir yn cyd-fynd yn well efo'r galw gan ddefnyddwyr o ran mathau o gartrefi - a'r cartrefi hynny ar gyfer eu rhentu ar gael yn y lleoliadau cywir.
- Bydd cynnydd yn yr unedau sydd gan y Cyngor i'w cynnig trwy'r sector breifat, gyda 5 uned ychwanegol yn 2014 - 15 yn cyfrannu at y cyfanswm newydd o 65 uned.

Prosiect Atal Digartrefedd

- Bydd 60 unigolyn neu deulu wedi derbyn blaendal rhent i'w galluogi i osgoi digartrefedd ac osgoi mynd i wely a brechwast neu lety anaddas.
- Bydd 60 o unedau o fewn y sector breifat wedi eu sicrhau.
- Bydd y Cyngor wedi rhoi sylw pellach i anghenion grwpiau bregus mewn peryg o fod yn ddigartref trwy adnabod be fydd yn lleddfu pryderon landlordiaid ynglŷn â risgiau ôl-ddyledion ac yn eu cymell i gytuno i ddarparu unedau ar rent, ynghyd â'r mathau o becynnau i'w darparu, gyda 5 uned wedi eu darparu dros y cyfnod.
- Bydd y Cyngor wedi adnabod yr ardaloedd i'w targedu o ran llenwi bylchau yn y cyflenwad unedau byw trwy waith sgopio.

Prosiect Cyflog Teg

- Bydd gweithwyr y Cyngor mewn 2,085 o swyddi wedi manteisio o ddileu 2 bwynt isaf cyflog y Cyngor.

Sut fyddwn ni yn mesur effaith ein gwaith?

Byddwn yn defnyddio'r mesuryddion isod er mwyn mesur cynnydd y prosiectau o safbwynt gwireddu'r canlyniadau a'r blaenoriaethau. Nodir hefyd yr uchelgais ar gyfer pob canlyniad, sef maint y gwahaniaeth rydym eisiau ei gyflawni i drigolion Gwynedd.

Mesuryddion Canlyniad	Gwaelodlin	Uchelgais 2014 - 15	Uchelgais 2017
Canlyniad = ↑ Defnydd cymdeithasol o'r Gymraeg gan blant a phobl ifanc y tu allan i'r ysgol			
• Nifer Ysgolion Cynradd Gwynedd sydd wedi ennill safon Efydd Siarter Iaith Gymraeg Ysgolion Cynradd Gwynedd.	21 (o 24)	43 - 50	Gwelliant
• Nifer Ysgolion Cynradd Gwynedd sydd wedi ennill safon Arian Siarter Iaith Gymraeg Ysgolion Cynradd Gwynedd.	0	15	Gwelliant
Canlyniad = ↑ Pobl yn gallu ymdopi yn annibynnol efo'r her ariannol yn deillio o'r drefn Diwygio Lles			
• Canran yr unigolion sydd wedi dangos cynnydd tuag at ymdopi yn annibynnol o'r rhai sydd wedi derbyn cyngor a / neu ddarpariaeth sgilio ariannol.	I'w sefydlu	I'w sefydlu	I'w sefydlu
Canlyniad = ↓ Pobl yn cael eu derbyn yn ddigartref			
• Canran yr holl deuluoedd digartref posibl lle ataliwyd digartrefedd am o leiaf 6 mis [Mesurydd Cenedlaethol Statudol].	92.47%	85%	85%
• Cyfartaledd nifer diwrnodau mae pob teulu digartref gyda phlant wedi ei dreulio mewn llety gwely a brecwast.	40.8	28	21
• Cyfartaledd nifer diwrnodau mae pob teulu digartref wedi ei dreulio mewn llety gwely a brecwast.	40.45	30	28

Beth arall fyddwn ni yn ei fesur?

Byddwn hefyd yn mesur y mesuryddion allweddol eraill sydd yn berthnasol i'r maes, sef:

- Mesuryddion Allweddol y Cyngor
- Mesuryddion Strategol Cenedlaethol

Mesuryddion Allweddol y Cyngor (Haen 1)	Perfformiad 2012 - 13	Uchelgais 2014 - 15	Cyfeiriad Uchelgais
• Yr amser (nifer y diwrnodau) a gymerir i brosesu hawliadau newydd am Fudd-daliadau Tai a Budd-daliadau'r Dreth Gyngor.	21.03	21	Gwelliant
• Yr amser (nifer y diwrnodau) a gymrwyd i brosesu digwyddiadau o newid mewn Budd-daliadau Tai a Budd-daliadau'r Dreth Gyngor.	6.57	7	Gwelliant
• Canran o oedolion sy'n nodi fod y gwasanaeth llyfrgell wedi galluogi iddynt ddarganfod y wybodaeth oedd ei angen arnynt.	-	85%	-

Mesuryddion Strategol Cenedlaethol	Perfformiad 2012 - 13	Uchelgais 2014 - 15	Cyfeiriad Uchelgais
• Nifer ymweliadau â llyfrgelloedd cyhoeddus yn ystod y flwyddyn fesul 1,000 o'r boblogaeth.	5040	5060	Gwelliant

Beth fyddwn ni yn ei gynllunio yn ystod 2014 – 15?

Yn ogystal â gwireddu'r addewidion pendant a nodwyd uchod, byddwn hefyd yn cynllunio ymlaen yn y meysydd isod. Byddwn yn gwneud hyn un ai er mwyn cadarnhau'r addewidion i'w gwireddu neu sicrhau eglurder yn ystod neu erbyn diwedd y flwyddyn ar yr hyn y gellir ei gyflawni i drigolion Gwynedd fel bod modd i ni benderfynu a ydym am gynnig addewidion pendant yn y meysydd hynny o 2015 - 16 ymlaen.

CC1: Hyrwyddo'r Iaith Gymraeg:

Pobl Ifanc yn defnyddio'r Gymraeg yn Gymdeithasol

- Bydd cynlluniau peilot yn weithredol mewn 2 Ysgol Uwchradd fel dull o gynyddu defnydd cymdeithasol pobl ifanc o'r Gymraeg.

Arolwg Tai ac Iaith

- Bydd ymyraethau polisi wedi eu hintegreiddio i faes gwaith datblygu cymunedol, cynllunio a thai er mwyn sicrhau fod datblygiadau yn cael effaith gadarnhaol ar yr iaith Gymraeg.

CC2: Mynd i'r Afael â Thlodi ac Amddifadedd:

Cydymdrechu yn erbyn Tlodi

- Bydd y Cyngor wedi sefydlu cynllun gweithredu gyda'i bartneriaid fydd yn adnabod: y rhaglenni amrywiol presennol o fewn y maes, y bylchau, a'r prif ymyraethau ataliol priodol i amgylchiadau Gwynedd - fel sail i weithredu prosiectau fydd yn gwneud gwahaniaeth i drigolion y sir yn y cyfnod 2014 - 17.
- Bydd y Cyngor wedi adnabod y cymunedau o angen i'w targedu a'r dull mwyaf effeithiol o'u cefnogi.
- Bydd y Cyngor wedi cydweithio gyda Llywodraeth Cymru a'i bartneriaid ar draws meysydd a rhaglenni cefnogi pobl er mwyn hybu effeithlonrwydd, osgoi dyblygu, a sicrhau bod pawb yn canolbwyntio ar weithredu cynlluniau gaiff y gwahaniaeth mwyaf ar sefyllfa benodol tlodi ac amddifadedd yng Ngwynedd.
- Bydd y Cyngor wedi adnabod y capasiti, ac adnoddau allanol ar gyfer gweithredu at 2017.

CC3: Hybu Cymunedau Gwledig Cynaliadwy:

Hybu Cymunedau Gwledig Cynaliadwy

- Bydd enghreifftiau o lobio llwyddiannus am adnoddau mewn meysydd penodol.
- Bydd peilot cynllunio gofodol wedi ei gynnal mewn un ardal er mwyn datblygu dealltwriaeth o'r fframwaith gofodol.

11. MAES DIWYLLIANT A THREFNIADAU BUSNES Y CYNGOR

Beth yw ein blaenoriaethau ar gyfer y maes?

DT1: Hybu Diwylliant drwy'r Cyngor Cyfan o Roi Pobl Gwynedd yn Ganolog i'n Holl Waith a'n Penderfyniadau

DT2: Ymgysylltu'n Effeithiol â Phobl Gwynedd a Sicrhau eu Cyfranogaeth a'u Perchnogaeth o'r Dyfodol

DT3: Gwneud Defnydd Mwy Effeithlon o Adnoddau, Gan Geisio Lleihau Effaith Toriadau ar Bobl Gwynedd

DT4: Lleihau'r Galw ar Wasanaethau Drwy Atal ac Ymyrraeth Gynnar

Pam fod y rhain yn flaenoriaethau?

- Mae angen rhoi sylw i drefniadau a chyfundrefnau'r Cyngor, gan nad yw ein trefniadau presennol yn sicrhau fod pobl Gwynedd yn ganolog i bopeth rydym yn ei wneud.
- Gwelwyd fod trefniadau ymgysylltu'r Cyngor ar gyfer y prif brosiectau ar brydiau yn ddarniog, ond yn fwy na hynny mae tystiolaeth gref bod lle i ni wella ein trefniadau ymgysylltu gyda'r cyhoedd.
- Roedd y Cyngor eisoes wedi cynllunio y byddai angen arbed £25m dros y pedair blynedd nesaf (yn cychwyn yn 2014 - 15) ond mae'r ffigwr yma gymaint â £50m erbyn hyn.
- Ni all y Cyngor ddygymod gyda'r galw cynyddol ar wasanaethau oni bai ein bod yn gwneud toriadau i wasanaethau. Mae wedi dod yn amlwg felly fod angen i ni adnabod dulliau newydd ac arloesol o ddarparu gwasanaethau, os am geisio lleihau nifer o wasanaethau sydd yn cael eu torri. Mae hyn yn golygu cynyddu buddsoddiad a ffocws y Cyngor ar waith ataliol ac ymyrraeth gynnar mewn meysydd allweddol.

Beth yw'r canlyniadau yr ydym yn ceisio'u cyflawni i drigolion Gwynedd?

Dyma'r gwahaniaeth yr ydym eisiau ei gyflawni i *holl bobl* Gwynedd:

↑ Pobl yn derbyn gwasanaethau sydd yn cwrdd â'u hanghenion ac yn cynnig gwerth am arian

↑ Pobl Gwynedd yn cael eu cynnwys mewn penderfyniadau sydd yn effeithio ar eu bywydau a'u hardal

↔ Cyflawni arbedion o £15m heb wneud toriadau

↓ Galw am wasanaethau

↓ Cost darparu gwasanaethau

↑ Canlyniadau i drigolion Gwynedd

Beth fyddwn ni yn ei gyflawni yn ystod 2014 - 15?

Rhestrir isod y prosiectau y byddwn yn eu gweithredu fesul blaenoriaeth er mwyn cyflawni'r canlyniadau uchod. Nodir hefyd yr addewidion y bydd pob un yn eu gwireddu yn ystod 2014 - 15.

DT1: Hybu Diwylliant drwy'r Cyngor Cyfan o Roi Pobl Gwynedd yn Ganolog i'n Holl Waith a'n Penderfyniadau:

Prosiect Ffordd Gwynedd – Pobl Yn Ganolog

- Bydd ymyrraethau Ffordd Gwynedd wedi eu gweithredu o fewn unedau gwasanaethau er mwyn gwireddu £200,000 o arbedion.
- Bydd pob rheolwr wedi cael y cyfle i fynychu cyflwyniad er mwyn deall egwyddorion Ffordd Gwynedd a'r gyfundrefn perfformiad.
- Bydd 7 Tîm wedi derbyn cefnogaeth er mwyn gweithredu Ffordd Gwynedd o fewn eu gwasanaeth.
- Bydd gan arweinwyr Rhaglen Ddatblygu unigol mewn lle.
- Bydd eglurder yn ei le ynghylch pa gymorth pellach mae rheolwyr eu hangen er mwyn gwireddu eu rôl newydd.
- Bydd gwerthusiad ffurfiol o'r gyfundrefn Cefnogi Newid wedi ei gwblhau er mwyn adnabod unrhyw fylchau a bydd rhaglen waith mewn lle i gwrdd gydag unrhyw fylchau.
- Bydd 2 gwasanaeth yn cael eu darparu drwy hunan wasanaeth.

- Bydd cynlluniau mewn lle er mwyn rhoi'r Strategaeth T.G. ar waith.

DT2: Ymgysylltu'n Effeithiol â Phobl Gwynedd a Sicrhau eu Cyfranogaeth a'u Perchnogaeth o'r Dyfodol:

Prosiect Strategaeth Ymgysylltu

- Bydd dealltwriaeth ac ymwybyddiaeth gyffredin ar draws y Cyngor, gyda 'branding' a safonau ymgysylltu ble mae pawb wedi ymrwymo iddynt.
- Bydd Fforwm Ymgysylltu mewn lle er mwyn rhannu'r ymarfer da, a dysgu o brofiadau ymgysylltu.
- Bydd Porth Ymgysylltu wedi sefydlu ar wefan y Cyngor er mwyn cyd-lynu'r gwaith ymgysylltu ac i sicrhau atebolrwydd i'r cyhoedd.
- Bydd cefnogaeth briodol ar gael i'r rheolwyr, er sicrhau rhoddir y strategaeth ar waith.
- Bydd ymwybyddiaeth rheolwyr o'r maes ymgysylltu wedi codi er sicrhau ansawdd a'u dealltwriaeth o'r safonau corfforaethol.
- Bydd trefniadau mewn lle i ddysgu o brofiadau ymgysylltu'r Cyngor.

DT3: Gwneud Defnydd Mwy Effeithlon o Adnoddau, Gan Geisio Lleihau Effaith Toriadau ar Bobl Gwynedd:

Prosiect Effeithlonrwydd Strategol y Cyngor

- Bydd cynlluniau arbedion gwerth £2m yn wedi eu gweithredu yn 2014 - 15.

Prosiect Cytundeb Canlyniadau

- Bydd trefniadau cadarn mewn lle i alluogi'r Cyngor i hawlio'r swm llawn o £1.3m yn flynyddol.

Prosiect Gwireddu Arbedion

- Bydd arbedion o £3.5m a gymeradwywyd eisoes ar gyfer 2014 - 15 wedi eu cyflawni.

Rhaglen Arbedion

- Bydd rhaglen o arbedion ar gyfer 2015 - 16 ymlaen yn ei le.

Sut fyddwn ni yn mesur effaith ein gwaith?

Byddwn yn defnyddio'r mesuryddion isod er mwyn mesur cynnydd y prosiectau o safbwynt gwireddu'r canlyniadau a'r blaenoriaethau. Nodir hefyd yr uchelgais ar gyfer pob canlyniad, sef maint y gwahaniaeth rydym eisiau ei gyflawni i bobl Gwynedd.

Mesuryddion Canlyniad	Gwaelodlin	Uchelgais 2014 - 15	Uchelgais 2017
Canlyniad = ↑ Pobl yn derbyn gwasanaethau sydd yn cwrdd â'u hanghenion ac yn cynnig gwerth am arian			
• Canran o drigolion Gwynedd sy'n fodlon gyda'r ffordd y mae Cyngor Gwynedd yn rhedeg pethau.	57%	Gwelliant	Gwelliant
• Canran o drigolion Gwynedd sydd yn credu bod y Cyngor yn cynnig gwerth am arian.	49%	Gwelliant	Gwelliant
• Swm arbedion a gyflawnwyd drwy ymyraethau <i>Ffordd Gwynedd</i> .	Ddim yn berthnasol	£200,000	I'w sefydlu

Canlyniad = ↑ Pobl Gwynedd yn cael eu cynnwys mewn penderfyniadau sydd yn effeithio ar eu bywydau a'u hardal			
<ul style="list-style-type: none"> Canran o drigolion Gwynedd ddatgan eu bod yn bosib iddynt ddylanwadu ar benderfyniadau sydd yn effeithio eu hardal. 	32%	Gwelliant	Gwelliant
Canlyniad = ⇔ Cyflawni arbedion o £15m heb wneud toriadau			
<ul style="list-style-type: none"> Cyfran o'r arbedion a gyflawnwyd sy'n arbedion effeithlonrwydd. 	-	£4.4m	£15m
<ul style="list-style-type: none"> Cyfran o'r arbedion a gyflawnwyd sy'n doriadau gwasanaeth. 	-	I'w sefydlu	I'w sefydlu

Beth arall fyddwn ni yn ei fesur?
Byddwn hefyd yn mesur y mesuryddion allweddol eraill sydd yn berthnasol i'r maes, sef: <ul style="list-style-type: none"> Mesuryddion Allweddol y Cyngor Mesuryddion Strategol Cenedlaethol

Mesuryddion Allweddol y Cyngor (Haen 1)	Perfformiad 2012 - 13	Uchelgais 2014 - 15	Cyfeiriad Uchelgais
<ul style="list-style-type: none"> Nifer o ddamweiniau difrifol fel y diffinnir gan Awdurdod Gweithredol Iechyd a Diogelwch (AGID). 	2	0 - 4	Cynnal
<ul style="list-style-type: none"> Nifer y diwrnodau / shifftiau gwaith wedi eu colli oherwydd salwch, fesul gweithiwr awdurdod lleol cyfwerth ag amser llawn. 	8.52	Cynnal	Cynnal
<ul style="list-style-type: none"> Canran prosiectau'r Cynllun Strategol wedi gwireddu eu haddewidion. 	-	70	Cynnal
<ul style="list-style-type: none"> Llwyddiant i gadw o fewn y gyllideb. 	0.4%	Gwario o fewn y gyllideb neu ddim mwy na 0.4% yn uwch yn y flwyddyn	Cynnal
<ul style="list-style-type: none"> Canran yr anfonebau a dalwyd o fewn 30 diwrnod (ar draws y Cyngor). 	94%	93%	Cynnal
<ul style="list-style-type: none"> Cyfradd Casglu Blwyddyn Gyfredol Treth Cyngor. 	97.15%	96.5 - 97.5%	Cynnal

Nid oes Mesuryddion Strategol Cenedlaethol ar gyfer y maes.

Beth fyddwn ni yn ei gynllunio yn ystod 2014 – 15?
Yn ogystal â gwireddu'r addewidion pendant a nodwyd uchod, byddwn hefyd yn cynllunio ymlaen yn y meysydd isod. Byddwn yn gwneud hyn un ai er mwyn cadarnhau'r addewidion i'w gwireddu neu sicrhau eglurder yn ystod neu erbyn diwedd y flwyddyn ar yr hyn y gellir ei gyflawni i drigolion Gwynedd fel bod modd i ni benderfynu a ydym am gynnig addewidion pendant yn y meysydd hynny o 2015 - 16 ymlaen.
<u>DT2: Ymgysylltu'n Effeithiol â Phobl Gwynedd a Sicrhau eu Cyfranogaeth a'u Perchnogaeth o'r Dyfodol:</u>
<i>Y Sgwrs Fawr</i>
<ul style="list-style-type: none"> Bydd y Cyngor wedi llunio rhaglen waith gynhwysfawr a chychwyn ei rhoi ar waith er mwyn cynnal y "Sgwrs Fawr" gyda'r cyhoedd a'i bartneriaid.

DT4: Lleihau'r Galw ar Wasanaethau Drwy Atal ac Ymyrraeth Gynnar:

Rheoli'r Galw

- Bydd eglurder yn ei le ynghylch cyfeiriad ac uchelgais y prosiectau thematig rheoli'r galw (sef; Plant, Pobl Ifanc A Theuluoedd, Pobl Hŷn, Iechyd, Gwasanaethau Cyffredinol a Throsoglwyddo Cyfrifoldeb), gyda phrosiectau galluogi mewn lle i gefnogi llwyddiant y prosiectau hynny.
- Bydd trigolion Gwynedd yn cael budd ariannol/anariannol o gynlluniau y prosiect Cyngor Ni.

DRAFT

12. ATODIAD 1 – CYD-DESTUN ARIANNOL AR GYFER Y CYNLLUN STRATEGOL

1. Y cyd-destun i'r Cynllun Strategol yma yw'r gostyngiadau digynsail y mae Llywodraeth Cymru wedi ei osod ar Lywodraeth Leol yng Nghymru ar gyfer 2014 - 15 a 2015 - 16. Ar gyfer 2014 - 15 fe welodd Cyngor Gwynedd ostyngiad o 4.4% yn yr arian y mae'n ei dderbyn mewn grant oddi wrth y Llywodraeth ym Mae Caerdydd gyda thaflluniad o ostyngiad pellach o 1.5% yn 2015 - 16.
2. Gyda thaflluniadau gwariant Llywodraeth San Steffan yn y Datganiad Hydrefol yn dangos bwriad i ostwng gwariant y Llywodraeth dros 2% yn 2016 - 17 a 3.5% yn 2017 - 18 mae hyn yn awgrymu mai dwysau bydd y sefyllfa nid gwella.
3. Beth bynnag fydd y ffigyrau terfynol, nid oes unrhyw amheuaeth y byddwn yn wynebu sefyllfa anodd dros ben am gyfnod estynedig, ond mae'r Cyngor yn benderfynol o beidio â gadael i hynny weithredu fel esgus i beidio â cheisio gwella pethau i bobl Gwynedd.
4. Gan fod tua 80% o wariant y Cyngor yn dod oddi wrth y Llywodraeth drwy'r grant a dderbynnir, a chan fod yn rhaid i'r Cyngor barhau i wynebu effaith chwyddiant a chwrdd â'r pwysau cynyddol sy'n disgyn ar ein gwasanaethau, rhagwelir y byddwn yn wynebu diffyg cyllidebol sylweddol felly dros y pedair blynedd i ddod.
5. 'Rydym wedi ceisio darogan yr hyn y gallasem fod yn ei wynebu o ran diffyg posibl ac ystyried sut y byddwn yn dygymod a sefyllfa o'r fath.
6. Mae'r tabl isod yn nodi maint y diffyg y cynlluniwyd ar ei gyfer –

Taflluniad cyllidebol at ddibenion cynllunio 2014 - 15 – 2017 - 18

£M	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	Cyfanswm
Gofynion Gwario ychwanegol	6.4	7.7	10.2	6.7	31.0
Colled (cynnydd) grant	6.7	4.4	3.5	6.1	20.7
Treth Gyngor (*)	(2.7)	(1.8)	(1.9)	(2.0)	(8.4)
Diffyg Cynlluniedig	10.4	10.3	11.8	10.8	43.3
Addasiadau cyllidebol	(3.1)				(3.1)
Cynlluniau Rhaglen bresennol	(5.5)	(0.7)	(0.2)		(6.4)
Defnydd balansau a blaen arbedion	(1.8)	1.8			-
I'w ddarganfod -	(-)	11.4	11.6	10.8	33.8

7. Daw'r ffigwr ar gyfer y diffyg cyllidol rhagweledig o bron i £34m o dafluniadau a wnaed o sefyllfaoedd posibl o ran y grant yr ydym yn debygol o dderbyn gan Lywodraeth Cymru a'r chwyddiant a ragwelir ynghyd a'r pwysau sy'n debygol o ddisgyn ar wasanaethau. Yn naturiol, cyfrifiad ar gyfer cynllunio yw hwn a bydd y gwir sefyllfa yn sicr o newid fel yr aiff amser yn ei flaen.
8. Mae'r Cyngor wedi cytuno gyda'r Cabinet y dylid ceisio darganfod y rhan fwyaf o'r bwllch yma drwy geisio darganfod hyd yn oed mwy o arbedion effeithlonrwydd a darganfod ffyrdd o leihau'r galwadau sy'n cael eu gosod arnom.
9. Drwy ddilyn y trywydd yma y gobaith yw y byddwn yn gallu cadw'r lefel o doriadau y bydd yn rhaid eu gosod ar wasanaethau i'r isafswm posibl.

10. Dyma yw sail nifer o'r cynlluniau a nodir o dan y Maes Diwylliant a Threfniadau Busnes y Cyngor yn y Cynllun.
11. Yn amlwg, mae'r gwaith o ddarganfod arbedion am fod yn dasg enfawr ac fe gydnabyddir hyn yn y Cynllun Strategol, ond mae'r Cynllun hefyd yn diffinio ein uchelgais ar gyfer trigolion Gwynedd hyd yn oed o fod mewn hinsawdd ariannol anodd.
12. Bydd modd cyflawni nifer o'r cynlluniau a nodir yn y Cynllun Strategol drwy ddefnyddio adnoddau presennol, ond ar gyfer rhai ohonynt bydd angen buddsoddi er mwyn cyflawni'r uchelgais dan sylw.
13. Eisoes mae'r Cyngor wedi gosod cronfa o'r neilltu yn ei reserfau penodol er mwyn medru ariannu'r elfennau hynny.
14. Gyda'i gilydd felly mae'r strategaeth ariannol a luniwyd ar gyfer y cyfnod i ddod yn gwneud dau beth - sef sicrhau fod gennym gyllideb gytbwys gynaliadwy tra ar yr un pryd yn sicrhau fod gennym yr adnoddau angenrheidiol i wireddu uchelgais y Cyngor ar gyfer ei drigolion drwy'r Cynllun Strategol hwn.

DRAFT

CYFARFOD	CYNGOR LLAWN
DYDDIAD	1 Mai, 2014
TEITL YR ADRODDIAD	DYFODOL Y FFORYMAU ARDAL
PWRPAS	Penderfynu ar barhad y Fforymau
AWDUR	Y Cynghorydd Ioan Thomas

1. Yng nghyfarfod llawn y Cyngor ar 28 Chwefror, 2014, penderfynwyd symud i drefn Fforymau Ardal ar ôl y Cyngor Blynyddol ar 2 Mai, 2013. Fodd bynnag, nodwyd yn y drafodaeth bod angen i'r mater gael ei adolygu eto ymhen blwyddyn.

2. Er mwyn gwneud hynny, cynhaliwyd trafodaeth ym mhob un o'r fforymau ac anfonwyd holiadur allan i bod aelod trwy Rhaeadr yn bennaf er mwyn rhoi cyfle i'r rhai oedd ddim yn mynychu'r fforymau i fynegi barn.

3. Crynhoir ymateb y pedwar Fforwm Ardal yn y tabl isod gyda nodyn hefyd o'r lefelau presenoldeb yn y gwahanol fforymau yn ystod y flwyddyn:-

FFORWM	LEFEL PRESENOLDEB	BARN
Gwyrfai	50%	Y Fforwm Ardal yn werthfawr, yn cyflawni ei bwrpas ac y dylai barhau i'r dyfodol.
Ogwen	55%	Y Fforwm Ardal; <ul style="list-style-type: none"> yn dyblygu gwybodaeth Grŵp Prosiect Bangor yn fwy o siop siarad. Angen cyfeirio yn uniongyrchol at broblemau yn rhoi gormod o bwyslais ar Fangor ac nid yr ardal
Meirionnydd	69%	Y Fforwm Ardal: <ul style="list-style-type: none"> yn effeithiol a phwysig i'r aelodau presenoldeb yn eithaf da ym Meirionnydd bod ei gynnal mewn lleoliadau addas ac anffurfiol heblaw Siambr y Cyngor yn Nolgellau yn bwysig ei fod yn ddull i ganfod gwybodaeth sy'n fwy perthnasol i Feirionnydd ac o ganlyniad byddai aelodau yn gallu dilyn materion i fyny y dylid parhau i'w gynnal i'r dyfodol
Dwyfor	70%	Y Fforwm Ardal: <ul style="list-style-type: none"> yn fuddiol a pwysig i'r aelodau; modd i aelodau ardal Dwyfor drafod yn agored; y dylid parhau i'w gynnal i'r dyfodol.

4. O ran yr holiadur, ychydig sydd wedi eu derbyn yn ôl yn rhannol, mae'n debyg, gan bod y mwyafrif o'r aelodau wedi cael cyfle i fynegi barn yn y fforymau unigol ond y prif negeseuon, ar adeg llunio'r adroddiad yw:-

- Mae 79% o'r rhai a ymatebodd yn cael y fforymau yn ddefnyddiol neu'n ddefnyddiol iawn
- Mae 74% o'r rhai a ymatebodd yn awyddus i'r Cyngor barhau i gynnal y fforymau
- Y pethau a oedd o'r budd mwyaf i'r aelodau yn y fforymau oedd "Y cyfle i dderbyn hyfforddiant sydyn heb orfod dod i Gaernarfon", "Y cyfle i holi Aelodau Cabinet a swyddogion yn anffurfiol", Y

Cyfle i godi materion o bryder lleol a'u gwyntyllu gyda'm cyd-aelodau", "Y cyfle i glywed gan bobl o tu allan i'r Cyngor a oedd yn mynychu ar wahoddiad" a'r "Cyfle i fod yn fforwm lleol i ymgysylltu ar faterion o bwys fel y Strategaeth Ail-gylchu."

5. Mae'n ymddangos felly, er nad oes unfrydedd llwyr ar y mater, bod y mwyafrif clir o blaid parhau efo'r fforymau gan eu bod yn cynnig modd i gynnal deialog agored rhwng cynghorwyr lleol ag Aelodau Cabinet, swyddogion y Cyngor a swyddogion o asiantaethau eraill ar faterion mwy lleol eu natur na fyddai, mae'n debyg, yn cael sylw mewn pwyllgor craffu.

6. Mynegwyd rhai pryderon nad oes gan y fforymau hawliau fel y cyfryw ond mae hynny, i raddau ymhlyg yn y trefniadau llywodraethu y mae'r Cyngor wedi gorfod eu mabwysiadu o dan Drefn Cabinet. Fodd bynnag, mae'r fforymau yn fodd i geisio atebolrwydd mwy lleol ac yn gyfle i aelodau ardal geisio dylanwadu ar y rhai sydd â hawliau mewn gwahanol feysydd y tu fewn a'r tu allan i'r Cyngor.

7. Mae llwyddiant amrywiol yr arbrawf ar draws yr ardaloedd wedi codi nifer o bethau y mae angen sylw iddynt:-

- Yr angen i feddwl yn fwy creadigol am eitemau y byddai gwerth eu trafod ar lefel fwy lleol
- Yr angen i fforymau unigol ddysgu o brofiadau fforymau eraill o ran materion y mae'n fuddiol eu trafod
- Yr angen i roi sylw penodol yn ardal Ogwen i'r broblem o ddyblygu posib rhwng y Fforwm Ardal a Grwp Prosiect Bangor

8. Yn amodol ar y sylwadau uchod, **rwyn argymhell i'r Cyngor** y dylid parhau gyda gweithrediad y fforymau ardal.

CYFARFOD	Y CYNGOR LLAWN
DYDDIAD	1 Mai 2014
TEITL YR ADRODDIAD	Cydbwysedd Gwleidyddol Y Cyngor
PWRPAS	Adolygiad Blynyddol o Gydbwysedd Gwleidyddol y Cyngor
ARGYMHELLIAD	Dyrannu Seddau ar Bwyllgorau'r Cyngor
AWDUR	Geraint George, Pennaeth Gwasanaethau Democraidd

1. CYFLWYNIAD

- 1.1 Yn 2013/14, cyflwynwyd 2 adroddiad gerbron y Cyngor yn adolygu cydbwysedd gwleidyddol y Cyngor.
- 1.2 Yn sgil yr adroddiadau hynny, mae cydbwysedd gwleidyddol y Cyngor fel a ganlyn:

Plaid Cymru	37
Annibynnol	18
Llais Gwynedd	14
Llafur	4
Democratiaid Rhyddfrydol	2
Aelod Unigol	0

2. DYRANIAD Y SEDDAU AR BWYLLGORAU

- 2.1 I atgoffa'r aelodau, nodir yma'r pedair prif reol yn Neddf Llywodraeth Leol a Thai 1989 ynglŷn â dyrannu seddau:-
- 2.2 (a) Ni chaiff pob sedd ar bwyllgor ei dyrannu i'r un grŵp gwleidyddol;
- (b) Rhaid dyrannu mwyafrif y seddau ar bwyllgor i grŵp gwleidyddol os yw nifer y personau sy'n perthyn i'r grŵp yn fwyafrif o aelodau'r Cyngor;
- (c) Yn amodol ar baragraffau (a) a (b) uchod, bydd nifer y seddau ar y pwyllgorau cyffredin a ddyrennir i bob grŵp gwleidyddol yr un fath â'r nifer o'r holl seddau sydd gan aelodau'r grŵp hwnnw ar y Cyngor;
- (ch) Yn amodol ar (a),(b) ac (c) uchod, bydd nifer y seddau ar bwyllgor a ddyrennir i bob grŵp gwleidyddol yr un gyfran o'r seddau ar y pwyllgor â'r nifer o seddau sydd gan aelodau'r grŵp hwnnw ar y Cyngor.
- 2.3 Er mwyn sicrhau y glynir wrth y rheolau hyn, mae'r Cyngor wedi bod yn ymdrin â phwyllgorau mewn blociau gwahanol yn y gorffennol. Mae hyn yn ei gwneud yn haws i sicrhau y glynir wrth reol (c) ym mharagraff 2.2 uchod hefyd.

3. CADEIRYDDIAETHAU AC IS-GADEIRYDDIAETHAU

- 3.1 Er mwyn ymateb i ofynion Mesur Llywodraeth Leol (2011) o ran dyrannu'r cadeiryddiaethau ac is-gadeiryddiaethau, rhennir y pwyllgorau i flociau ar

wahân.

- 3.2 Yn unol â gofynion adrannau 66-75 Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011, mae'n ofynnol dyrannu cadeiryddiaethau'r pwyllgorau craffu er mwyn sicrhau, cyn belled ag y bo modd, fod cydbwysedd gwleidyddol yn cael ei adlewyrchu yn y cadeiryddiaethau hynny, a bod y grwpiau nad ydynt yn cael eu cynrychioli ar y weithrediaeth yn cael cyfran deg o'r cadeiryddiaethau.
- 3.3 Yr unig bwyllgorau y mae eu cadeiriau i'w dyrannu ar sail cydbwysedd gwleidyddol yw'r Pwyllgorau Craffu. Yn unol â chytundeb Grŵp Busnes y Cyngor, dyrennir y cadeiriau fel a ganlyn i adlewyrchu'r arferiad i'r is-gadeiryddion gamu i'r gadair yn naturiol:
Corfforaethol	Plaid Cymru
Cymunedau	Annibynnol
Gwasanaethau	Llais Gwynedd
- 3.4 Yn unol ag adran 83 o'r Mesur, ni chaiff cadeiryddiaeth y pwyllgor Archwilio fod yn aelod o grŵp gwleidyddol sy'n cael ei gynrychioli ar y weithrediaeth.
- 3.5 Argymhellir fod y dyraniad i gadeiryddiaethau, i gyd-fynd â'r rheolau statudol, yn aros yn gyson gyda'r dyraniad a fu yn 2013/14.
- 3.6 Nid oes unrhyw ddarpariaeth statudol na chyfansoddiadol yn rheoli'r penodiadau i'r is-gadeiryddiaethau nac i gadeiryddiaethau gweddill y pwyllgorau (heblaw na chaiff aelod o'r weithrediaeth gadeirio'r Pwyllgor Trwyddedu).
- 3.7 Fodd bynnag, mae'r synnwyr o is-gadeiryddion yn camu i gadeiriau y pwyllgorau craffu wedi ei drafod gan y Grŵp Busnes a chafwyd cytundeb y byddent yn cael eu rhannu rhwng grwpiau Plaid Cymru, Annibynnol a Llais Gwynedd fel bod modd camu i'r cadeiriau'n ddi-rwystr maes o law.
- 3.7 Y pwyllgorau eu hunain fydd yn ethol eu cadeirydd yn yr achosion hyn yn amodol ar y rheolau gweithdrefn sy'n cyfyngu tymor Cadeirydd i 2 flynedd.

4. ARGYMHELLIAD

4.1 Gofynnir i'r Cyngor:

- fabwysiadu'r dyraniad yn Atodiad A, sydd yn gyson â'r hyn a fabwysiadwyd ar 5 Rhagfyr 2013
- ddirprwyo'r hawl i'r Pennaeth Gwasanaethau Democraidd wneud penodiadau i'r pwyllgorau ar sail cydbwysedd gwleidyddol ac yn unol â dymuniadau'r grwpiau gwleidyddol
- mabwysiadu cadeiryddiaethau'r pwyllgorau craffu ar sail cydbwysedd gwleidyddol, fel a ganlyn:

Pwyllgor Craffu Corfforaethol	Plaid Cymru
Pwyllgor Craffu Cymunedau	Annibynnol
Pwyllgor Craffu Gwasanaethau	Llais Gwynedd

PWYLLGORAU CRAFFU

	Plaid Cymru	Annibynnol	Llais Gwynedd	Llafur	Democratiaid Rhyddfrydol	Aelod Unigol
Corfforaethol	9	4	3	1	1	
Cymunedau	9	4	3	1	1	
Gwasanaethau	9	4	4	1		
Archwilio	9	5	3	1		0

PWYLLGORAU ERAILL

	Plaid Cymru	Annibynnol	Llais Gwynedd	Llafur	Democratiaid Rhyddfrydol	Aelod Unigol
Gwasanaethau Democratiaeth	7	4	3	1		
Cynllunio	7	3	3	1	1	
Trwyddedu Canolog	7	4	4	0		
Iaith	8	4	3			
Penodi Prif Swyddogion	7	4	2	1	1	
Apelau Cyflogaeth	4	1	1	1		

Nifer y seddau	76	37	28	8	4	0	154
-----------------------	-----------	-----------	-----------	----------	----------	----------	------------

	Plaid Cymru	Annibynnol	Llais Gwynedd	Llafur	Democratiaid Rhyddfrydol	Aelod Unigol
Pensiynau	3	2	1		1	
CYSAG	3	2	2			
Cydbwyllgor Ymgynghorol Lleol	6	2	2	1		
Cydbwyllgor Addysg Anghenion Arbennig	4	2	1			
Pwyllgor Polisi Cynllunio ar y Cyd	4 (3 sedd ac un eilydd)	2	1	1		0

Cyfanswm y Seddau	96	47	36	10	5	0	194
--------------------------	-----------	-----------	-----------	-----------	----------	----------	------------